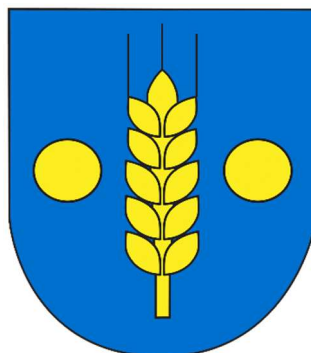

RAKVERE VALLA ARENGUKAVA 2019-2035

RAKVERE VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2026-2029

Sõmeru 2025

Sissejuhatus	5
1. Üldiseloomustus	5
1.1. Asend	5
1.2. Rahvastik	6
2. Rakvere valla arengustrateegia	9
2.1. Väärtused	9
2.2. Visioon	9
3. Valdkondlikud eesmärgid ja tegevused	10
3.1. Kogukonnad	10

3.2. Haridus	11
3.3. Noorsootöö	14
3.4. Kultuur.....	18
3.4.1. Kultuuritegevus	18
3.4.2. Huvitegevus	20
3.4.3. Valla raamatukogud.....	21
3.5. Sport ja tervisedendus.....	22
3.6. Turvalisus ja elanikkonnakaitse	25
3.7. Valdkondadeülene ennetustöö.....	27
3.8. Sotsiaalkaitse ja tervishoid	29
3.8.1 Puuetega inimeste hoolekanne.....	29
3.8.2 Eakate hoolekanne	30
3.8.3 Toimetulekuraskustega tööealiste hoolekanne	30
3.8.4 Tervishoid.....	31
3.8.5 Lastekaitse	31
3.9. Tehniline taristu.....	32
3.9.1. Veevarustus ja kanalisatsioon.....	32
3.9.2. Sademevesi	34
3.9.3. Soojamajandus.....	35
3.10. Teed, tänavad, tänavavalgustus	36
3.11. Keskkond	39
3.11.1. Maavarad	39
3.11.2. Keskkonnakaitse.....	41
3.11.3. Jäätmekäitlus	42
3.11.4. Haljastus	43
3.11.5. Tõrma kalmistu.....	44
3.11.6. Looduskaitse ja pärandkultuur.....	45
3.12. Ettevõtlus	45
3.13. Elamuarendus	48
3.14. Elamu-ja kommunaalmajandus	49
3.15. IT-arendus.....	50
4. Valla juhtimine ja arengukava seire	52
4.1. Juhtimine	52
4.1.1 Personalipoliitika.....	52
4.1.2 Töötervishoid ja tööohutus	53

4.1.3 Kommunikatsioon ja mainekujundus	53
4.2. Arengukava rakendamine ja seire.....	54
5. Eelarvestrateegia aastateks 2026-2029	56
6. Lisad	67
Lisa 1 – Investeeringute kava	68
Lisa 2 – Rakvere valla sotsiaalmajanduslik ülevaade	93
Lisa 3 – Rakvere valla elanike rahulolu-uuringu analüüs 2025.....	
Joonised	
Joonis 1: Rakvere valla asend Eesti ja Lääne-Viru maakonna kaartidel.....	6
Joonis 2: Rakvere valla rahvastikupüramiid, 01.01.2025, rahvastikuregister	7
Joonis 3: Rändesaldod.....	8
Joonis 4: Põlevkivi varude paiknemine.....	39
Joonis 5: Fosforiidi varude paiknemine	39
Joonis 6: Statistilisse profiili kuuluvate üksuste arv Rakvere vallas tegevusalade järgi.....	46
Joonis 7: Maksumaksjate arv Rakvere vallas.....	59
Tabelid	
Tabel 1: Elanike arv 1. jaanuari seisuga.....	7
Tabel 2: Mittetulundusühingute arv Rakvere vallas, aprill 2025 (staatusega „registrisse kantud“).....	10
Tabel 3: Õpilaste arvud Rakvere valla haridusasutustes seisuga 10.11.2024	11
Tabel 4: Rahandusministeeriumi 2025.a kevadine prognoos.....	57
Tabel 5: Brutotulu ja brutotulu saajad	58
Tabel 6: Töötute % võrdluses elanike arvuga.....	58
Tabel 7: Tulumaksu kasvu prognoos aastatel 2021-2029.....	59
Tabel 8: Tasandusfond aastatel 2018-2025.....	60
Tabel 9: Toetusfond 2018-2025.....	60
Tabel 10: Rakvere valla põhitegevustulud aastatel 2024-2029.....	61
Tabel 11: Rakvere valla põhitegevuskulud aastatel 2024-2029.....	62
Tabel 12: Rakvere valla põhitegevuse kulude jaotus %-des.....	62
Tabel 13: Põhitegevuse tulem perioodil 2024-2029.....	63
Tabel 14: Investeeringustegevus aastatel 2024-2029.....	63
Tabel 15: Investeeringusobjektide nimekiri tegevusalade lõikes 2026-2029.....	64
Tabel 16: Finantseerimistegevus 2024-2029	65
Tabel 17: Netovõlakooormuse lubatud ja tegelik määr 2024-2029.....	65
Tabel 18: Rakvere Vallavalitsuse 2024-2029 eelarve strateegia.....	66

SISSEJUHATUS

Arengukava on vallale vajalik, et fikseerida sotsiaalmajanduslik hetkeseis, olla teadlik olemasolevatest vajadustest, võimalustest ja ohtudest ning panna paika pikemaajalised arengusuunad ja eesmärgid. Arengukava on aluseks valla eelarve koostamisele ja investeringute planeerimisele.

Arengukava aastateks 2019-2035 kirjeldab Rakvere valla arengueeldusi ja visiooni ning neist lähtuvaid arengueesmäärke kiirelt uuenevas keskkonnas, kus toimuvad globaliseerumisega kaasnevad muutused nii elustiilis kui sotsiaalses, majanduslikes ja poliitilistes suhetes.

Arengukavas leiavad käsitlemist kõik vallaelu olulisemad valdkonnad. Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele esitatakse arengukavas vähemalt:

- 1) majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna ja rahvastiku tervise arengu pikaajalised suundumused ja vajadused;
- 2) probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade lõikes;
- 3) tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga arengukava perioodi lõpuni;
- 4) strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused arengukava perioodi lõpuni.

Valla arengukava koostamine algatati 21.03.2018 Rakvere Vallavolikogu määrusega nr 33. Arengukava projekt esitati avalikule arutelule ja korrigeeriti vastavalt arutelul esitatud ettepanekutele. Arengukava kinnitati Rakvere Vallavolikogu 23.01.2019 määrusega nr 39.

Arengukava täiendamisel lähtuti 2025. aasta mais-juunis elanikkonna hulgas läbi viidud ankeetküsitlusest (lisa 3), esitatud ettepanekutest ning valdkondlikest aruteludest. Lisaks on kasutatud teisi asjakohaseid arengukavasid ja statistilisi andmeid.

Valla arengukava ja eelarvestrateegia kuuluvad ühtsesse süsteemi valla teiste samalaadsete dokumentidega, milleks on Rakvere valla üldplaneering, valdkondlikud arengukavad, vallavalitsuse hallatavate asutuste arengukavad, mille alusel integreeritakse ja koordineeritakse erinevate eluvaldkondade arengut ning millest lähtuvalt rahastatakse valla arengut.

Rakvere valla üldplaneeringu eesmärk on Rakvere valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja üldiste arengusuundade määramine, maakasutuse ja ehitustingimuste (sh projekteerimistingimuste aluseks olevate tingimuste) seadmine ja täpsustamine ning seeläbi Rakvere vallast atraktiivse elamis- ja ettevõtluspiirkonna kujundamine.

Rakvere valla haldusterritooriumi kohta kehtib Sõmeru valla üldplaneering, mis kehtestati Sõmeru Vallavolikogu 20.07.2006 määrusega nr 21 ning Rakvere valla üldplaneering, mis kehtestati Rakvere Vallavolikogu 21.04.2010 määrusega nr 4.

Rakvere valla uue üldplaneeringu koostamine on algatatud 17.10.2018 otsusega nr 59.

Valla arengukava on ajas muutuv dokument ning seetõttu vaadatakse selle täitmine Rakvere vallavalitsuse ja vallavolikogu poolt igal aastal üle ning vajadusel viiakse sisse täiendused.

Arengukava koostamise juures täname kõiki, kes osalesid aktiivselt küsimustikele vastates või töörühmade tegevuses. Suur tänu kõigile, kes jõu ja nõuga aitasid kaasa töö valmimisele!

Peep Vassiljev

Vallavolikogu esimees

Maido Nõlvak

Vallavanem

1. ÜLDISELOOMUSTUS

Rakvere vald on Eesti kontekstis hästi arenenud kohalik omavalitsus Rakvere ja Kunda linnade mõjupiirkonnas. Valda iseloomustavad suhteliselt noor ja stabiilne elanikkond ning aktiivne ettevõtluse areng, kus on vajaliku tehnilise taristuga tugev tööstuspiirkond ning toimiv põllu- ja metsamajandus. Rakvere vald on rikas ka kultuuripärandi poolest.

Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrusega nr 170 „Rakvere valla ja Sõmeru valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine” muutmine kohaselt moodustus Rakvere valla ja Sõmeru valla ühinemise teel haldusüksus nimega Rakvere vald. Haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustus Rakvere Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval, s.o 21.10.2017.

Hea asukoht ja kvalifitseeritud tööjõu olemasolu on meelitanud ettevõtjaid investeerima nii tootmisse kui teenindusse, mis on taganud toimetuleku ka majanduslanguse ajal. Peamised tegevusalad on põllumajandus, ehitus, metallide töötlemine ja puidutööstus. Tähtsamad eksporditartiklid on puit, turvas, metallitooted, lihatooted ja ehitusmaterjal. Taastumas on huvi investeerimiseks elamumajandusse.

Rakvere vald on sotsiaalselt turvaline ja atraktiivne elukeskkond, kus on mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks ja erinevate spordialadega tegelemiseks. Rakvere valla kolmes põhikoolis (sh Lasila õppekohas) ja ühes lasteaias (Sõmeru, Veltsi, Lasila ja Uhtna õppehooned) antakse heatasemelist haridust. Valla kolm noortekeskust ja kaks külakeskust koondavad enda ümber palju erinevas vanuses inimesi. Sõmeru Noorte Loodus- ja Tehnikamaja pakub võimalusi lastele ja täiskasvanutele loodushariduse omandamiseks ja tehnikaringides osalemiseks. Sõmerul tegutseb päevakeskus. Uhtna hooldekodus saavad eakad ja puudega inimesed kaasaegse ning sõbraliku ööpäevaringse teeninduse osaliseks. Vallas käib tihe kultuuri- ja seltsielu, mis on koondunud peamiselt Sõmeru klubi ning Uhtna kooli ja raamatukogu ümber.

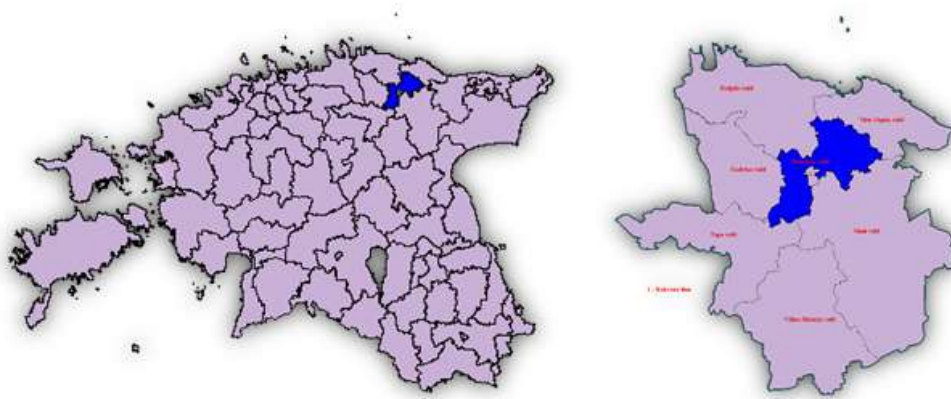
Igal aastal tunnustatakse tublisid õpilasi ja õpetajaid ning vallaelu edendajaid. Erilise austusavaldusena antakse teenekatele inimestele üle valla aumärgid. Valda sündinud lastele kingitakse nimelised hõbelusikad. Sõmeru klubi eestvedamisel korraldatakse näitusi, kontserte ja tantsuõhtuid. Koostöös aktiivsete kogukondadega tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi.

2010. aastal valminud omapärase arhitektuurse lahendusega Sõmeru keskusehoones on ruumid Sõmeru raamatukogule, päevakeskusele, klubile, vallavolikogule ja vallavalitsusele.

1.1.Asend

Rakvere vald asub Põhja-Eestis, Lääne-Viru maakonnas (vt joonis1). Piirinaabriteks on Viru-Nigula, Haljala, Kadrina, Tapa ja Vinni vald ning Rakvere linn. Valla pindala on 294,7 km².

Valla keskusest Sõmerult on Rakvere kesklinna ligikaudu 5 km. Sõmerult Tallinna 98 km, Tartusse 132 km ja Narva 114 km. Valda läbivad Tallinn-Narva ja Rakvere-Kunda raudtee. Lähimad sadamad asuvad Kundas (24 km) ja Tallinnas (98 km).

Joonis 1: Rakvere valla asend Eesti ja Lääne-Viru maakonna kaartidel

Tulenevalt Rakvere valla territooriumist ning kogukondade paiknemisest on valla 4 alevikku ja 47 küla jaotatud informatsiooni jagamise ja koostöö parendamise eesmärgil tinglikult 8-ks kandidiks ehk kogukondlikuks piirkonnaks:

- Arkna kant – Arkna, Papiaru, Roodevälja ja Aluvera küla (288 elanikku);
- Lasila kant – Lasila, Karunga, Järni, Levala ja Karitsa küla (402 elanikku);
- Lepna kant – Lepna alevik ning Tobia, Taaravainu, Kõrgemäe, Eesküla, Mädaepa ja Tõrma küla (909 elanikku);
- Sõmeru kant – Sõmeru ja Näpi alevik ning Ussimäe ja Koovälja küla (1917 elanikku);
- Ubja kant – Ubja, Katela, Andja, Aresi, Toomla, Soosaluse ja Nurme küla (361 elanikku);
- Uhtna kant – Uhtna alevik ning Kohala, Kohala-Eesküla, Varudi-Altküla, Varudi-Vanaküla, Sämi, Sämi-Tagaküla, Jäätma, Muru, Rahkla ja Võhma küla (743 elanikku);
- Vaeküla kant – Vaeküla, Rägavere, Raudvere, Katku, Raudlepa ja Kaarli küla (302 elanikku);
- Veltsi kant – Veltsi, Kloodi, Karivärava, Paatna, Kullaaru, Tõrremäe ja Päide küla (658 elanikku);
- KOV täpsusega oli 25 elanikku.

Andmed rahvastikuregistrist seisuga 01.01.2025.

Kandid aitavad läbi viia ka avalikke teabepäevi ja kogukonna üritusi.

1.2.Rahvastik

Statistikaameti koostatud klasteranalüüsi „Rahvastikuproгноos kohaliku omavalitsusüksuste rühmades“¹ järgi asub Rakvere vald suhteliselt stabiilse rahvastikuga grupis, mis tähendab, et tegemist on enam-vähem tüüpiliste küladega. Erisus samalaadsete küladega seisneb paiknemises maakonnakeskuse läheduses.

Rahvaarvu struktuur on Eesti keskmisest pisut parem ja rahvastik ka keskmisest veidi noorem ning rahvaarvu muutus kuni 2030. aastani on minimaalne, piirdudes kokku 3-4 %-lise vähenemisega.

1. jaanuari 2025 seisuga elab rahvastikuregistri andmetel Rakvere vallas 5605 inimest, neist mehi 2802 ja naisi 2803. Võrreldes eelmise aastaga on elanikkond vähenenud 32 elaniku võrra. 2024. aastal sündis vallas 41 last, suri 69 inimest.

¹ Rahvastikuproгноos kohaliku omavalitsusüksuste rühmades (2015):
<https://planeerimine.ee/static/sites/2/rahvastikuproгноos-kovide-klasteranaluus.pdf>

Suurimad asulad on Sõmeru alevik, kus elab registri andmetel 1113 inimest, järgnevad Ussimäe küla 396, Lepna alevik 369, Näpi alevik 333 ja Uhtna alevik 330 elanikuga. Kõige väiksemad külad on 5 elanikuga Varudi-Altküla, 10 elanikuga Toomla küla ja 10 elanikuga Võhma küla.

Elanikkonnast peamise vanusegrupi moodustavad tööealised inimesed (59%), pensioniealiste elanike osakaal on 22%, õpilasi vanuses 7-18 on 14% ja koolieelseid lapsi 5%.

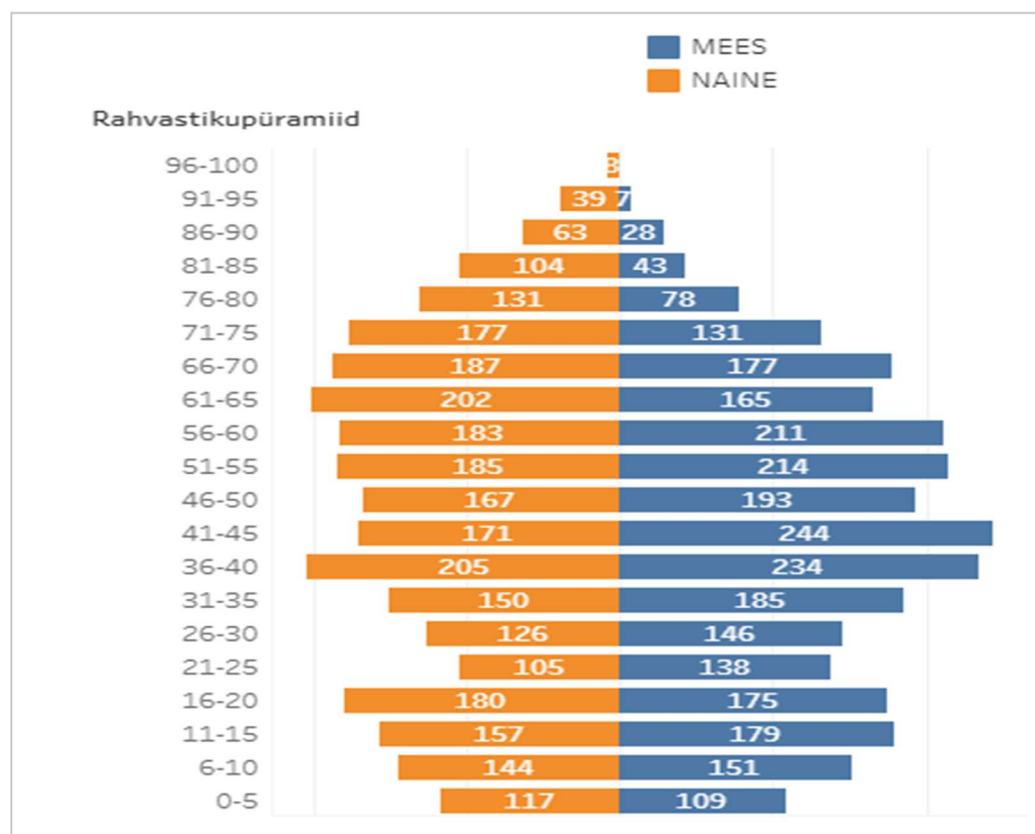
Tabel 1: Elanike arv 1. jaanuari seisuga

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rakvere vald	5647	5576	5548	5583	5565	5624	5618	5648	5599	5646	5637	5605
sh endine Rakvere vald	2108	2084	2088	2106								
sh endine Sõmeru vald	3539	3492	3460	3477								

Allikas: Rahvastikuregister

Vanuseline ja sooline koosseis näitab, et elanikkonnas on suurem osa keskealisi inimesi ning sündid on kahanevas trendis. Sellest tulenevalt on rahvastik vananev. Eakate hulgas on rohkem naisi kui mehi, kuid väikelaste hulgas on sood suhteliselt võrdsed.

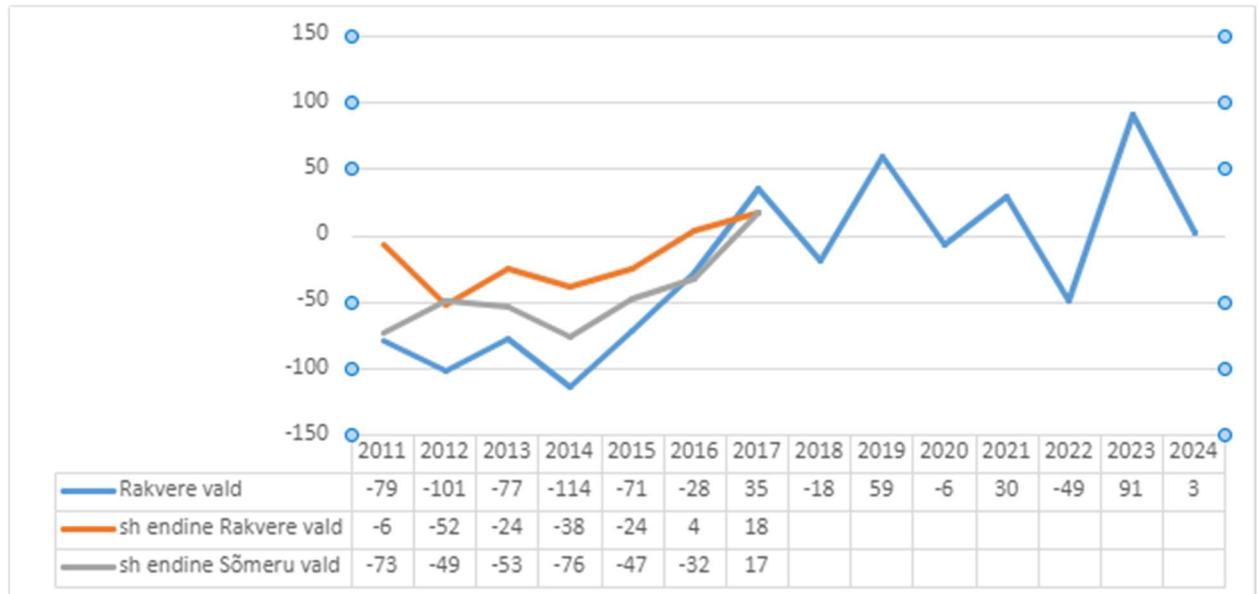
Kuigi tänane elanikkonna vanuseline ja sooline koosseis on Eesti keskmisest noorem ning vallas on palju tööealisi elanikke, siis sündide trend näitab, et pikemas perspektiivis vajab vald mitmeid eakate hoolekandega seotud teenuseid.

Joonis 2: Rakvere valla rahvastikupüramiid 01.01.2025, rahvastikuregister

Rakvere valla jaoks on elanike arvu kasvu põhiliseks takistuseks Rakvere linna lähedus, kuna linnalähedaste piirkondade elanikud eelistavad lasteaias- ja koolikohti Rakvere linnas. Sellest tulenevalt peavad nad omama sissekirjutust Rakvere linna registris, kuna lasteaiad ja koolid eelistavad

kohtade jaotamisel oma registri lapsi enne teiste piirkondade lapsi. Teisalt on linnalähedaste piirkondade korterelamud kujunenud hinnatud magalarajoonideks, kus eluruumide (üüri)hinnatase jääb linnaga võrreldes veidi odavamaks, kuid soodsa asendi ja hea transpordiühenduse tõttu on need piisavalt atraktiivsed, et meelitada inimesi sinna elama.

Joonis 3: Rändesaldod

2024. aastal asus Rakvere valda elama 342 inimest (2023. aastal 376, 2022. aastal 451 inimest). Rakvere linnast saabus 124, Tallinnast 28, Vinni vallast 26, Tapa vallast 16 ja Viru-Nigula vallast 12 inimest. Välisriikidest tuli 36 inimest. Ülejäänud saabusid mujalt paikadest.

Vallast lahkus mujale elama 349 inimest (2023. aastal 373, 2022. aastal 360 inimest), 131 neist kolis Rakvere linna, 48 Tallinnasse, 28 Vinni valda, 12 Tartu linna ja vähem teistesse omavalitsustesse. Välismaale kolis 11 elanikku. Vallasiseselt vahetas elukohta 71 inimest. Täpsustati 38 inimese aadress rahvastikuregistris. Aadressiandmed lõpetati 49 inimesel, kelle elamisluba on kas lõppenud või kelle elukoht on eluruumi omaniku teatel muutunud.

Aastatel 2011-2016 oli rändesaldo negatiivne, Rakvere valla asukoht Rakvere linna ümber on mõjutanud negatiivselt valla elanike rändesaldot. Aastatel 2017, 2019, 2021 ja 2023, 2024 on rändesaldo olnud positiivne ehk valda elama asunuid on olnud rohkem kui vallast lahkunuid.

2. RAKVERE VALLA ARENGUSTRATEEGIA

2.1. Väärtused

Rakvere valla arengu kavandamisel ja arengutegevustes lähtutakse oma tegevustes järgnevatest väärtustest:

- **avatus ja pädevus**
 - valla juhtimine ja ressursside haldamine lähtudes parimatest teadmistest, oskustest, kogemustest ja demokraatiast;
 - otsuste ja tegevuste avalikustamine ja läbipaistvus;
 - tegutsemine valla kodanike ja institutsioonide huve ning vajadusi arvestades;
 - inimeste tunnustamine ja motiveerimine.
- **eesmärgikindlus**
 - erinevatele sihtgruppidele suunatud arengu planeerimine;
 - püsiva toimetuleku- ja arenguvõime loomine;
 - arengu- ja arendustegevuse pidev eesmärgistamine.
- **uuenduslikkus ja jätkusuutlikkus**
 - õppimisvõime ja loovuse arendamine ning uuenduslike ideede ja tegevuste toetamine;
 - avaliku-, era- ja kolmanda sektori kaasamine valla avalike teenuste osutamise protsessi;
 - info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimaluste kasutamine teenuste osutamisel;
 - uute, arengule kaasaaitavate projektide käivitamine ja läbiviimise toetamine;
- **koostöö**
 - kõigi osapoolte kaasamine arengute kavandamisel, rahastamisel ja rakendamisel ning vastavate otsuste ettevalmistamisel.
 - initsiatiivi ja omaalgatuse toetamine.

2.2. Visioon

Rakvere vald on kasvavat heaolu, tasakaalustatud arengut ja turvalisust pakkuv elupaik, kus ollakse innovaatilised, hoitakse elu- ja looduskeskkonda ning säilitatakse kohalikku identiteeti ja kultuuripärandit.

Rakvere valla tunnuslause on “Vald täis vabadust ja võimalusi”.

3. VALDKONDLIKUD EESMÄRGID JA TEGEVUSED

3.1. Kogukonnad

Rakvere valda iseloomustavad aktiivsed kogukonnad ja tihe koostöö kodanikuühendustega. Valda on registreeritud mitmeid mittetulundusühinguid (MTÜ) ja korteriühistuid (KÜ):

Tabel 2: Mittetulundusühingute arv Rakvere vallas, aprill 2025 (staatusega „registrisse kantud“)

	Traditsiooniline MTÜ	Korteriühistu
MTÜ arv	98	21

Allikas: Äriregistri teabeportaal

Rakvere vallas on 21 korteriühistut ja 98 mittetulundusühingut.

Kodanikuühendused korraldavad oma kogukonnale erinevaid kultuuriüritusi ning ühistegevusi. Rakvere vallas on kogukondade tegevuskohtadeks külamajad Ubjas ja Vaekülas, Sõmeru Noorte Loodus-ja Tehnikamaja Sõmeru alevikus, Lasilas renoveeritud vana kuivatihooone. Antud hetkel on rajamisel sobilikud külakeskuse ruumid Veltsi kandis lasteaiahoones. Lisaks kasutatakse ka väiksemaid ruume raamatukogude, päevakeskuste, noortekeskuste, koolide ja lasteaedade juures kogukonnategevuste läbiviimiseks. Valla eesmärgiks on ehitada või reorganiseerida valla omandis olevaid hooneid kogukonnamajadeks, kus on ruumid nii ühistegevusteks kui ka raamatukogu, päevakeskuse jm teenuste jaoks.

Rakvere vald toetab mittetulundusühingute tegevust läbi “Rakvere valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetuse andmise korra”. Toetust antakse põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks, valla esinduskollektiivide toetamiseks, valla elanikele suunatud ürituste ja ühistegevuste läbiviimiseks ning teistest fondidest toetuste taotlemisel omaosaluse/kaasfinantseeringu katmiseks.

Tänaased kitsaskohad:

- kogukondlike piirkondade ebaühtlane arengutase;
- eestvedajate vähesus ja eestvedamise oskuste, teadmiste ja kogemuste erinev tase;
- vähene infovahetus erinevate osapoolte vahel.

Üldeesmärk: Rakvere valla kogukonnad on läbi ühistegevuse tugevad ning oma arengus jätkusuutlikud.

Alameesmärgid:

- valla igas kandis on vähemalt üks aktiivne eestvedaja;
- MTÜ-d on aktiivsed kogukondlike tegevuste elluviimisel;
- igas Rakvere valla kandis (8 kanti) toimub valla ja kogukonna koostööl vähemalt üks- kaks sündmust aastas (kultuur, sport, elanikkonnakaitse jne);
- infovahetus omavalitsuse, kogukondade ja ettevõtjate vahel kantide arengu toetamiseks on efektiivne;
- vähemalt kord kvartalis toimub kogukondade inspiratsiooniõhtu;
- kogukonnategevus on väärtustatud ja tunnustatud;
- noorsootöö tegevuse viimine kogukonnamajade tegevuse alla.

Tegevused:

- koostöö ja infovahetuse võimaluste loomine erinevate osapoolte vahel (KOV, kogukonnad, ettevõtjad);
- eestvedajate leidmine igasse kanti;

- külavanemate valimise vajaduse analüüsimine ja vajadusel külavanemate statuudi kehtestamine;
- kodanikuühendustele avalike teenuste delegeerimine (nt osalises mahus kogukonna piirkonna muruniitmise ja heakorrad);
- soodustame noorsootöö tegevuse viimist kogukonnamajade tegevuse alla (toimivad näited Ubjas ja Vaekülas);
- kooskämismõimaluste tagamine võimaluste piires;
- kogukondlike tegevuste väärtustamine ja tunnustamine nii kogukonnasiseselt kui ka omavalitsuse üleselt;
- kodanikuühendustele inspiratsioonipäevade korraldamine;
- kogukondlike tegevuste ja oskuste parendamine ning kogukonnatunde loomine läbi koolitustegevuse ja ühistevõime;
- ehitada või reorganiseerida valla omandis olevaid hooneid kogukonnamajadeks;
- investeringute suunamine valla erinevatesse kantidesse.

Investeeringud:

- mänguväljakute rajamine või laiendamine;
- puhke- ja virgestusalade rajamine või laiendamine;
- skate- ja rattaparkide rajamine või olemasolevate laiendamine ning ohutuse tagamine;
- Arkna külaplatsi arendamine;
- Ubja külakeskuse kõrval oleva rekreatsiooniala arendamine (nt liikluslinnak, skatepark jne);
- Ubja külas pärandkultuuriraja arendamine;
- Uhtna kogukonnaruumide rajamine Uhtna kooli staadioni majja;
- Vaeküla külakeskuse hoone garaažibokside rekonstrueerimine, kõrvalhoone varemete konserveerimine;
- Vaeküla mõisa sepikoja restaureerimine avalikuks külamuuseumiks;
- Ubja külaplatsi arendamine.

3.2. Haridus

Vallavolikogu 21.02.2024 otsusega nr 130 korraldati valla haridusvõrk ümber.

Pärast ümberkorraldusi on vallas kolm põhikooli – Sõmeru Põhikool (sh Lasila õppekoht), Uhtna Põhikool ja Näpi Kool – ning üks lasteaed – Rakvere valla Lasteaed Pääsusilm. Gümnaasiumiharidust valla koolides ei pakuta.

Rakvere valla koolid ja lasteaed kuuluvad tervist edendavate koolide/lasteaedade (TEK/TEL) võrgustikku. Ühtlasi kuuluvad kõik valla koolid ka ettevõtliku kooli haridusprogrammi ja Liikuma kutsuva kooli võrgustikku. Tagasi Kooli programmis osalevad Sõmeru Põhikool ja Uhtna Põhikool.

Sõmeru Põhikool osaleb aktiivselt Erasmus + erinevates õpirändeprojektides.

Tabel 3: Õpilaste arvud Rakvere valla haridusasutustes seisuga 10.11.2024

	Lasteaed		I kooliaste		II kooliaste		III kooliaste		Kokku koolis
	Rühmad	Laste arv	Klassi-kompl.	Õpilased	Klassi-kompl.	Õpilased	Klassi-kompl.	Õpilased	
Sõmeru Põhikool	-	-	7	87	3	63	6	69	219
Sõmeru Põhikooli Lasila õppehoone	-	-	2	17	2	12	-	-	29

Uhtna Põhikool	-	-	3	26	4	38	3	32	96
Näpi Kool	-	-	3	24	3	27	3	35	86
Õpilaste arv kokku									430
Rakvere valla Lasteaed Pääsusilm	12	215							
Sellest Sõmeru õppehoones	6	117							
Sellest Uhtna õppehoones	3	48							
Sellest Veltsi õppehoones	2	34							
Sellest Lasila õppehoones	1	16							

Allikas: EHIS - Eesti Hariduse Infosüsteem

Tänaused tugevused:

- alushariduse omandamine vallas on ühendatud ühe juhtimise alla, mis aitab tagada head alushariduse kvaliteeti ning ühtsete põhimõtete järgimist kõikides õppehoonetes;
- valla põhikoolid on süsteemselt tegelenud haridusasutustes vajalike muudatuste sisseviimisega haridusvõrgu ümberkorraldamise järgsel perioodil ning analüüsinud tulemusi;
- Näpi Kool on HEV õpilaste õpetamisele spetsialiseerunud kool, kus on tagatud kõikide tugispetsialistide teenused;
- huvihariduse ja –tegevuse kättesaadavus on valla poolt tagatud suurele osale valla lastele ja noortele.

Tänaused kitsaskohad:

- linna koolide eelistamine valla koolidele lapsevanemate poolt;
- prognoositav laste arvu langus;
- noorte õpetajate vähesus;
- kvalifitseeritud õpetajate leidmine;
- kvalifitseerimata õpetajate suur osakaal Lasila õppekohas;
- keskhariduse omandamine 4 aasta jooksul peale põhikooli lõpetamist;
- piirkonniti (Sõmeru) lastehoiu ja lasteaiakohtade nappus ning liiga suured rühmad;
- väikese rühma puudumine;
- haridustaristu vähene energiatõhusus (Veltsis, Lasilas; Näpil)
- erivajadustega lastele sobivate teenuste ebapiisavus (logopeedilise abi vähesus; teraapiate ebapiisavus);
- ruumipuudus Sõmeru lasteaias majas;
- vähene koostöö haridusasutuste ja noortekeskuste vahel;
- Ukraina laste integreerumine koolides ja lasteaedades (keeleskuse puudulikkus, riikide erinevad õppekavad ja -korraldus, kohanemine teise riigi elu-oluga);
- eesti keele õpe Ukraina lastele (lisakoormus laste õppepäevas ja töö korraldamisel);

- vajalike tugispetsialistide puudus (logopeediline tugiteenus on ebapiisav Lasila ja Veltsi lasteaia osades ning tagamata kõikides valla koolides, v.a. Näpi Koolis; eripedagoogiline ja psühholoogiline tugiteenus ei kata vajadusi);
- huvitegevuse elavdamine koolide ja lasteaedade juures (ringide valikud on ühekülgsed);
- LTT, robotika ning tehnoloogia valdkonna võimaluste arendamine huvitegevuses (nimetatud valdkond on ebapiisavalt esindatud);
- koolide ja lasteaia dokumendihaldus ei ole kaasaegne.

Üldeesmärk: Rakvere vallas pakutaks- kvaliteetset, konkurentsivõimelist, nüüdisaegse õpikäsitlusega ja jätkusuutlikku haridust ning õpikeskkonda.

Alameesmärgid:

- valla lapsed omandavad alus- ja põhihariduse eelkõige Rakvere valla hallatavates õppeasutustes;
- lastele on loodud võimalused heal tasemel alus- ja põhihariduse omandamiseks;
- tagatud on haridusasutuste jätkusuutlikkus ja konkurentsivõimelisus;
- vallas tegeletakse noorte ettevõtlikkuse, karjääriõppe ja töökasvatusega (sh malevate ja laagrite korraldamisega);
- kvalifikatsioonile vastavate õpetajate leidmine Lasila õppekohta;
- valla koolidel on eripärast lähtuvalt välja arendatud õpisuunad;
- lõimitud on formaal- ja mitteformaalhariduse tegevused;
- toimib koostöö haridusasutuste ja noortekeskuste vahel;
- ennetustööga tegelemine on süsteemne;
- noortele tutvustatakse ettevõtlust, arendatakse õpilaste ettevõtlikkust ja teadlikkust;
- toetatakse huvihariduse omandamist ning mitmekesisitatud on vallas pakutavat huviharidust või -tegevust;
- haridusasutustes toetatakse elukestvat õpet;
- Näpi Kool on tunnustatud HEV-kool Eestis;
- koolide ja lasteaia dokumendihaldus on elektroonne.

Tegevused:

- hariduse kvaliteedi mudeli väljatöötamine;
- haridusvõrgu ümberkorraldustest lähtuvate muudatuste elluviimine; muudatuste mõju monitooring koolides ja lasteaias (juhtimisstrateegiate kujundamise toetamine, kulude analüüs, õpilaste arv klassis, õpetajate kvalifikatsioonile vastavus, ressursside piisavus arendustööks jms);
- õppetegevuse tulemuslikkuse analüüs Lasila õppekohas, järgnevate tegevuste planeerimine;
- kvalifitseeritud õpetajate leidmine Lasila õppekohta;
- ressursside planeerimine haridusasutuste arendustööks;
- koostöö naaberomavalitsustega täiendavate kooli- ja lasteaia kohtade pakkumisel Rakvere valla lastele;
- haridusasutuste eripärade väljatoomine ja turundamine;
- kulude kontrolli all hoidmine, energiatõhususele ja säästlikkusele suunatus;
- heade transpordivõimaluste tagamine õpilastele sõiduks valla kooli ja koolist koju;
- tihe koostöö naabrite ja partneritega teenuste osas;
- kõikides Rakvere valla koolieelsetes lasteasutustes ja koolides käivatele lastele vajaliku tugiteenuse pakkumine (valla tugispetsialistide kasutamise võimalus; teenuse sisseostamine);
- koolist väljalangevuse ennetusmudeli rakendamine valla koolides ja lasteaedades;

- ühiste kokkusaamiste korraldamine haridusasutuste ja noortekeskustega (koostöö kavandamine, ühiste ürituste korraldamine ja läbiviimine);
- huvihariduse jätkuv toetamine,
- huvihariduse võimaluste mitmekesistamine ja uute võimaluste loomine oma valla haridusasutustes ja noortekeskustes,
- haridustöötajate järelkasvu soodustamine ja kvalifikatsiooni omandamise toetamine;
- õppekavade nõuetele vastavaks õppetöös vajaliku kaasaegse õpikeskkonna, õppevahendite ja IKT vahendite tagamine;
- alternatiivsete õppemeetodite (sh õuesõpe, õppekäigud jmt) toetamine;
- täiskasvanute täiend-, huvi- ja vabaharidusalaste ning ümberõppealaste koolituste algatamise ja elluviimise soodustamine;
- koolide ja lasteaia dokumendihalduse üleviimine elektroonsesse keskkonda.

Arengukavas ettenähtud tegevused, tegevuste elluviimise eest vastutajad ja täitmise tähtajad on fikseeritud haridusvaldkonna tegevuskavas aasta kaupa.

Näide: Alusharidus. Tegevus 3: dokumentide kooskõlla viimine uue Alushariduse seadusega. Tähtaeg september – detsember 2025. Tulemus on saavutatud, kui lasteaia dokumendid (v.a. õppekava) on hiljemalt detsembriks viidud kooskõlla Alusharidusseadusega.

Investeeringud:

- Uhtna Põhikooli keldrikorruse renoveerimise jätkamine (võimalik kasutus laopinnana);
- Sõmeru lasteaia laiendamine (moodul lasteaia kasutusele võtmine, ruumide rentimine väikeseks rühmaks jne);
- Pagusoo lastehoiu/lasteaia ehitus;
- Veltsi lasteaiahoone juurde parkla ehitus;
- liftide paigaldamine erivajadustega laste jaoks ligipääsetavuse tagamiseks olemasolevatesse koolidesse;
- ressursside planeerimine haridusasutuste arendustöös;
- Lasila lasteaiahoovi rekonstrueerimine;
- Uhtna Põhikooli aulasse teisaldatava lava soetamine;
- Sõmeru Põhikooli peaukseesise remont;
- Sõmeru Põhikooli aula katuse, aula, muusikaklassi ja 1/3 II korruse fuajee ja B-trepikoja remont;
- lasteaia IT vahendite uuendamine;
- lasteaia veebilehe arendamine/uuendamine;
- galerii Uhtna Põhikooli peamaja ja kõrvalhoone vahele (sööklast liikumine).

3.3. Noorsootöö

Noorsootöö all mõistame tingimuste loomist noore isiksuse mitmekülgeks arenguks, mis võimaldab noorel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. Valla noorsootöö valdkonna visiooniks on loimida formaalset ja mitteformaalset haridust ning pakkuda turvalist ja arendavat vaba aja veetmise võimalust noortele.

Rakvere vallas toimub avatud noorsootöö peamiselt läbi noortekeskuste või kogukonnamajade.

Ubjas ja Vaekülas on antud noorsootöö teenus üle kohalikele külaseltsidele. Sõmeru, Uhtna ja Lepna noortekeskustes toimetavad Rakvere Vallavalitsuse lepingulised töötajad. Noortekeskuste tööd koordineerib valla noorsootööspetsialist. Valla noortekeskused teevad tihedat koostööd.

Noortekeskustes korraldatakse avatud noorsootööd, huvitegevust, teemaõhtuid (ka ööbimisega) väljasõite, sündmusi ja malevaid jms. Noortekeskuste külastajate keskmine vanus on 10 aastat. Tegutseb aktiivne noortevolikogu, kellega koostöö annab valla valitsemisel võimaluse võtta vastu otsuseid noortest lähtuvalt ja koos noortega.

Selleks, et kaardistada noorsootöö tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi, tulemuste põhjal planeerida edasist arengut ning jälgida edusamme on vallal plaanis läbi viia Rakvere valla noortevaldkonna kvaliteedihindamine igal nelja aasta tagant.

Aastal 2023 lõpetati Arknal ja Lasilas avatud noorsootöö teenuse osutamine. Koostöös kogukondadega jätkub noortele mõeldud tegevuste läbiviimine. Lasila noortekeskuse hoone on antud kogukonnale kogukonnamajana kasutamiseks ning sisuliste tegevuste jätkamiseks koostöös Lasila kooliga. Lisaks esineb probleeme erialase haridusega personali leidmisega noortekeskustesse.

Kiiresti muutuva tehnoloogia arengu tõttu on noorsootöötajad välja toonud, et üheks väljakutseks on digimeedia-ja tehnoloogia kasutamine. Noorte sotsiaalmeedia keskkonnad muutuvad väga kiiresti ajas ning seetõttu raske kiirete muutustega kaasas käia.

Igapäevatöö näitab aga ka suuri ohumärke – noored on nutiseadmetest sõltuvuses/sõltuvad ning üha keerulisem on pakkuda neile konkurentsivõimelisi alternatiive.

Lähiaastatel on plaanis noorsootöö ümberkorraldamine Veltsis, Lasilas ja Arknal. Soov on käivitada üle vallaline mobiilne noorsootöö.

Rakvere valla noorsootöötajad on koostööpartneriks töös NEET noortega. NEET noored on noored, kes ei õpi ega tööta, on erineva staatuse, kogemuse ja hoiakutega isikud.

Alates 2017. aasta sügisest pakutakse valla noortekeskustes noortele huvitegevusringe, mis on rahastatud riigipoolse täiendava noorte huvihariduse- ja huvitegevuse toetusvahenditest. Rakvere valla noorte malevaid ja projektlaagreid viiakse suvel läbi valla erinevates piirkondades.

Tänapäevased tugevused:

- vallas tegutseb aktiivselt 5 noortekeskust, mis pakuvad noortele mitmekesiseid eneseteostusvõimalusi ja huvitegevusi (huviringe), võimalusi eneseteostuseks;
- noortele on loodud turvalised ja toetavad keskkonnad, kus neid toetavad noorsootöötajad ning kus nad saavad arendada oma loovust ja algatusvõimet;
- haridusasutuste ja noortevaldkonna spetsialistidega koostöös rakendatakse ennetusmudelit, et toetada noorte heaolu ning ennetada probleemkäitumist ja koolist väljalangemist;
- vallal on toimiv noortevolikogu, mis tagavad noorte arvamuse arvestamise otsustusprotsessides;
- viie aasta jooksul on vallas regulaarselt toimunud noorte töömalevad, mis toetavad noorte töökasvatust ja sotsiaalsete oskuste arengut;
- noorsootöös lähtutakse tegevuste planeerimisel uuringutest ja tagasisidest;
- valla noortekeskustes toimub lisaks noorsootööle ka huvitegevus, pakkudes noortele võimalust osaleda mitmekesistes huviringides vastavalt nende huvidele ja arenguvajadustele.

Tänapäevased kitsaskohad:

- valla noorsootöötajatel ja Rakvere Vallavalitsusel puudub ajaline ressurss noorsootöö projektide kirjutamiseks (vastavasisuline ametikoht);
- noorsootöötaja kutse taotlemine ei ole olnud valdkondlik prioriteet;
- kvalifitseeritud noorsootöötajaid on raske leida;
- 13+ noorte kaasamine noorsootöösse on raskendatud;
- noortele suunatud info (noorteinfo) liikumine on vähene, ei ole süsteemi ega planeeritud;

- huviringide ja- tegevuse juhendajate nappus;
- vähene koostöö koolide ja noortekeskuste vahel tegevuste ja sündmuste organiseerimiseks;
- vähene koostöö noorsootöö ja ettevõtjate vahel (ettevõtete külastused, edulood, töomalevad jne);
- valla noorte laagrid on projektipõhised, kitsaskohaks on laagrite ebaregulaarne toimumine;
- valla eelarves ei ole piisavalt vahendeid laagrite ja malevate korraldamiseks, noorsootöös puudub spetsialist täiendavate rahastusprojektide kirjutamiseks (lisarahatuse leidmiseks);
- noortel puuduvad piisavad oskused (ohtude tajumine) nutimaailmas;
- noorte vähene lõimimine kogukonnaga (noored oleksid rohkem kaasatud täiskasvanute tegevustesse ja vastupidi);
- Veltsi, Arkna, Lasila ja Ussimäe piirkonnas on lahendamata valla noorte kaasamine valla noorsootöösse;
- puudub noorte omaalgatuse toetamise süsteem;
- noortekeskuste inventar ja digivahendid vajavad uuendamist (õppeköök, helitehnika, mööbel, tehnoloogilised vahendid).

Üldeesmärk: Rakvere valla noored on avatud maailmavaatega ja positiivse ellusuhtumisega ettevõtlikud ja väärtustatud kogukonna liikmed ning toimib noorte valdkondadeülene süsteemne koostöö, mille keskmeks käsitletakse noort kui tervikut.

Alameesmärgid:

- valla noorsootöötajad on motiveeritud ja kaasavad noori neile huvipakkuvatesse tegevustesse;
- ennetada valla noorsootöötajate läbipõlemist;
- valla noortekeskused on atraktiivsed ja kaasaegsed keskused erinevates vanustes noortele;
- noorte vaimse- ja füüsilise tervise toetamine, hoidmine ning edendamine läbi tiheda koostöö spetsialistide ja võrgustikega;
- noortele suunatud vaimse- ja füüsilise tervise programmide ning tegevuste loomine ja elluviimine;
- vallas toimib valdkondade ülene koostöö;
- noorsootöök on tagatud tegevuskohtade terviklikkus, turvalisus ja tegevusteks sobivus;
- vallas on mitte- ja informaalne õpe sidustatud formaalõppega;
- vallas tegeletakse noorte ettevõtlikkuse ja töökasvatusega (sh malevate ja laagrite korraldamisega);
- vallas tegeletakse probleemide ennetamise ja alaealiste õigusrikkumistele tõhusa reageerimisega;
- noored on kaasatud otsustusprotsessidesse;
- noored on teavitatud ja nõustatud vastavalt noorte vajadustele;
- vallas toimib noortevaldkonna tunnustamine;
- valla noorsootöös on mitmekesised huvitegevused;
- valla noored on pädevad nutimaailmas orienteerumisel;
- LTT² valdkonna arendamine (Uhtna kogukonnamaja Tegula, Sõmeru Noorte Loodus- ja Tehnikamaja, mobiilne labor);
- noorte ja noorsootöötajate psühholoogiline nõustamine;
- toimiv noorte omaalgatuse toetamise süsteem;
- uuendada noortekeskuste inventari ja digivahendeid (õppeköök, helitehnika, mööbel, tehnoloogilised vahendid).

Tegevused:

²LTT - loodus-, täppis ja tehnikateadus

- noorsootöö ümberorganiseerimine Veltsis, Arknal, Lasilas, noortele mõeldud tegevusi viiakse läbi kogukonnamajades.
- ennetusmodeli rakendamine, koolist väljaalngemise ennetamiseks;
- noorsootöö kvaliteedi hindamismudeli rakendamine;
- mobiilse noorsootöötaja ametikoha loomine ja mobiilse noorsootöö bussi soetamine;
- projektikirjutamise võimekuse loomine;
- noorsootöötajate motiveerimine kutse taotlemiseks (kvalifikatsiooni tõstmiseks/palga diferentseerimine);
- kvalifitseeritud noorsootöötajate värbamine (töötasu sidumine kvalifikatsiooni tasemega
- täiendavate võimaluste loomine 13+ noorte kaasamiseks;
- noorsootöö igapäevategevuste kajastamine (sotsiaalmeedias, valla kodulehel, ajalehes);
- mitteformaalse õppe sidumine formaalõppega koostöös valla haridusasutustega;
- koostöö ettevõtjatega, võimaluste loomine tööharjumuse kujundamiseks;
- malevate ja laagrite järjepidev korraldamine valla noortele;
- koostöö haridusasutuste ning teiste noortekeskuste ja naaberpiirkondadega;
- Sõmeru Noorte Loodus- ja Tehnikamajas mitmekülgsete huvi- ja projektipõhiste tegevuste pakkumine ja arendamine, hoone kasutusaktiivsuse tõstmine;
- noorte huvide kaardistus ja rahulolu uuringute läbiviimine üks kord aastas;
- Sõmeru noortekeskuses huviringide valiku laiendamine ja ringijuhendajate leidmine ning selleks lisa rahastuse leidmine matisaali kasutamise võimaluse pakkumine enamatele sihtgruppidele), hoone kasutusaktiivsuse tõstmine;
- koostöö kogukonna ja noort ümbritsevate inimestega: lapse heaoluspetsialistidega, ennetusspetsialistiga, sotsiaaltöötajatega, politseiga, tugiisikutega; noorte suunamine vajadusel sotsiaalprogrammidesse;
- valla haridusasutuste ja noorsootöö koostöö õpilasesindustega, noortevolikogu ja teiste noorteorganisatsioonidega (nt õpilasmalev, YFU Eesti, Eesti Skautide Ühing, Kodutütred, Eesti Noorteühenduste Liit jne);
- ümarlaudade, võrgustikutöö ja koostöö loomine - kõik, mis aitab keskmises olevat noort tema arengus ja eneseteostuses;
- noorte ettevõtlusklubi tegevustest osa võtmine, noorte innustamine, aktiivsete noorte osakaalu kasvatamine;
- noortevolikogu kaasamine ja innustamine;
- noorte vajadustest lähtuvalt info/teabe jagamine - tihe side noorte info- ja nõustamisteenust pakkuvate organisatsioonidega;
- valla noortevaldkonna tunnustamise korra loomine;
- noorsootöötajatele *coachingu* ja psühholoogilise nõustamise võimaldamine, super- ja koovisioonide ning ühistegevuste ja täiendõppe läbiviimine ja korraldamine;
- noorte huvitegevuse ja ringide mitmekesistamine kogu valla noorsootöös erinevatel aladel/teemadel;
- rakendatakse ja arendatakse digitaalset noorsootööd;
- noorte psühholoogiline nõustamine (vestlusringid, individuaalne ja grupinõustamine);
- täiendavate projektitoetuste/rahastamisvõimaluste leidmine noorsootöö tegevuste elluviimiseks;
- noorte omaalgatuse toetuse süsteemi välja töötamine ja rahaliste vahendite leidmine;
- aastaks 2030 omab 60% noorsootöötajatest noorsootöötaja kutset;
- valla noortekeskuste üleseid sündmusi ja tegevusi korraldatakse vähemalt kord aastas;
- valla noorsootöötajad osalevad aasta jooksul vähemalt ühel noortevaldkonna täiendkoolitusel;

- alates 2026 aastast toetatakse ja viiakse ellu vähemalt üks noorte omaalgatuslik projekt.

Investeeringud:

- mobiilse noorsootöö bussi soetamine;
- Ubja noortekeskuse ruumide rekonstrueerimine;
- Sõmeru noortekeskuse väliala laiendamine (sh õuealale katusealusega jalgratta paviljon);

3.4. Kultuur

3.4.1. Kultuuritegevus

Rakvere valla tugevusteks on pikad kultuuritavad, traditsioonilised sündmused ning aktiivselt tegutsevad isetegevusrühmad. Rakvere vallas tegelevad kultuurilise tegevusega Sõmeru klubi ja päevakeskus, Uhtna klubi, külakeskused ning mittetulundusühingud. Vallapoolset kultuurilist tegevust kureerib valla kultuurinõunik koos kultuuritöötajaga.

Sõmeru klubi on valla ainus spetsiaalselt kultuuritööks ehitatud kultuuriasutus, mis asub Sõmeru keskusehoones, Sõmeru alevikus.

Sõmeru klubi põhitegevused on:

- huvitegevuse organiseerimine;
- kultuuri- ja vabaajaürituste ning näituste korraldamine;
- valla kultuuritegevuse koordineerimine;
- lisandväärtusena konverentsiteenuse osutamine ja ruumide rentimine;
- Sõmeru päevakeskuse tegevuste koordineerimine;
- Eakate nõukogu moodustamine (eakate soovi korral).

Rakvere vallas on mitu mõisa, mis asuvad Lasilas, Mädapeal, Kohalas, Arknal, Roodeväljal ja Karitsal ning igaühes toimub erinev tegevus – kool, ettevõtlus, aiandus, kogukondlik tegevus jmt. Vallas tegutsevad kultuurikollektiivid ja aktiivsed MTÜ-d, kellega koostöös korraldatakse erinevaid sündmusi.

Oma panuse valla kultuurielu rikastamiseks annab MTÜ Uus Uhtna, korraldades Uhtnas erinevaid koolitusi ja kultuurisündmusi. Toimuvad Vabariigi aastapäeval lipu heiskamised, vastlapäevad. Korraldatakse Vaba Rahva Tantsu augustis Eesti taasiseseisvumispäeva eel ning temaatilisi külapidusid.

Ubja piirkonnas tegutseb MTÜ Ubja Külaselts Linda, kes korraldab kultuuriüritusi ja huvitegevust. Ubjas käib üks kord kuus koos eakate grupp “Omaparvelinnud” kellega koos tähistatakse erinevaid tähtpäevi ja kutsutakse erinevate valdkondade inimesi oma tegevusi tutvustama. MTÜ eestvedamisel korraldatakse külas jaanipäeva ning erinevaid õppepäevi.

Vaeküla kandis tegutseb MTÜ Vahva Vaeküla, kes korraldab erinevaid koolitusi ja õppepäevi nii lastele kui täiskasvanutele ning suvise jaanipäeva külaelanikele.

Veel tegutsevad vallas sündmuste korraldajatena MTÜ Lasila Mõis ja MTÜ Lasila Küla Selts, kes korraldab vanas Lasila kuivatihoones nii lastele kui täiskasvanutele erinevaid sündmusi ja koolitusi. MTÜ eestvedamisel korraldatakse külas ka jaanipäeva ja ühistalguid ning matkapäevi.

Rakvere vallavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga kuulutas sügisel 2021 välja Sõmeru keskuse arhitektuurivõistluse, mille tähtjaks esitati üheksa ideekavandit. Võistluse võitjaks tunnistati võistlustöö „Pööripäev“ arhitektuuribüroolt Eek & Mutso, autoriteks Tristan Krevald, Ra Martin Puhkan ja Siim Tanel Tõnisson. Arhitektuurivõistluse eesmärk oli leida Sõmeru aleviku uuele

keskväljakule esinduslik ja kaasaegne arhitektuurilahendus ning põimida see olemasoleva peatänavaga kokku aastaringselt kasutatavaks atraktiivseks avalikuks ruumiks. 2022 aastal valmis keskväljaku projekt. Lähiaastatel proovitakse leida vahendeid keskväljaku etappide kaupa väljaehitamiseks. Kavandatud keskväljak saab olema ka üks aktiivne osa valla kultuuriruumist.

Kultuuritegevuse viljelemiseks loodud rajatised ning koostööpartnerid:

- Ubja külakeskus, mida veab Ubja Külaselts Linda. Rajatud on jõusaal, noortekeskus, spordiväljak ja käsitöömaja;
- Ubja külaplats, kus toimuvad kultuurisündmused;
- Vaeküla külakeskus, mida veab MTÜ Vahva Vaeküla, kelle eestvedamisel korraldatakse piirkonna ühisüritusi;
- Vaeküla külaplats koos lavaga, suviste sündmuste korraldamiseks;
- Sõmeru päevakeskus, mis pakub tegevusi peamiselt eakatele ning erivajadustega inimestele;
- Sõmeru klubi annab võimaluse suuremate sündmuste korraldamiseks;
- Arkna noortekeskus, kus on loodud sobivad ruumid külahvale kooskäimiseks;
- Lasilas koolimaja, lasteaia ruumid, renoveeritud vana kuivatihoone kus korraldatakse kogukonnale sündmuseid, treeninguid jm ühistegevusi. Eestvedajateks on nii kool kui ka külaselts;
- Lepna aleviku raamatukoguruumides toimuvad treeningud, lisaks on võimalused kogukonna ühistegevusteks;
- Veltsi lasteaiahoone saalis toimuvad treeningud eakatele ning õhtustel aegadel saab ruume kasutada kogukonnale sündmuste, koosolekute jm tegevuse läbiviimiseks. Ruumid on väikesed, mistõttu on osalejate hulk piiratud;
- Uhtna raamatukogu, mis on piirkonna elanike ja kultuurikollektiivide kooskäimise kohaks ning kultuuriloo talletajaks;
- Uhtna põhikool on koostööpartneriks erinevate kultuurisündmuste korraldamisel ja kultuurikollektiivide kooskäimise kohaks;
- MTÜ Uus Uhtna tegeleb aktiivselt Uhtna piirkonnas kultuuri- ja sporditegevuse edendamisega;
- Uhtna naisseltsing, kelle eestvedamisel hoitakse erksana eakate tegevust ja tehakse koostööd raamatukogu, lasteaia ja kooliga;
- MTÜ Uhtna Sembardia korraldab mandoliiniorkestri tööd.

6.oktoobri 2021 Rakvere vallavolikogu otsusega nr 41 algatati Sõmeru aleviku Sireli kinnistu detailplaneering. Planeeritava ala suurus koos lähialaga on ligikaudu 6 ha. Detailplaneeringu eesmärk on planeeringualale ruumilise terviklahenduse loomine vabaaja veetmiseks, sobivad asukohad mudellennundusele, mudelautode ringrajale, minigolfi rajale.

Tänaused kitsaskohad:

- valla osades kantides puudub aktiivne kultuurielu;
- kõikides valla kantides ei ole veel aktiivseid eestvedajaid;
- Sõmerul puudub väliürituste läbiviimiseks taristu.

Üldeesmärk: Rakvere valla igas kandis hoitakse ja väärtustatakse kultuuripärandit ning tarbitakse kultuuri, mis on mitmekesine ja atraktiivne nii loojatele, korraldajatele kui tarbijatele. Vald korraldab kultuurisündmusi Sõmeru keskselt ja toetab kogukonna tegevusi üle vallaliselt.

Alameesmärgid:

- valla igas kandis on vähemalt üks aktiivne kultuuri valdkonna eestvedaja;
- tagatud on mitmekülgne kultuurielu ning kultuuritraditsioonide säilitamine ja arendamine;
- toimib tõhus infokanalite kasutamine;

- kultuuri edendamiseks kasutatakse maksimaalselt olemasolevaid ruume/objekte ja vajadusel luuakse uusi lahendusi;
- kultuurielu korraldamisel arvestatakse erinevate kantide ea- ja huvigruppide vajadustega;
- kultuuri tarbijate ja loojate arv vallas on oluliselt kasvanud.

Tegevused:

- kultuuripärandi säilitamine ja kultuuritraditsioonide arendamine;
- erinevate kantide ja valla kultuurielu arendamine;
- väärikatele mõeldud loengusarja ellu kutsumine- Arukate Akadeemia;
- piirkondlikes kantides olemasoleva kultuurivaldkonna olukorra kaardistamine ning eestvedajate leidmine;
- kultuurisündmustest osavõtjate arvu kasvatamine aastas vähemalt 5%;
- aktiivsete kogukonnaliikmete kontaktipanga loomine;
- kultuuriorganisatsioonide jätkusuutlikkuse tagamine ja soodsa pinnase loomine uute algatuste tekkeks;
- jätkatakse ja luuakse uusi traditsioonilisi, sh mainekujundust parendavaid sündmusi;
- koostöös kogukonnaga ühisürituste korraldamine;
- kooskäimiskohtade - ruumide/objektide maksimaalne kasutamine, olemasolevate parendamine ja uute võimaluste otsimine;
- koostöö ja info liikuvuse saavutamine erinevate sihtgruppide vahel;
- elanikkonna teadlikkuse tõstmine Rakvere vallas toimuva kohta info hankimise osas.

Investeeringud:

- Sõmeru keskuse osana välilava ehitamine (Sõmeru keskuse ehituse III etapp);
- Sõmeru keskusehoone tehnikapargi uuendamine;
- külaplatside välja ehitamine ja taristu kaasajastamine (kajastatud ka 3.1 Kogukonnad peatükis).

3.4.2. Huvitegevus

Täiskasvanute huvitegevus on jaotunud suurematesse keskustesse. Sõmerul keskusehoones tegutsevad pikkade traditsioonidega täiskasvanute rahvakultuuri huviringid:

- seniortantsurühm Kanarbiku Õied;
- eakate lauluring Elurõõm;
- Sõmeru näitetrupp;
- naisrahvatantrühm Sõmeru Sõsarad.

Uhtna piirkond on vanade ja väga tugevate kultuuritraditsioonidega. Aktiivne ringitegevus toimub erinevates ruumides: lasteaia saalis, raamatukogus ja koolimajas. Tegutsevad pikkade rahvakultuuritavadega täiskasvanute huviringid:

- naisrahvatantrühm Uhtna Tantsumaias;
- Uhtna naiskoor;
- Uhtna mandoliiniorkester.

Lisaks tegutsevad erinevates piirkondades mitmesugused muud hooajalised huvialaringid (jooga, zumba, body fit, eakate võimlemine, beebikool jne). Enamus huvitegevusi on valla poolt rahastatud - lepingulised ringijuhid, tasuta ruumi kasutamise võimalus.

Tänapäevased kitsaskohad:

- mitmekesise huvitegevuse puudumine erinevates kantides;
- noorem põlvkond vajab uusi innovaatilisi tegevusi;

- noorema põlvkonna vähene huvi rahvakultuuri vastu;
- kogukondade vähene huvi pakutavate kultuuritegevuste vastu.

Üldeesmärk: Rakvere vallas jätkatakse huvitegevuse ning ühistegevuse toetamist igas vanuse astmes, soodustades laste ja noorte kokkupuudet erinevate kultuurivaldkondadega.

Alameesmärgid:

- vallasisesse huvitegevuse suurendamine erinevatele sihtgruppidele;
- vald toetab (sh rahaliselt) kultuuri- ja huvitegevust (sh koolides);
- vallas tunnustatakse ja motiveeritakse (sh tasustatud) tegevuste juhendajaid;
- kasvatatakse järelkasvu, soodustades erinevate kultuurivaldkondadega kokkupuutumist laste ja noorte seas.

Tegevused:

- kohapealsete võimaluste ja soovide kaardistamine huvitegevuseks (elanike rahuolu-uuringu läbiviimine 2025 kevadel);
- huvitegevuste mitmekesisuse tagamine vastavalt kogukonna soovile;
- olemasolevate ruumide/objektide maksimaalse kasutuse tagamine;
- omavalitsuse poolt toetatavate tegevuste ülevaatamine ning süstematiseerimine;
- lisarahastuse võimaluste leidmine tegevuste toetamiseks;
- kohalike loovisikute, loominguliste kollektiivide ja kultuurikorraldajate senisest enam väärtustamine (koolitused, stipendiumid, preemiad jms);
- erinevate kultuurivaldkondadega kokkupuute soodustamine laste ja noorte hulgas;
- järelkasvuprogrammi loomine läbi hariduse ja noorsootöö (kohapeal tegutsevad huviringid – tants, pilliõpe, laul, näitekunst);
- noorte motiveerimine pärimuskultuuriga tegelemiseks;
- kultuuriloo uurimine.

Investeeringud:

- huvitegevuse järjepidev rahastamine, sh juhendajate tasustamine, vajalike vahendite soetamine ning ruumide korrastamine.

3.4.3. Valla raamatukogud

Rakvere vallas asub kaks raamatukogu – Sõmeru raamatukogu Sõmerul ja Lepnal, Uhtna raamatukogu Uhtnas.

2025 aastal viiakse läbi rahvaraamatukogude reform, raamatukogud viiakse ühtse juhtimise alla. Raamatukogu põhitegevus on info jagamine ja väljaannete laenutamine, mis toetab säästvat tarbimist ja keskkonnahoidu. Raamatukogudes on võimalused kaugtöö tegemiseks. Lugejate paremaks teenindamiseks on kõigil raamatukogudel tagastuskastid, Sõmeru raamatukogul on ka raamatukapp teavikute kättesaamiseks töövälisel ajal. Raamatukogudes töötavad digipädevad töötajad.

2023. aastal aprillikuus valmis Rakvere valla raamatukogude ühine koduleht.

Raamatukogude asukohad ning ruumide seisukord on hea, tagatud on juurdepääs liikumispuudega inimestele. Raamatukogud on tehniliselt hästi varustatud.

Sõmeru raamatukogu tegutseb keskusehoones, mis on spetsiaalselt ehitatud raamatukogu nõudmisi ja tingimusi arvestades. Raamatukogu korraldab erinevaid sündmusi traditsioonilised on muinasjutuhommikud ja raamatukogutunnid õpilastele ja lasteaialastele.

Lepna raamatukogu on Sõmeru raamatukogu haruraamatukogu. Raamatukogu kolis uutesse ruumidesse 2020. aasta veebruarikuus. Raamatukogu asub kortermaja esimesel korrusel. Raamatukogu kogud on mitmekülgsed ja heas korras, mis meelitab lugejaid ka väljastpoolt teeninduspiirkonda. Kord kuus osutatakse laenutusteenust Veltsi lasteaiahoones ja Lasila õppehoones, kus peamisteks laenutajateks on kooliõpilased ja –töötajad. Teenus on kättesaadav ka külaelanikele. Lepna raamatukogu toimib ka Omniva postipunktina.

Uhtna raamatukogu tegutseb Sõmeru lasteaed Pääsusilm Uhtna hoones, olles külakeskuseks piirkonna elanikele. Raamatukogus kogutakse ja säilitatakse koostöös koolimuuseumi ja kogukonnaga kohalikku kodu- ja kultuurilugu, mida eksponeeritakse Uhtna topoteegis. Uhtna raamatukogu teeb tihedat koostööd kohaliku lasteaia ja kooliga, et kujundada laste lugemisharjumusi. Kord kuus osutatakse laenutusteenust Uhtna hooldekodus.

Tänaased kitsaskohad:

- raamatukogude kasutuse vähenemine.

Üldeesmärk: Rakvere valla raamatukogud on kasutajakesksed ja uuendusmeelsed ning kannavad kogukonnakeskuste ja kohaliku kultuuripärandi säilitajate rolli.

Alameesmärgid:

- raamatukogude kasutamine on kasvanud 5% üle valla;
- raamatukogudes luuakse lisaväärtusi läbi mitmekesiste tegevuste (näiteks sündmuste ja näituste korraldamine, õppetööd toetavate tundide läbiviimine, elukestva õppe toetamine jms);
- raamatukogud toetavad lugemisharjumuse kujunemist;
- raamatukogud pakuvad laia valikut lisateenuseid (näiteks esemete laenutamine, erinevate tehnikavahendite kasutamine).
- raamatukogu on teistele eeskujuks, vähendades oma tegevusega ökoloogilist jalajälge, piirates raiskamist ja prügi teket, korraldades keskkonnasäästlikke sündmusi.

Tegevused:

- raamatukoguteenuse kättesaadavuse tagamine kõigis valla piirkondades, nt läbi koduteeninduse ning laenutuspunktide avamise;
- arendada raamatukogudes kaugtöö tegemise võimalust;
- valla raamatukogude liitmine ühtseks tervikuks ehk vallaraamatukoguks;
- raamatukogus pakutavate teenuste laiendamine: lamineerimine, õmblusmasina kasutamise, võimalus spordivahendite laenutus;
- paikkonnale omaste lisaväärtuste loomine;
- parktikakohtade pakkumine ja ühisprojektide läbiviimine;
- paikkonna kultuuriloo talletamine;
- regulaarne kasutajate tagasiside kogumine.

Investeeringud:

- raamatukogude digitaristu uuendamine ja uute innovaatiliste vahendite soetamine (nt 3D - printer, joonistustahvel, laenutusautomaat, raamatukogusse akustiliste kabiinide soetamine jne).

3.5. Sport ja tervisedendus

Rakvere valla spordi ja tervisedenduse taristu on suuremates piirkondades mitmekesine ja võimaldab läbi viia sündmusi erinevatele sihtrühmadele.

Sõmeru Põhikoolis on jõusaal, täismõõtmistes võimla ning siseronimissein. Kooli vahetusse lähedusse on rajatud 2021. aastal kaasaegne Sõmeru-Näpi piirkondade rahvaspordiväljak (kunstmurukattega jalgpalliväljak, osavus- ja virgestusala, pallimängudeväljak, liikluslinnak jne). Kooli hoone küljel asuvad slackline linnad ja ronimis ning kiikumisatraktsioonid. 2022. aastal rajati kooli, terviseraja ja rahvaspordiväljaku vahetusse lähedusse madalseiklusrada, 2023 aasta suvel rajati madalseiklusraja II etapp (laiendus). 2022. suvel valmis jõulinnaku vahetusse lähedusse noortele mõeldud kurvidest ja lainetest koosnev pumptrack.

Sõmerul asub kõigile avalikult kasutatav võrkpalliplats, korvpalliplats, kettagolfi rada. Arendamisel on Sõmeru aleviku tervise- ja suusarada tervisedenduslike tegevuste arendamiseks– loodud on kunstlume tootmise võimekus, pikendatud terviseraja valgustatud osa, rajatud inventari-ja teenindushoone tervise- ning suusaraja aastaringseks teenindamiseks, kelgu-ja suusamäele paigaldati 2023 sügisel köistõstuk. Talvisel perioodil teenindab kelgu-ja suusamäge, tõstukit osalise tööajaga suusamäe operaator.

Veltsi külas kasutatakse tänasel päeval tervisedenduseks Veltsi lasteaiahoone ruume, mis ei vasta kogukonna vajadustele oma suuruse ja võimaluste poolest. Veltsis on külaseltsi poolt rajatud küla keskuses kortermajade vahetus läheduses asuv valgustatud kettagolfirada, väljõusaal ja ronilad (sh tarzanirada), korvpalliväljak ja võrkpalliplats.

Uhtna Põhikoolis on võimla, ronimissein, (sise)jõusaal, mis on kooli ja kogukonna kasutuses. Kooli vahetus läheduses asub suusarada, mis on avalikuks kasutamiseks. MTÜ Uus Uhtna abiga rajati kogukonnale kasutamiseks spordi- ja terviseпарк, kettagolfi rada ja skatepark. Põhikooli kõrval asuvale haljasalale rajati 2022. aastal madalseiklusrada. 2024 aastal rajati Uhtna küla keskväljakule lainetest ja kurvidest koosnev pumptrack ja uuendati Uhtna tervise- ja spordipargi korvpalli väljakut.

Ubja külakeskuses on jõusaal ning hoovialal korvpalliväljak ja 2021. aastal rajatud multifunktsionaalne liivaväljak (rannatennis ja võrkpall).

Lepna alevikus asuvad külaplatsil jõulinnak ja väli lauatenнисelaud. Koostamisel on Lepna alevikus Kooli KÜ detailplaneering, kuhu on kavandatud ekstreemspordiala ja pallimängude ala (valmib sügisel 2025).

Vaeküla külakeskuse hoovis asub jõulinnak ja laste mänguväljak, jalgpalliväljak, võrkpalliväljak ning korvpalliplats.

Lasila külas on renoveeritud vanas kuivatihoones asuv avalikuks kasutamiseks mõeldud jõusaal. Kooli kõrval asub korv- ja võrkpalliväljak. Haridus-ja Teadusministeeriumi “Kaasava hariduse” projekti raames rajati Lasila mõisapargi alale 2024. aastal madalseiklusrada.

2020. aasta kevadel rajati Roodevälja külla 9 korviga discgolfi park.

Rakvere vallas tegeletakse aktiivselt motosportiga. MTÜ Rallirada paikneb Mädaapea külas ning pakub kõigile huvilistele ohutut rallielamust. MTÜ Aluvere Ring paikneb Aluvere karjääris ning tegeleb motosporti keskuse arendamisega. Levala külas tegutseb MTÜ Punnvõrr, kelle eestvedamisel korraldatakse üle-eestilisi kestvussõite. MTÜ-de eesmärk on tegeleda motosporti ja -tehnikaga ning tutvustada seda ka lastele ja noortele. Lasila külas tegutseb Viru Motoklubi ning Tõrma külas tegutseb Tõrma Rallirada MTÜ. Koostöös motosporti MTÜ-dega on vallal soov käivitada huviringid tehnikahuvilistele noortele ning rajada Aluvere ringile tehnikamaja/angaar. Päide külas asub Päide Motoklubi MTÜ, kes tegeleb laste motosporti huvi arendamisega.

Valla poolt on organiseeritud tasuta treeningud lastele, noortele ja eakatele valla erinevates kantides. Täiskasvanutele toimuvad tasulised treeningud üle valla.

Vallas tegutseb 10 spordiorganisatsiooni, näiteks MTÜ Tõrremäe Võrkpalliklubi, jalgpalliklubi FC Rakvere United ning MTÜ Rakvere Valla Palli Klubi (käsipall ja korvpall), MTÜ LK Dressage, MTÜ FC Aarik jne.

Liikumisharjumuste kujundamisel on olulisel kohal valla kergliiklusteede võrgustik. Aktiivselt kasutatakse Veltsi-Rakvere, Sõmeru-Näpi ja Sõmeru-Rakvere kergliiklusteid ning Sõmeru aleviku tervise- ja suusarada.

Elanikkonna kooskämisharjumiste tekkimisele ja lõimumisele aitab vald kaasa läbi erinevate ürituste ja liikumissarjade korraldamise. „Kirju liblika“ ürituste sari - orienteerumine, jalgrattamatk.

Lisaks on valla kaasabil algatatud maakonna suusasari „Lääne-Virumaa Suusasari“ ning korraldatakse maakonna „Lääne-Virumaa Jooksusari“ Rakvere valla etappi.

Vald on täiendavalt loonud omanäolisi liikumisüritusi - Heategevusliku Kõrvitsaralli ja Isevalmistatud kelkude võidusõit, ~~Jüriöö~~ jooks.

Lisaks tehakse aktiivselt koostööd kogukonnaesindajate ja MTÜdega, maakonna teiste omavalitsustega spordi-ja tervisedenduslike ühisürituste korraldamisel.

Kõik Rakvere valla koolid on Liikuma Kutsuva Kooli võrgustiku liikmed ning rakendavad igapäevaselt Liikuma Kutsuva Kooli põhimõtteid.

Liikumise kõrval pööratakse järjepidevalt tähelepanu ka laste ja noorte toitumisele. 2019-2020 viidi läbi Lääne-Virumaa lasteaedade menüüde analüüs, 2020-2021 koolide menüüde analüüs. Haridusasutuste menüüde analüüsis osalesid kõik Rakvere valla koolid ja lasteaiad. Toimub järjepidev toidu kvaliteedi parendamine, tervislike toitumisvalikute toetamine.

Suure väljakutse elanikkonna kaasamiseks valla poolt korraldatavateks sündmusteks ja treeninguteks seab valla paiknemine Rakvere linna kõrval, kus pakutakse mitmekesiseid vabaaja veetmise võimalusi.

Tänapäevased kitsaskohad:

- motosporti huviringi puudumine noortele;
- vähene ühisüritustest osavõtmine;
- vähem aktiivsetes kantides puudub aktiivsete eestvedajate võrgustik;
- vähene külade vaheline koostöö ühisürituste- ja tegevuste osas.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on ühtlaselt heas seisukorras sporditaristu, mis leiab aktiivset kasutust ning elanikkond on tervislikke eluviise väärtustav ja füüsiliselt aktiivne.

Alameesmärgid:

- kõikides kantides on mitmekesised sportimise-ja liikumise ning vaba aja veetmise, kooskämise võimalused;
- regulaarselt toimuvad suure osalejaskonnaga ühisüritused valla erinevates kantides;
- tagatud on tervisedenduslike ja spordiürituste info jõudmine iga valla elanikuni (sotsiaalmeedia, valla ajaleht, infotahvlid jne);
- vallas on mitmekülgne ning toetav koostöö erinevate MTÜ-de jt koostööpartneritega.

Tegevused:

- sporditaristu kasutusaktiivsuse/hõivatususe tõstmine (näiteks Sõmeru-Näpi rahvaspordiväljaku ja Sõmeru aleviku terviseraja inventari-ja teenindushoone jooksvate halduskulude katmine rendi- ja piletitulust);

- valla haldusterritooriumil olevate matkaradade ja võimalike puhkealade kaardistamine, vähemalt kahe matkamarsruudi väljatöötamine (jalgratturitele, matkajatele- “Pärandkultuuri rada” jne);
- tervisedendusala ennetustöö välja töötamine ning selle järjepidev ja teadlik rakendamine;
- traditsiooniliste spordiürituste järjepidevuse tagamine;
- spordiüritustel osavõtjate arvu kasvatamine aastas vähemalt 5%;
- tegeleme järjepidevalt sihtgrupipõhise informatsiooni levitamisega;
- viime ellu Lääne - Viru maakonna tervise- ja heaoluprofiilis toodud tegevused;
- tegeleme lastele ja noortele aktiivsete vaba aja veetmise võimaluste väljaarendamisega;
- tagame spordi- ja terviseradade korrashoiu ning ohutu kasutamise;
- kohaldame koolimajade ja lasteaedade ümbrused ning õuealad liikumist inspireerivaks ja toetavaks;
- toetame noorsportlaste osalemist kohalikel ja rahvusvahelistel võistlustel;
- arendame Sõmeru aleviku tervise- ja suusaradasid ning hooldame neid regulaarselt;
- parendame valla koolides ja lasteaedades pakutava toidu kvaliteeti, et toit oleks tervislik, maitsev ja mitmekülgne;
- innustame vallaelanikke liikuma ja tervislikult toituma;
- rajame uusi tervisedenduslike alasid ning renoveerime olemasolevaid;
- arendame välja ja hooldame suusaradasid Uhtnas, Lasilas, Veltsis, Lepnal;
- arendame looduskaunitesse paikadesse kogukondadele mõeldud puhke- ja grillimisalasid;
- jätkame tervise-, matka- ja suusaradade korrastamist, hooldamist ja rajamist;
- jätkame valla elanikele huvitegevuse pakkumist ning täiendavate füüsilist aktiivsust nõudvate tegevuste loomist;
- arendame kergliiklusteede võrgustikku ning loome seeläbi võimalused jala käimise ja jalgrattakasutuse edendamiseks;
- arendame koostööd Rakvere valla ja maakonna teiste omavalitsuste vahel ühisürituste korraldamisel ja sporditaristu väljaarendamisel;
- arendame koostöös MTÜ-ga Aluvere Ring noorte motosporti võimalusi (sh noorte tehnikamaja);
- jätkame koostööd MTÜ-dega ühisürituste korraldamisel ja spordiobjektide rajamisel;
- panustame Kõrgemäe spordikeskuse ja terviseradade arendamisse.

Investeeringud:

- Lepna tervisedendusliku ala (Kooli kinnistu) laiendamine/edasi arendamine (nt eksteernspordiala);
- Arkna küla tervisedendusliku ala laiendamine koostöös külaseltsiga;
- Lasila küla tervisedendusliku ala rajamine/laiendamine koostöös külaseltsiga;
- Sõmeru-Näpi piirkondade rahvaspordiväljaku äärde olmeruumi rajamine (asjade hoiustamine, wc);
- Aluvere ringi arendamine ja noortele tehnikamaja ehitamine koostöös MTÜ-ga Aluvere Ringiga;
- Tõrma-Kõrgemäe multifunktsionaalse spordi- ja vabaaja keskuse arendamine koostöös naaberomavalitsustega, eraarendajatega.

3.6. Turvalisus ja elanikkonnakaitse

Elukeskkonna turvalisus on elukohavalikul üks prioriteetseid valdkondi, millega tuleb arvestada igal tasandil.

Rakvere Vallavalitsuses turvalisusega eraldi tegelevat struktuuriüksust ja/või ametikohta ei ole. Rakvere Vallavalitsuse 16.05.2018 määrusega nr 3 on kehtestatud Rakvere linna ja Rakvere valla kriisikomisjoni põhimäärus, mille alusel on moodustatud kriisikomisjon. Komisjoni moodustamisel on lähtutud põhimõttest, et hädaolukorral oleks kaetud kõik elanike elule ja tervisele olulised valdkonnad.

Valda teenindab Politsei- ja Piirivalveameti Ida prefektuuri Rakvere politseijaoskond ning piirkonnakonstaabel.

Arengukava koostamise ajaks on vallas viis piirkonda kaetud naabrivalvega – Arkna, Levala, Papiaru, Tõrremäe ja Ussimäe naabrivalve sektor. Kokku on naabrivalvesse kaasatud 45 kodu.

Sõmerul vallakeskuses asub kerksuskeskus (Sõmeru keskusehoone), kerksuskeskuse toimimiseks soetati 2022 aastal generaator. Kerksuskeskus on välistest teenusepakkujatest (elekter, küte jne) sõltumatu hoone, mille katkematu ning jätkusuutlik toimimine on tagatud lokaalselt. 2024 aastal loodi generaatoritoite valmidused Uhtna Põhikoolile (2 maja), Sõmeru Põhikoolile, Ubja Külakeskusele ja Sõmeru Noortekeskusele, Sõmeru lasteaiahoonele, Uhtna lasteaiahoonele. Generaatoritoite valmidus on 2023 aastal loodud Lasila õppehoonele ja lasteaiahoonele. Veltsi on plaanis 2025. MTÜ Uus Uhtna soetas 2023 Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi toetusmeetme abil kogukonna kerksuskeskuse hoonele generaatori. MTÜ Ubja Külalelts Linda soetas 2024 Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi toetusmeetme abil kogukonna kerksuskeskuse hoonele generaatori. 2025 kevadel taotleb Rakvere Vallavalitsus Päästeametilt toetust kahe mobiilse generaatori soetamiseks- Sõmeru Lasteaed Pääsusilm Sõmeru hoonele ja Lasila hoonele, lisaks generaatoritoite valmistuse loomist Veltsi lasteaiahoonele.

Rakvere valla varjumiskohad asuvad: Lasila õppehoones, Uhtna Põhikool, Veltsi- Lasteaed Algkool, Sõmeru Noortekeskus. Varjumiskohad on tähistatud vastavasisulise märgiga.

Rakvere valla evakuatsioonikohad: Ubja Külakeskus, Sõmeru Noortekeskus.

Vallal on soov luua kerksuskeskused igasse valla kanti.

Tänaused kitsaskohad:

- puudub järjepidevalt turvalisusega eraldi tegelev struktuuriüksus ja/või ametikoht;
- elanikkonnal vähene teadlikkus hädaolukordades toimetulekuks;
- olemasolevate varjumiskohtade väiksus/puudulik ettevalmistus;
- varisemisohhtlikud ehitised;
- koolidel puudub värskendatud hädaolukorra lahenduse plaan ja vastavasisulised õppused;
- naabrivalve piirkondade vähesus valla territooriumil.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on järjepideva teadlikkuse tõstmisega kujundatud enda ja teiste elu väärtustav ning õnnetuste vaba ühiskonda loov elanikkond. Rakvere vald on turvaline vald, kus on elanikkonna traumade ja õnnetuste arv on viidud miinimumi.

Alameesmärgid:

- kriisiolukordades on tagatud elanikkonnale elutähtsate teenuste toimepidevus;
- vallas toimib kogukonnakeskne politseitöö;
- toimib analüüsipõhine liiklusjärelvalve;
- elukeskkond on turvaline;
- tuletõrje veevõtukohad on korrastatud, kaardistatud ja tähistatud;
- valda ohustavad riskid on hinnatud ja hädaolukorra plaanid koostatud;
- elanikkonna kaitse korraldamiseks on hästi toimiv ja koolitatud kriisikomisjon;

- koostatud on suurõnnetuste lahendamiseks vajaminevad ressursikataloogid;
- toimuvad regulaarsed kriisireguleerimise koolitused ja õppused;
- kasutusest väljalangenud peremehetud ehitised on kaardistatud ja lammutatud.

Tegevused:

- varjumiskohtade ettevalmistus (sh korterelamutes) koostöös vallaga (infopäevad, meetmed jne);
- generaatorite ühenduse võimekuse loomine korteriühistutele koostöös vallaga (infopäevad, meetmed jne);
- kerksuskeskustes osutatavate teenuste võimekuse tagamine;
- korraldada vähemalt iga kahe aasta tagant kriisireguleerimise õppusi;
- liiklusohutlike kohtade turvaliseks tegemine;
- õigusrikkumiste ja lähisuhtevägivalla ennetamine;
- vajadusel uute naabrivalve sektorite loomine;
- tuletõrje veevõtukohtade kaardistamine, korrastamine ja tähistamine (vajadusel uute veevõtukohtade rajamine);
- esmaabi ja ohutuslaste koolituste ja laagrite korraldamine lastele ja täiskasvanutele;
- tuleohutuslaste (ohutuslaste) enesekontrolli teostamine ja evakuatsiooniõppuste korraldamine valla asutustes;
- kõigil valla koolidel on värskendatud hädaolukorra lahenduse plaan ja läbi on viidud vastavasisulised õppused;
- vähekindlustatud perede kodud on turvalised (suitsuandur, esmaabi vahendid, küttekollete puhastamine); ise paigaldame suitsu- ja vingu andureid vajadusel;
- ohutuse tagamine võimalikes ujumiskohtades ja elanikkonna teadlikkuse tõstmine;
- ohutuslaste- ja kriisivalmiduse koolituste korraldamine valla- ning valla allasutuste töötajatele, korteriühistute juhatustele, küla ja kogukonna liidritele;
- elanikkonna informeerimine riskidest ja käitumisjuhustest suurõnnetuste korral;
- nõustada ja võimalusel toetada kasutusest välja langenud ehitiste likvideerimist;
- koostame vabatahtlike ühenduste koostöö ja kaasamise tegevuskava.

Investeeringud:

- kerksuskeskuse tingimuste loomine vallale kuuluvates hoonetes (generaatorid, mobiilne tankla);
- olemasolevate varjumiskohtade ülevaatus, uute väljaarendamine;
- sotsiaalselt vähekindlustatud isikute eluruumide küttekollete ja elektripaigaldiste remont;
- videovalvesüsteemide paigaldamine allasutuste territooriumile ja avalikuks kasutamiseks mõeldud territooriumitele;
- tuletõrje veevõtukohtade korrastamine ja rajamine.

3.7. Valdkondadeüleene ennetustöö

Rakvere vald tegeleb aktiivselt valdkondadeülese ennetustööga monitoorides ja hinnates riske, mille põhjal koostatakse ja kirjutatakse ennetustöö projekte. Lisaks eelarvelistele vahenditele, leitakse lisarahastust erinevatest ennetusele suunatud projektide taotlusvoorudest ja meetmetest.

Rakvere vallas on korraldatud ja planeeritud ennetustöö elanike, sh laste ja perede heaolu tagamiseks. Valdkondadeüleene ennetustöö hõlmab erinevaid valdkondi nagu näiteks sotsiaal, haridus, noored, tervishoid, kriisideks valmistumine, turvalisus jne.

Tänaused kitsaskohad:

- elanikkonnal on vähesed sotsiaalsed oskused probleemidega toimetulekuks;
- vähesed oskused toimetulekuks (füüsilise- ja vaimse tervise halvenemine, sotsiaalsete suhete vähenemine, vägivald);
- vähene koostöö teiste omavalitsustega.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on regulaarselt toimiv valdkondadeülene ennetustöö, et tagada elanikkonna paremad sotsiaalsed oskused ja oskused igapäevaseks toimetulekuks ning luua teadlik ja oskuslik elanikkond, kes suudab tagada enda ja oma pere toimepidevuse.

Alameesmärgid:

- paremad sotsiaalsed oskused, läbi mille on sotsiaalsed probleemid vähenenud;
- psühhosotsiaalne abi on tagatud;
- regulaarsed sotsiaaloskuste ja vanemlike oskuste koolitused, koolitused peresuhete parendamiseks ning lähisuhtevägivalla vähendamiseks;
- toimuvad regulaarsed kriisiõppused ja koolitused;
- elukeskkond on turvaline.

Tegevused:

- varajane märkamine ja sekkumine läbi erinevate projektide, koolituste, nõustamiste ning võrgustikutöö kaudu (väheneb riskiperede arv, lähisuhtevägivald jne);
- jaanuarist 2026 sotsiaaloskuste tunnid TAI tõenduspõhisuse hindamisse;
- vaimse tervise riskide maandamise tegevused;
- sotsiaalvaldkonna vabatahtlike tegevuse toetamine;
- osalemine maakonnaülestes ja riiklikes ennetustegevuste projektides, tegevustes ja maandamismeetmete väljatöötamistes;
- koostöö erinevate asutustega (PPA, Pääste, Ohvriabi, prokuratuur, haiglad, tervisekeskused, koolid, noortekeskused jne);
- monitooringust ja riskide hindamisest tulenevate maandamismeetmete väljatöötamine koostöös erinevate valdkondade spetsialistidega;
- valdkondadeülene kommunikatsioon (informatsiooni avalikustamine valla kodulehes, ajalehes ja teistes kanalites);
- NEET noorte seire ning tegevused tööle ja kooli aitamisel;
- nõustamistegevuse koordineerimine vallas (nõustamine, kogemusnõustamine, mänguteraapia ja muud teraapiad);
- psühhosotsiaalse abi tagamine;
- vestlusringide organiseerimine malevates, noortekeskustes, koolides, lasteaedades, päevakeskuses;
- vanemluskoolituste organiseerimine (Imelised aastad, Lastevanemate kool, lasteaiast kooli koolitus, vestlusringid jne);
- vaimse tervise ennetustöö projektide läbiviimine kõigis valla koolides (sotsiaaloskuste tunnid lastele, vestlusringid õpetajatele ja lastevanematele)
- vabatahtlike seltsiliste tegevuste koordineerimine vallas;
- vägivallaennetuse alased tegevused koostöös erinevate organisatsioonide ja spetsialistidega;
- Rakvere valla ennetusmudeli (integreeritud tugiteenused koolist väljalangemise ennetamiseks) võrgustiku juhtimine ning töös hoidmine;

- vaimse tervise toetusmeetme aruandluse pidamine ning vajalike koostööpartnerite/spetsialistide leidmine;
- valdkondadeülese ennetustöö vajaduse ja tegevuste üle Eestiline tutvustamine;
- ennetustööspetsialistide võrgustikutöös osalemine ja võrgustiku vedamine.

3.8. Sotsiaalkaitse ja tervishoid

Rakvere valla elanikele osutatakse ennetavat ja vajaduspõhist sotsiaalabi. Kõigile sihtrühmadele on tagatud nende vajadustele vastavad teenused, toetused ning muu abi. Sõmeru keskusehoones ja Ubja Külakeskuses pakutakse eakatele ja erivajadustega inimestele mitmeid erinevaid tegevusi- kord nädalas tegutseb päevakeskus ja igapäevaselt toimuvad huviringid. Eluruumi tagamise teenuse osutamiseks asuvad vallas sotsiaaleluruumid Kullaaru ja Ubja külas, Lepna alevikus.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on efektiivselt tegutsev sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuteenuste süsteem, mis toetab vallaelanikke kogu tema elukaare vältel.

Alameesmärgid:

- sotsiaalabi mitmekesistamiseks ja sotsiaalteenuste kättesaadavuse parandamiseks planeeritakse abimeetmeid valla eelarvelistest vahenditest ja kasutatakse võimalusi taotleda rahalisi vahendeid Euroopa Regionaalarengu jt fondidest;
- toetatakse tervishoiuvaldkonna arengut ja toimib pidev koostöö tervishoiuasutustega;
- ennetustöö kaudu vähendatakse elanikkonna sotsiaalseid probleeme ja luuakse kõigile sihtrühmadele eeldused igapäevaseks toimetulekuks;
- sotsiaaleluruumid renoveeritakse ja sealsetele elanikele tagatakse igapäevaeluks vajalikud esmased tingimused;
- Uhtna hooldekodus pakutakse ööpäevaringset hooldust eelisjärjekorras Rakvere valla elanikele;
- täiendatakse abimeetmeid, et inimene saaks võimalikult kaua iseseisvalt kodustes tingimustes hakkama, ega peaks asuma elama hooldekodusse;
- toetatakse sotsiaalvaldkonnas tegutsevate vabatahtlike tegevust;
- parendatakse koostööd asutuste-, ettevõtete-, organisatsioonide-, kogudustega sihtrühmadele suunatud abi korraldamiseks;
- osaletakse maakonnaülevaate sotsiaalvaldkonda- ja tervishoiuteenuseid toetavate tegevuste väljatöötamisel koostöös maakondliku arendusorganisatsiooniga;
- tehakse koostööd teiste omavalitsustega (näiteks sotsiaaltransport, võlanõustamine, lastekaitse jne);
- tagatakse sotsiaalvaldkonna töötajate optimaalne arv ja toetatakse sotsiaalvaldkonna töötajate pädevuse tõstmist.

3.8.1 Puuetega inimeste hoolekanne

Puuetega inimeste toimetuleku tagamiseks pakutakse vajaduspõhiseid sotsiaaltoetuseid ja -teenuseid ning kaasatakse puuetega inimesi aktiivsemalt ühiskonnaelust osa võtma.

Tänaased kitsaskohad:

- puuetega inimeste hooldajatel on suur hoolduskoormus, hoolduskoormuse tõttu ei saa nad osaleda vabaaja tegevustes ja käia tööl;
- puuetega inimesed ei saa halva ligipääsetavuse ja liikumiskiiruse tõttu kodust välja;

- enamasti kasutavad vaba aja tegevusteks valla poolt pakutavaid võimalusi Sõmeru ja Ubja piirkonna erivajadusega inimesed, mitmed teiste piirkondade puuetega inimesed on jäänud koduseks, ega soovi osaleda väljaspool kodu pakutavates tegevustes.

Tegevused:

- toetatakse puuetega inimeste hooldajaid ja luuakse lahendusi, et vähendada hooldajate hoolduskoormust;
- arendatakse puuetega inimeste teenustele ligipääsetavust ja luuakse paremad võimalused puuetega inimeste transpordiks valla ühest piirkonnast teise;
- leitakse uusi võimalusi, et kaasata puuetega inimesi aktiivsemaks tegutsemiseks;
- luuakse praktikavõimalusi erivajadusega inimestega tegelemiseks.

3.8.2 Eakate hoolekanne

Vanemaealiste osakaalu suurenemise tõttu suureneb ka nende eakate arv, kes vajavad vallapoolset abi. 1.juulil 2023 jõustunud hooldusreformi kaudu toetatakse rahaliste vahenditega eakate hoolduskulusid hooldekodudes. Lisaks vajaduspõhiste teenustele ja toetustele, pakutakse eakatele täiendavaid abimeetmeid, mis toetavad eakate iseseisvat toimetulekut kodus.

Tänaused kitsaskohad:

- koduteenuse vajajate arv ajas suureneb, üksi elavad eakad vajavad iseseisvaks toimetulekuks abi;
- kvalifitseeritud personal;
- Rakvere valla territooriumil asub Uhtna hooldekodu, kus on 42 kohta. Uhtna Hooldekodu vajab edasist renoveerimist, et luua hooldusteenuse osutamiseks parimaid võimalusi ja tagada kvaliteetne teenus koduvalla eakatele;
- infovahetamine vajab tõhustamist, et eakad oleks kursis vallapoolse abi andmise võimalustega;
- piiratud transpordivõimalused takistavad eakate ligipääsu arstile, apteeki või muudele teenustele.

Tegevused:

- koduteenuse arendamine ja vabatahtliku seltsilise ning eakate kodus elamist toetavate teiste projektide jätkamine;
- personali kvalifikatsiooni tõstmine;
- Uhtna Hooldekodu juurdeehitus (toad hoolealustele, tegelusruumid);
- abi andmise võimalustest info jagamine valla infokanalite kaudu;
- transpordivõimaluste arendamiseks lahenduste leidmine.

3.8.3 Toimetulekuraskustega tööealiste hoolekanne

Toimetulekuraskustes inimesi toetatakse riikliku toimetulekutoetuse- ja valla eelarvest makstavate toetustega. Abivajajatele pakutakse vajaduspõhiseid teenuseid, et soodustada nende igapäevast toimetulekut. Lisaks sotsiaalhoolekandeseadusega kehtestatud kohustuslike teenustele pakutakse valla eelarvest kõigile abivajajatele muud nõustamisteenust eesmärgiga toetada elanike vaimset tervist ja soodustada nende toimetulekut. Valla sotsiaalkorterites Kullaaru külas ja Lepnal pakutakse eluasemeteenust vallaelanikele, kellel puudub eluase.

Tänaused kitsaskohad:

- töötus ja sissetulekute puudumine suurendab üksikisikute ja pere riskikäitumist;
- suhted pereliikmete vahel on halvenenud, järjest rohkem pöördatakse perenõustamisse;

- valla poole pöördutakse sageli liiga hilja (kui juba on tekkinud suured võlgnevused, pere on jäänud koduta jne);
- tööelastele on vähe ennetusmeetmeid toimetuleku parandamiseks;
- sotsiaalkorterid vajavad edasist renoveerimist.

Tegevused:

- töö riskiperedega (nõustamine, inimese motiveerimine ja toetamine raskustest väljatulemisel);
- perelepitus- ja muude nõustamisteenuste, koolituste jätkuv pakkumine peredele;
- info jagamine, ennetustöö;
- abimeetmete leidmine tööelaste toimetuleku parandamiseks;
- sotsiaalkorterite renoveerimine.

Investeeringud:

- sotsiaalpindade renoveerimine (Kullarus).

3.8.4 Tervishoid

Rakvere valla territooriumil tegutseb arenev perearstikeskus, kes pakub vallaelanikele esmatasandi tervishoiuteenuseid. Perearstikeskuse ja sotsiaalvaldkonna spetsialistide vahel toimib pidev koostöö.

Kooliõpilastele ning Uhtna hooldekodus hooldusteenusel viibijatele jätkatakse tervishoiuteenuse pakkumist. Rakvere Vallavalitsus toetab rahaliselt AS Rakvere Haigla tegevust ja teeb Haigla spetsialistidega koostööd.

Tänaased kitsaskohad:

- vajatakse vallapoolset abi, et sõita arsti juurde.

Tegevused:

- toimib jätkuv koostöö valla perearstikeskusega ja teiste tervishoiuteenuse osutajatega;
- abistatakse inimesi, kellel puudub rahaliste- või tervislikust seisundist tulenevate probleemide tõttu võimalus arsti juurde sõita. Sotsiaaltranspordi võimaldamine inimestele, kelle puue või tervislik seisund takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist.

Investeeringud:

- nõudepõhise sotsiaaltranspordi arendamine;

3.8.5 Lastekaitse

Rakvere Vallavalitsuse lastekaitse tagab vallas elavate laste turvatunde ja heaolu. Korraldab valla territooriumil laste kaitset, osutab igakülgset abi ning lastele ja peredele vajalike teenuste kättesaadavuse.

Prioriteediks on probleemkäitumist ennetavate meetmete ja vanemlusprogrammide rakendamine ning erivajadustega lapsi toetavate tugiteenuste arendamine. Samuti lapsi ja peresid mõjutavate erinevate valdkondade integreeritud lahenduste loomine sotsiaal-, haridus- tervishoiu- ja töövaldkonna koostöös. Lasteprobleemikäitumise ennetamiseks on oluline suurendada erinevate nõustamisteenuste ja teraapiate nagu psühholoogiline nõustamine, perenõustamine, perelepitus, psühhoteraapia jm kättesaadavust. Teatud mahu on nimetatud teenused täna inimestele kättesaadavad Rakvere valla rahastusel, ent vajadus teenuste järele on suurem. Pervasiivsete arenguhäiretega laste arv on kasvutrendis ning seetõttu on vajalik arvestada järjest enam suureneva laste arvuga, kellele ei sobi

rohkearvulised lasteaiarühmad ja kes vajavad oma psüühikast lähtuvalt väiksemat kollektiivi või individuaalsemat lähenemist.

Alameesmärgid:

- kogukonna ja koostööpartnerite teadlikkus abivajava lapse märkamisest ja teavitamise kohustusest on paranenud;
- vanemlust toetavate tegevuste maht/hulk on kasvanud;
- enamlevinud probleemkohad on tuvastatud ning toetavad tegevused ja teenused pakutud;
- vanemlust toetavate tegevuste maht/hulk on kasvanud.

Tegevused:

- abivajava lapse võimalikult varane märkamine (võrgustiku koostöö, teavitamine, koolitused), sobivate sekkumismeetmete leidmine ja rakendamine;
- koostöös hariduse- ja ennetustöö valdkonnaga erinevate projektide ja tegevuste elluviimine (näiteks „Ennetusmudel“ rakendamine);
- erinevate last ja peret toetavate teenuste arendamine koostöös erinevate organisatsioonidega, sh erasektoriga;
- tagasiside kogumine lastekaitse töö kohta;
- vanemlust toetavate tegevuste pakkumine (koolitused, infomaterjalid jms).
- lastekaitsealase teavitustöö tegemine valla veebilehekülje, ajalehe ja sotsiaalmeedia ja muude kanalite kaudu.
- lastekaitse strateegiate elluviimine („Vanemluse toetamise valdkonnaülene tegevuskava 2024–2030“ jne).

Investeeringud:

- maakondliku laste turvakodus loomises osalemine koostöös teiste maakonna omavalitsustega.

3.9. Tehniline taristu

3.9.1. Veevarustus ja kanalisatsioon

Rakvere valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja uute rajamine planeeritakse vastavalt Rakvere valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava aastatel 2023–2035 järgi.

Sõmeru ja Näpi aleviku ning Ussimäe ja Roodevälja küla varustatakse joogiveega Rakvere linna veehaardest.

Uhtna ja Lepna alevikud ning Ubja, Vaeküla, Kohala, Veltsi, Arkna, Lasila, Levala ja Karitsa külad saavad joogivee kohalikest puurkaevudest.

Rakvere vallas on käesoleva aja seisuga kaheksa (Uhtna ja Lepna alevikud ning Ubja, Vaeküla, Kohala, Veltsi, Arkna, Lasila) iseseisvat ühiskanalisatsioonisüsteemi.

Sõmeru ja Näpi alevikud ning Ussimäe ja Roodevälja külades, mis kuuluvad Rakvere reoveekogumisalasse, juhitakse reovesi eelpool nimetatud asulatest Rakvere linna reoveepuhastisse.

Ühiskanalisatsioonisüsteem koos reoveepuhastiga on Uhtnas, Kohalas, Ubjas, Vaekülas, Lasilas, Arknal, Lepnal ja Veltsis. Arkna reoveepuhasti eesvooluks on Selja jõgi. Uhtna ja Kohala reoveepuhasti eelvooluks on Kunda jõgi. Ubja reoveepuhasti eelvooluks on Toolse jõgi. Vaeküla reoveepuhasti eelvooluks on Vaeküla oja. Lasila reoveepuhastil eelvool puudub ja kõik heitveed immutatakse. Veltsi reoveepuhasti eelvooluks on Veltsi oja.

Tänaased kitsaskohad:

- Ubja alevikus on vaja anda võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga Jaaniku tee, Roosi tee, Pae tee ja Keldri tee elanikele;
- Levala külas üldkanalisatsioon puudub, reovesi kas immutatakse või kogutakse;
- Karitsa külas üldkanalisatsioon puudub, reovesi kas immutatakse või kogutakse;
- Päide küla Sipelga vkt, Haljala tee Tõrremäe küla- vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamise vajadus;
- vee- ja kanalisatsioonitrasside puudumine Aluvere ettevõtlusalal;
- uusarenduste kiire areng (nt Lepna Mirdimäe, Künka tee, Tõrma külas, Veltsis, Ussimäe külas Pagusool jne) valla erinevates kantides nõuab kiireid lahendusi ühiskanalisatsiooni ja- vee osas, kuid puudub valla finantsvõimekus projekte kiiresti realiseerida. (aastal 2025 algab projekteerimine, mille eesmärk on ühendada Lepna alevik Rakvere linna ühisveevärgi ja -kanalisatsioonivõrguga. Ühendustööde käigus liidetakse võrguga ka Mirdimäe ning Künka tee uusarenduste piirkonnad.);
- Sõmeru Jaanitule kinnistu vee- ja kanalisatsioonitrasside puudumine.

Üldeesmärk: Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.

Alameesmärgid:

- tagatud on Sõmeru, Näpi, Roodevälja, Ussimäe, Uhtna, Kohala, Vaeküla, Ubja, Lasila, Lepna, Veltsi, Arkna, Levala ja Karitsa ühisveevarustuse torustikes nõutele vastav joogivesi;
- Rakvere reoveekogumisala koosseisu kuuluvatelt Sõmeru, Näpi, Ussimäe ja Roodevälja asulatelt on reoveed juhitud Rakvere linna puhastisse;
- tagatud on Kohala, Uhtna, Ubja, Vaeküla, Lepna, Veltsi, Arkna ja Lasila reoveekogumisaladelt reovee kogumine ühiskanalisatsioonisüsteemidega ja suunatud saastennormidele vastav heitvesi suuulatesse ning eelvoolu puudumisel immutusladesse;
- Ubja, Uhtna ja Lasila asulates on olemasolevad ühiskanalisatsiooni süsteemid rekonstrueeritud ja ehitatud uued kanalisatsioonitorustikud piirkonda, kus on tegemist kaitsmata ja nõrgalt kaitstud aladega;
- välja on ehitatud Ussimäe küla Pagusoo elumupiirkonna detailplaneeringus planeeritud vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning rajatised;
- välja on ehitatud Uhtna asula elumupiirkonna detailplaneeringus planeeritud vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning rajatised;
- välja on ehitatud vee- ja kanalisatsioonitorustikud Jaanitule katastriüksuse ja lähiümbruse detailplaneeringu kinnistute liitumiseks ühisvee- ja kanalisatsiooni süsteemidega Sõmeru alevikus;
- Aluvere ja Sõmeru tööstuspiirkonnas on vajalikud kommunikatsioonid (vee- ja kanalisatsioonisüsteemid ning rajatised).

Tegevused:

- uuselamuehituse jaoks baaskommunikatsioonide rajamine toimub Rakvere valla ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni arengukava alusel, mis hõlmab Sõmeru, Näpi, Uhtna ja Lepna alevikku ning Ussimäe, Roodevälja, Kohala, Vaeküla, Arkna, Veltsi, Tõrma, Taaravainu, Tobia, Tõrremäe ja Päide külasid. Arengukavas kirjeldatud programme viiakse ellu meetmetabeli alusel, mida vajadusel muudetakse iga nelja aasta tagant.
- Lepna aleviku lülitamine linna ühiskanalisatsiooni ja -vee võrkku.

Investeeringud:

- veetorustike ehitamine uusarenduspiirkondadesse

- kanalisatsioonitorustike rajamine uusarenduspiirkondadesse
- veetorustike ehitamine Sõmeru väikeelamute piirkonnas;
- veetorustike ehitamine Ussimäe küla Pagusoo elamupiirkonnas;
- veetorustike rajamine Näpi alevikus;
- veetorustike rajamine ja rekonstrueerimine Ubja külas;
- veetorustike rajamine Veltsi külas;
- veetorustike rajamine Uhtna alevikus (uusarenduse piirkond);
- veetorusiku rajamine Päide külas suvilate piirkonnas (Sipelga, Haljala tee Tõrremäe küla);
- Lepna aleviku ühendamine Rakvere linna ühisvee ja – kanalisatsiooniga;
- kanalisatsioonitorustike rajamine Sõmeru väikeelamute piirkonnas;
- kanalisatsioonitorustike rajamine Ussimäe küla Pagusoo elamupiirkonnas;
- kanalisatsioonitorustike rajamine ja reoveepumpla paigaldamine Ubja külas;
- kanalisatsioonitorustike ehitamine Näpi alevikus;
- kanalisatsioonitorustike rajamine Veltsi külas;
- kanalisatsioonitorustike rajamine ja reoveepumpla paigaldamine Uhtna alevikus;
- kanalisatsioonitorustike rajamine Sõmeru alevikus;
- kanalisatsioonitorustike rajamine Päide külas suvilate piirkonnas (Sipelga ja Haljala tee Tõrremäe).

3.9.2. Sademevesi

Sõmeru alevikus ning Näpi alevikus on välja ehitatud osaline lahkvoolne sademevee kanalisatsioon, mis oli omal ajal mõeldud peamiselt tööstuspiirkondadele.

Ussimäe piirkonnas on 2011. aastal rekonstrueeritud Rakvere reoveekogumisala Sõmeru veemajandusprojekti raames maaparanduskraav Ussimäelt Näpi oja kuni kogupikkuselt 2,2 km. Pärast majanduskraavi süvendamist oli võimalik juhtida Ussimäe tänava äärde rajatava sadeveekollektori kaudu Pagusoo tänaval asuvate kortermajade sademeveed maaparanduskraavi kaudu Näpi oja. Samuti on antud võimalus Rakvere linnale juhtida sademeveed Rägavere teelt Karja ja Kungla tänavate kaudu Ussimäe maaparanduskraavi.

Roodevälja külas puudub lahkvoolne sademevee kanalisatsioon, tänavatele kogunenud vesi käideldakse lokaalselt, samas on tegu perspektiivse elamurajooniga.

Sõmeru valla sademevee kanaliseerimise arengukava hõlmab Sõmeru aleviku, Näpi aleviku, Ussimäe ja Roodevälja küla lahkvoolse sademevee kanaliseerimise arendamist. Arengukavas kirjeldatud sademevee arendamise strateegia alusel koostati sademevee kanaliseerimise üldskeem, mis jaotati vastavalt vajalike tegevuste geograafilisele paiknemisele investeringuprojektideks. Arengukavas kirjeldatud programme viiakse ellu meetmetabeli alusel.

Sõmeru aleviku sadeveesüsteemid projekteeritakse, rajatakse ja rekonstrueeritakse koostöös Sõmeru keskuse projekteerimisega.

Tänaused kitsaskohad:

- Roodevälja külas puudub lahkvoolne sademevee kanalisatsioon;

Üldeesmärk: Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.

Alameesmärgid:

- valla tiheasutusaladel on väljaehitatud sademeveesüsteemid.

Tegevused:

- valla tiheasustusaladel sademeveesüsteemide rajamine vajaduspõhiselt;
- tiheasustusaladel asuvate elamute liitumine väljaehitatud sademeveesüsteemidega;

Investeeringud:

- sademeveesüsteemide väljaehitamine tiheasustusaladel.

3.9.3. Soojamajandus

Rakvere vallas tegutseb kolm soojusettevõtet. Sõmeru alevikus varustab elanikkonda ja ettevõtteid soojusega AS Adven Eesti, Pagusoo elamupiirkonnas ja Näpi alevikus AS Rakvere Soojus. Sõmeru Põhikooli ja Uhtna Põhikooli, Uhtna Hooldekodu ning Uhtna lasteaeda varustab soojaga SW Energia OÜ.

Rakvere valda läbivad nii kõrgsurve kui kesksurve gaasitrassid, mis loovad head eeldused selle energialiigi kasutuselevõtuks kütmisel. Alternatiivse variandina saavad seda kasutada näiteks Sõmeru ja Näpi katlamajad ning Sõmeru Põhikool ja Rakvere lihakombinaat (AS Maag Eesti). Põhiküttena kasutab Sõmeru katlamaja hakkepuitu ja Näpi katlamaja on rekonstrueeritud pelletküttele, vajadusel on võimalik ümber lülitada gaasiküttele.

2015. aastal on koostatud Sõmeru valla soojamajanduse arengukava aastateks 2016-2026, kus on fikseeritud olemasolev olukord ning koostatud tegevuskava kolme kaugkütte võrgupiirkonna- Sõmeru, Uhtna ja Näpi alevike kohta eesmärgiga hakata võimalusel kasutama ka Sõmeru ja Näpi katlamajades kütteks kohalikke kütuseid (nt hakkepuitu jm).

Uhtna alevikus on üks võimalik lahendus, kui kortermajad (KÜ) rekonstrueerivad oma olemasolevad keskküttesüsteemid ning soojustaksid hooned. Kokkuleppel soojatootjaga rekonstrueeritakse soojustrassid ja taastatakse olukord, kus ka kortermaju varustatakse soojaga juba olemasolevast katlamajast.

Tänapäevased kitsaskohad:

- vallas on piirkondi, kus paljudesse korruselamutesse on omavoliliselt paigaldatud hoonete projektis mitteettenähtud küttekehad (kaminahjud, Bullerjani ahjud, õhk-õhk tüüp pumbad jms);
- vajalik on elanikkonna teavitamine mitteettenähtud küttesüsteemide ohtlikkusest nende elule ja tervisele, kuna suitsugaasid on juhitud ventilatsioonilõõridesse;
- valla kaasabil tuleb leida kortermajade kütmiseks innovaatilisemad ja tuleohutusnõuetele vastavad lahendused.

Üldeesmärk: Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.

Alameesmärgid:

- vallal on Sõmeru, Uhtna ja Näpi alevike kehtiv soojamajanduse arengukava ning Lepna aleviku kohta analüüs;
- elanikkond on teadlik, et küttekolded tuleb viia vastavusse tuleohutusnõuetega;
- Uhtna, Sõmeru ja Näpi katlamajad kasutavad kütteks paralleelselt gaasile ka kohalikku kütet (nt. hakkepuitu, pelletit);
- Uhtna, Ubja, Vaeküla, Lepna, Arkna ja Veltsi korterelamute küttele lahendused on kaasajastatud ja nõuetele vastavad;
- korteriühistud on teadlikud, et hoonete soojustamine ning korrastatud ja kaasajastatud soojussõlmed on energiasäästlikud;

- soojakadude vähendamiseks on välja vahetatud olemasolevad vanad töös olevad keskküttetrassid
- korteriühistute generaatoritoite valmisolekute väljaehitamine.

Tegevused:

- kaugküttepiirkondade arengu nõustamine koostöös soojaettevõtetega;
- potentsiaalsete kaugküttepiirkondade arengu nõustamine koostöös soojaettevõtetega.
- korteriühistute nõustamine generaatoritoite valmisoleku väljaehitamisel.

3.10. Teed, tänavad, tänavavalgustus

Rakvere vallas on kohalike teede nimekirja kantud 253 km avalikult kasutatavaid teid, millest 120 km on mustakatttega teid (sh 0,125 km munakivi teed) ja 133 km on kruusateid.

Vallale kuuluvate kergliiklusteede kogupikkus on 23,9 km ja kõnniteede mahuks 1,9 km. Kõnniteed asuvad peamiselt Sõmeru ja Näpi alevikus.

Teede koosseisu kuulub 8 silda ja 110 truupi. Lisaks kuulub vallale 13 parklat, mis on enamuses mustakatttega.

Rakvere vallas on tänavavalgustusega kaetud eelkõige tiheasustusega alad. Hajaasustusega piirkondades paiknevad üksikud liinid. Vallas on kokku 49 valgustusliini 1482 valgustiga.

Rakvere vald on koostanud eraldi teede arengukava, mille alusel kavandatakse Rakvere valla sõiduteede, kergliiklusteede, kõnniteede, parklate ja tänavavalgustuse ehitust, renoveerimist ning teehoidu perioodil 2019-2035. Valdkonna prioriteetideks on kruusateede renoveerimine ning teede ja tänavate korrashoid. Olemasolevad kruusateed tuleb viia kruusateedele esitatavatele teeseisundi nõuetele vastavaks ning katta mustakatttega vastavalt teede arengukavale. Samas on tähtis olemasolevate mustakatttega teede säilitamine, teostades vajalikud remonditööd ja vastavalt vajadusele pindamistööd.

Teede, sh eriti külateede, kuid ka tänavate olukord, liikluskeskkonna ebapiisav turvalisus ning üldine liikluskorraldus vajavad parendamist, see selgus ka elanikkonna küsitlusest. Valdkonna arendamine on oluline ka ühistranspordi arengus, kuna bussiühenduse probleemideta kulgemiseks on vajalik teede hea seisukord.

Rakvere valda läbivatest riigiteedest kaks suuremat on Tallinn-Narva maantee (põhimaantee nr E20, 1) ja Pärnu- Rakvere- Sõmeru maantee (põhimaantee nr 5), mis kuuluvad ka riigi põhimaanteed nimekirja.

Vabariigi Valitsus algatas 23.03.2022 korraldusega nr 97 Tallinn-Narva riigitee 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Riigi eriplaneeringu ja KSH algatamise eesmärk on kavandada riigiteel 1 Tallinn–Narva asuva Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu kiirusele 120 km/h vastava 2+2 ristlõikega maantee rajamist. Riigi eriplaneeringuga planeeritakse eelkõige riigimaantee toimimiseks vajalikud trassid ja tehnovõrgud, 5G taristu, eritasandilised liiklussõlmed, kogujateed, kergliiklusteed, ökoduktid, sillad jm vajalikud maakasutus- ja ehitustingimused. Riigi eriplaneeringu tulemusel koostatakse terviklik ruumilahendus riigimaantee ja sellega funktsionaalselt koos toimivate ehitiste tarbeks. Riigi eriplaneeringu ja selle mõjude hindamise menetlus koosneb kahest etapist:

1) asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH programmi koostamine ning asukoha eelvaliku tegemine koos mõjude hindamisega;

2) valitud asukohas (või asukohtades) detailse lahenduse koostamine koos mõjude hindamisega. Esimeses etapis on valla arengu seisukohalt väga oluline säilitada riigitee 1 Tallinn-Narva olemasolevat tee kulgemise asukohta. Olemasoleva asukoha säilitamine tagab Rakvere valla ja ümberkaudse piirkonna jätkuva ning stabiilse ettevõtluse, turismi kui sotsiaalmajanduse arengu.

Teises etapis on väga oluline, et oleks liiklussõlmedega ja kogujateedega tagatud kõikidele loogilised ja mõistlikud juurdepääsud. Liiklussõlmed ja kogujateed peavad arvestama Rakvere valla arenguga ja perspektiivsete kohalike teedega. Samuti on oluline jalgratta- ja jalgtee olemasolu Tallinn-Narva riigitee 1 ääres ja liiklussõlmedes. Jalgratta- ja jalgtee olemasolu tagab Rakvere valla kergliiklusteede võrgustiku arengu ja suurendab elanikel alternatiivsete liikumisviiside võimalusi.

Suureks probleemiks on nii Rakvere valla kui ka Rakvere linna kohalikel teedel rasketehnika transiitliiklus, mis kulgeb Näituse tänaval ja Papiaru teel. Planeeritava Rakvere ringtee põhjapoolse osa rajamine looks ühenduse Rakvere-Haljala tee (tugimaantee nr 23), Arkna - Rakvere tee (kõrvalmaantee 17164) ja Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee (põhimaantee 5) vahel ning sellega oleks tagatud turvaline ja mugav transiitliiklus riigiteede vahel ning väheneks koormus kohalikele teedele. Samuti tagaks nn põhjaringi väljaehitamine parema juurdepääsu Näpi-Roodevälja-Aluvere tööstusalale ning kiirendaks selle arengut. Põhjaringi väljaehitamise teemal jätkatakse suhtlust Maanteeametiga, millesse kaasatakse ka Rakvere linn.

Elanike liiklusohutuse tagamiseks, liiklusmugavuseks, alternatiivsete liikumisvõimaluste kasutamiseks ning tervisespordi edendamiseks on vaja valgustada kergliiklusteid.

Tänavavalgustusega teid on vaja rajada uutesse elamurajoonidesse Ussimäe külas ning Põllu ja Jõe tänava tööstuspiirkonda Sõmerul. Rohkem tähelepanu tuleb pöörata kaugemaid külasid keskustega ühendavatele teedele.

Valla avalikel teedel on kaheksa silda (8), mis on enamuses amortiseerunud ja vajavad renoveerimist. Vajalik on teostada sildade ekspertiisid ja uuringud, mille järel saab tellida rekonstrueerimise projektid. Kuna sildade renoveerimine on väga kulukas tuleb võimalusel kaasata projektirahasid.

Jätkub töö võimaluste leidmiseks tänavavalgustuse amortiseerunud mastide, kaablite renoveerimiseks ja LED valgustitele üleminemiseks kaasates struktuurtoetusi.

Tänapäevased kitsaskohad:

- teede- ja tänavate olukorraga ei ole rahul osa valla elanikest, probleeme on kaugemate külade ühenduste seisunditega. Probleeme tekitab, et osa teedest on eraomandis, mille tagajärjel on need tükeldatud erinevatele omanikele kuuluvateks osadeks;
- valla avalikel teedel asuvad sillad on enamuses amortiseerunud ja vajavad renoveerimist;
- Sõmeru aleviku tööstusalale on rasketehnikale juurdepääs läbi aleviku;
- Sõmeru aleviku keskosa vajab heakorrastamist jalakäijatele rajatud kõnniteedega, korrektselt väljaehitatud liiklusskeemi ja parklatega;
- Näpi-Roodevälja-Aluvere tööstusala vajab paremat ligipääsu;
- Rakvere põhjapoolse ümbersõidu puudumine. Riigiteede vahel rasketehnika transiitliiklus, mis kulgeb Tõrremäe külas asuval kohalikel teedel (Põhjakeskuse tee 6621015 ja Papiaru tee 6635000) Põhjakeskuse taga.
- puudub maakonnakeskuse ja maakonna efektiivne ja mugav, kasutajasõbralik ühistranspordi võrk.

Üldeesmärk: Rakvere valla tänavavalgustusega hõlmatud piirkondades on energiasäästlik tänavavalgustus, valla teed ja tänavad on väga heas seisukorras. Liiklusohutuse tagamiseks on rajatud kergliiklusteed valla erinevatesse piirkondadesse.

Alameesmärgid:

- juurdepääsuteede ehitamine tootmisaladele ja elamupiirkondadele liiklusköormuse reguleerimiseks;
- viia ellu valla teede arengukava.

Tegevused:

- valla teede arengukava elluviimine;
- valla teede ja tänavate rekonstrueerimine ning tolmuvaabaa katte alla viimine;
- valla teedel asuvate liiklusohtlike sildade ja truupide rekonstrueerimine;
- amortiseerinud tänavavalgustuse liinide rekonstrueerimine;
- järjepidev must- ja kruusakattega teede ning tänavate hooldamine;
- valla liikluskorralduse (parkimiskorraldus, ohtlikud liiklussõlmed) analüüsi koostamine;
- Sõmeru tööstusala juurdepääsutee rajamine koos uue nõuetele vastava sillaga, et suunata kogu rasketehnika liikumise Sõmeru aleviku keskusest eemale ning tagada Tallinn-Narva maanteelt nõuetele vastava rasketehnika juurdepääsu Sõmeru tööstusalale;
- Sõmeru aleviku keskvaljaku arendamine;
- koostöös Transpordiametiga Rakvere linna põhjapoolse ümbersõidu rajamine koos kergliiklusteedega;
- uutele tootmisaladele ja elamupiirkondadele juurdepääsuteede ehitamine;
- tööstusaladel vallale kuuluvate teede ja tänavate korrastamine;
- avaliku huviga erateede omanikega lepingute sõlmimine teede avalikuks kasutamiseks;
- kergliiklusteede rajamine;
- tiheasustusega aladel kõnniteede võrgustiku rajamine (eelkõige Sõmeru, Uhtna, Veltsi, Lepna, Lasila, Ubja, Ussimäe ja Näpi piirkondades);
- Sõmeru, Lasila, Lepna, Veltsi, Uhtna ja Ubja liiklusohtlike parkimisplatside renoveerimine;
- olemasoleva tänavavalgustuse renoveerimine ja energiasäästlikuks muutmine;
- tiheasustusaladele, sh uusarenduse aladele uute tänavavalgustuste rajamine;
- tiheasustusaladel oluliste ja tiheda liiklusega valgustamata aladel turvalisuse tagamiseks tänavavalgustuse arendamine;
- osalemine maakonnakeskuse ja maakonna ühistranspordivõrgustiku planeerimisel, kaasajastamisel ja efektiivsemaks muutmisel koostöös Rakvere linna ja Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega.

Investeeringud:

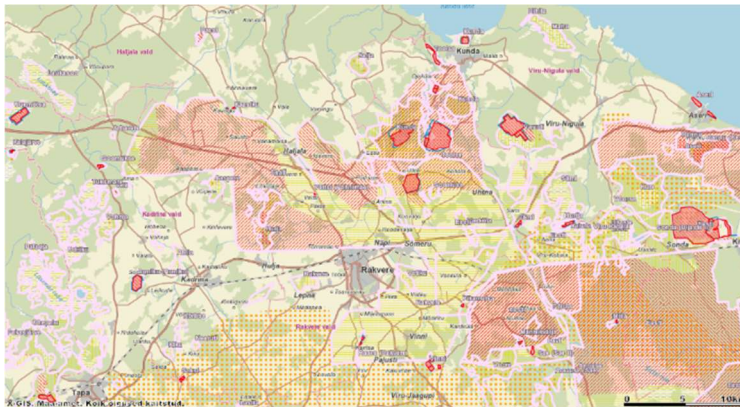
- valla teede ja tänavate rekonstrueerimine ning tolmuvaabaa katte alla viimine;
- valla teedel asuvate liiklusohtlike sildade rekonstrueerimine;
- uusarendustele juurdepääsuteede rajamine;
- kergliiklusteede rajamine;
- tiheasustusega aladel kõnniteede võrgustiku rajamine;
- Aluvere tööstusalale juurdepääsuteede rajamine;
- Sõmeru aleviku keskosa ehitamine;
- tänavavalgustuse arendamine turvalisuse tagamiseks olulise ja tiheda liiklusega valgustamata aladel;
- amortiseerinud tänavavalgustuse liinide rekonstrueerimine;
- uusarendustele tänavavalgustuse rajamine;
- olemasolevate tänavavalgustite asendamine kaasaegsete ja energiasäästlike lahendustega.

3.11. Keskkond

3.11.1. Maavarad

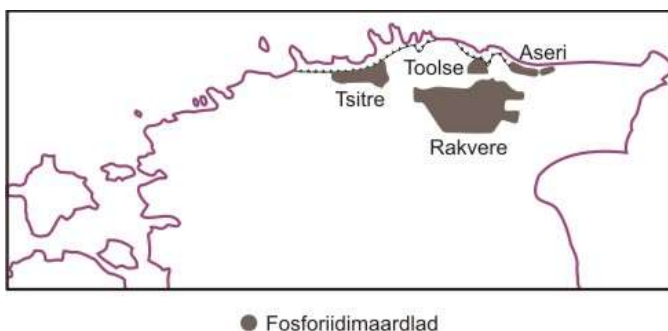
Rakvere valla territooriumil leidub kruusa, liiva, lubjakivi, turvast, fosforiiti ja põlevkivi. Valla territooriumile jäävad Aru-Lõuna lubjakivikarjäär, Aru-Lõuna II lubjakivikarjäär, Toolse-Lääne lubjakivikarjäär, Pikametsa liivakarjäär, Sämi liivakarjäär, Veltsi kruusa- ja liivakarjäär ning Ubja põlevkivikarjäär. Aru-Lõuna lubjakivikarjäär korrastatakse peale kaevandustegevuse lõppemist tehisjärveks, kuhu rajatakse rannaala ning paadisild. Enne Lõuna-Aru karjääri sulgemist avatakse Toolse-Lääne lubjakivikarjäär. Karitsa külas asuv Haava kruusakarjäär on tänaseks korrastatud tehisveekoguks ja metsamaaks.

2000. aasta mais esitas Heidelberg Materials Kunda AS (end. AS Kunda Nordic Tsement) Keskkonnaministeeriumile (nüüd Kliimaministeerium) taotluse põlevkivi karjääriviisiliseks kaevandamiseks tsemenditehase tarbeks Ubjas. Algatati keskkonnamõjude ekspertiis, mille tulemused kinnitati pärast diskussioone ja arutelusid Ubja elanikkonnaga ja Sõmeru Vallavalitsusega. Taotlus rahuldati ja alustati karjääri rajamise töödega. Tänaseks on põlevkivi kaevandamisega tegeletud 23 aastat ning karjäär on osaliselt projekti järgi taastatud ja puustikutega kaetud.

Joonis 4: Põlevkivi varude paiknemine

Kogu valla territooriumil paiknevad suured passiivsed põlevkivi- ja fosforiidivarud, kuhu kuuluvad Eesti põlevkivimaardla (Kohala, Pada, Haljala ja Rakvere uurimisväljad), Toolse ja Rakvere fosforiidimaardlad ning Kunda lubjakivimaardla.

Joonis 5: Fosforiidi varude paiknemine

Samuti on Rakvere valla maapõues hulgaliselt diktüoneemaargilliiti ehk diktüoneemakilti, mis on tumepruun orgaanikarikas argilliit ehk kõvastunud ja orgaanilise ainega segunenud savikivim.

Sarnaselt kukersiidiga kuulub ka diktüoneemaargilliit põlevkivide hulka. Et fosforiidi kiht asub vahetult diktüoneemaargilliidi all, tuleks fosforiidi kättesaamiseks kõigepealt diktüoneemaargilliit eemaldada. See aga põhjustab suuri keskkonnaprobleeme, sest diktüoneemaargilliidil on omadus hapnikuga kokkupuutudes süttida. Selle tagajärjel satub nii välisõhku kui põhjavette rohkelt tervistkahjustavaid keemilisi ühendeid. See on põhjus, miks Rakvere valla arengukava ei näe ette võimalust fosforiidi kaevandamiseks.

Põlevkivikaevandamine on suure keskkonnakahjuga tegevus ning sellest tuleb edaspidi loobuda taastuvenergiate kasutusele võtmise teel.

Rakvere valla probleemiks on piirkonna lõunaosas paiknev mahajäetud Ubja kaevandus. Ubja kaevandusväli asub Eesti põlevkivimaardla loodenurgas, põlevkivi avamusjoone lähedal. Pandivere kõrgustiku põhjanõlval. Vanade kaevanduskäikude varingutest, mis ei ole prognoositavad, tekivad maapinna langused. Olenevalt konkreetse muutuse eripärast ja kohast, toimub maapinna liigniiskumine ja kahjustuvad kuivendussüsteemid. Siin pole enam võimalik kahjustuste ennetamine, vaid ainult nende parandamine.

Rakvere valla maapõues paiknev põlevkivi on madalakvaliteediline ning ei kaalu üles kõrge mullaboniteediga põldude hävitamist kaevandamise tulemusel.

Tulenevalt nii põlevkivi kui fosforiidi kaevandamise keskkonnoahtlikkusest ning kogu valla elukeskkonna hävitamise võimalusest kaevanduste tekkimise tulemusena, Rakvere valla arengukava ei näe ette võimalust nende kahe maapõue vara kaevandamiseks. Peamiseks eesmärgiks on aktiivselt osaleda Pandivere veekaitse ala taasloomisel, et välistada kaevandamise negatiivne mõju Eestimaa põhjaveele.

Tänaused kitsaskohad:

- suletud Ubja kaevanduse langatuskohad, mis võivad tekkida kogu kaevanduse ulatuses etteteadmata kohtades;
- tulevikus on väga reaalne fosforiidi kaevandamine, mis kujutab endast suurt keskkonnareostuse ohtu ja piirkonna miljööväärtuse olulist vähenemist, piirkonna põllumajanduse hävimist;
- Sämi liivakarjääri korrastamine.

Üldeesmärk: Mistahes maavarade elu- ja ettevõtluskeskkonda säästev kaevandamine arvestades kohaliku elanikkonna huve.

Alameesmärgid:

- kaevandajate suunamine olemasolevate ja suletavate karjääride korrastamisele looduskauniteks kohtadeks;
- kaalutletud ning elu- ja ettevõtluskeskkonda säästev maavarade kaevandamise otsustusprotsess;
- Pandivere veekaitse ala taasloomine Eestimaa põhjavee kaitseks.

Tegevused:

- osalemine kohalike maavarade kaevandamise planeerimisprotsessis;
- koostöö Eesti Geoloogiateenistuse ja Keskkonnaametiga tulevaste kaevanduste planeerimisel;
- korrastatud karjääride haldamine (rannaala korrashoid, juurdepääsuteede hooldus jmt);
- aktiivselt Pandivere veekaitse ala taasloomisel osalemine, välistamaks kaevandamise negatiivset mõju Eestimaa põhjaveele;
- elanikkonna teavitamine kaevandamisega seotud tegevustest, probleemidest ja leevendusmeetmetest läbi erinevate keskkonnaürituste;
- lahenduse leidmine Sämi liivakarjäärile.

3.11.2. Keskkonnakaitse

Rakvere valla keskkonnaseisund on hea. Vallas asub mitu võimaliku keskkonnariskiga ettevõtet, kuid risk reostada keskkonda on madal. Kõrgeima riskiastmega on AS HKScan Estonia (Rakvere lihakombinaat), OÜ T.R. Tamme Auto (konserveeritud alates 2019. aastast) ja Roodevälja Terminal Roodevälja külas, AS Ragn-Sells ümberlaadimisjaam Lepna alevikus. Lisaks asuvad Rakvere valla territooriumil ohtlikud käitised Vedelgaasi OÜ Jahvataja vedelgaasipaigaldis, AS Olerex Tõrremäe teenindusjaam-tankla ja vedelgaas OÜ Golden Fields Factory GFF. Väiksema keskkonnohuga ettevõtete loetellu kuuluvad: AS Stora Enso Eesti, AS Bauroc, Heidelberg Materials Kunda AS-i Aru-Lõuna lubjakivi karjäär ja Ubja põlevkivi karjäär, OÜ Rakvere Batoon, OÜ SW Energia.

Vald asub nitraaditundlikul alal ning seetõttu on eriliselt suur surve põllumajandusettevõtete korrektsele käitumisele, et mitte reostada põhjavett. Lisaks on vallas reovee nõutele mittevastavaid kohtkäitlussüsteeme, mis lekivad või ei oma põhja. Suur osa vallast on karstialal, mis on väga tundlik igasuguse mõtlematu inimtegevuse suhtes.

Rakvere vald on rikas väärtuslike põllumaade ja pärandkultuuri objektide poolest. Rakvere valla territooriumile ulatub väike serv Sämi maastikukaitsealast ning looduskaitse all olevad Rahkla allikad. Kloodi linnamägi ja suur osa Pahnimäest on võetud kohaliku kaitse alla. Looduskaitse alustest objektidest tuleb kindlasti nimetada ka mõisaparke: Rägavere, Vaeküla, Uhtna, Kohala, Arkna, Mädaepea, Lasila, Kloodi ning samuti on enamik mõisaid võetud muinsuskaitse alla. Looduskaitsealused Mädaepea tammik ja Järni puisniit pakuvad silmailu, liigirikast elukeskkonda ning kahtlemata väärtustavad maastikku.

Eriti suur on kultusekivide kontsentratsioon Kohala küla maadel. Antud piirkonna looduslikud ja muinsuskaitsealised väärtused välistavad põlevkivi kaevandamise selles piirkonnas, kuna uuringuala kasutusele võtmine tähendaks Kohala väärtusliku maastiku hävinemist.

Lisaks asub Tõrma külas muinsuskaitsealune objekt kinnismälestis Tõrma asulakoht ja ajalooline looduslik pühapaik Hiemägi (sh ka ohvrikoht), mis piirkonnas asuvate karstialade, ohvri- ja lohukivide, kivikalme ja aardeleidudega moodustavad ühtse unikaalse terviku kogu piirkonnas.

Endise Sõmeru valla territooriumil on pärandkultuur looduses kaardistatud ning seda kirjeldatakse raamatus „Pärandkultuur Sõmeru vallas“. Endise Rakvere valla territooriumil olevate objektide kohta on koostatud loend. Endine Rakvere vald on väga rikas pärandobjektide poolest, osa objektidest on väga halvas seisukorras, osa korrastatud ja hästi hoitud.

Tänaused kitsaskohad:

- risk pinna- ja põhjavee reostumiseks, tuule-erosioon ning müra seoses tööstusettevõtete, põllumajandusettevõtete ja motosporti rajatiste piirkonnas.
- elanikkonna vähene huvi ja teadlikkus keskkonnaprobleemidest;
- vald asub oma haldusterritooriumiga põhjarannikul, kus on oht normidest kõrgema radooni tasemele;
- valla erinevates kantides paiknevate aiamaade omandi teemad on lahendamata, puudub korrapärasus;
- ohtlikud mahajäetud hooned.

Üldeesmärk: Rakvere vallas hoitakse ja väärtustatakse puhast elukeskkonda.

Alameesmärgid:

- keskkonna saastumise oht on minimeeritud;
- elanikkonna keskkonnateadlikkus on tõusnud.

Tegevused:

- omavalitsuse vastutustundlik menetlusprotsess keskkonnaküsimustes;
- elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi vähemalt kord kvartalis toimuvate keskkonnaürituste;
- noorte keskkonnakaitse algatuste toetamine;
- aiamaade maa-alade üleandmine kogukondadele/MTÜdele tasuta kasutamiseks, seadustada aiamaade kasutajatele üleandmine;
- töötada välja aiamaade kasutamise tingimuste kord;
- keskkonnaalaste artiklite kirjutamine valla lehte (kuni 5 artiklit aasta jooksul);
- ohtlike mahajäetud hoonete kaardistamine ning nendele lahenduste otsimine;
- munakivisillutiste kui kohaliku identiteedi ja kultuuripärandi kandjate kaitsmine ja korrashoid;
- teavitada elanikkonda radooni taseme mõõtmise vajadusest ning teostada regulaarselt keskushoones ning hallatavates asutustes radooni tasemete mõõtmisi.
- teavitustöö tööstusettevõtetele ja põllumajandusettevõtetele heade tavade järgimiseks, et minimeerida riskid keskkonnale.

3.11.3. Jäätmekäitlus

Jäätmekäitluse eesmärgiks on säilitada Rakvere vallas puhas ja tervislik elukeskkond. Kehtestatud on valla jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri, milles on sätestatud jäätmekäitluse üldpõhimõtted.

Vald korraldab jätkuvalt vähemalt kord aastas ohtlike jäätmete, suurjäätmete ning klaasi ja eterniidi kogumist.

Jätkub Rakvere valla poolne osalemine Lääne-Viru Jäätmekeskuse tegevuses.

Kogu vallas jätkub elanikkonna jäätmete sorteerimisalane koolitamine, mille ühtedeks väljunditeks on Keskkonna Kolmapäevade ürituste sarja jätkumine.

Tänaused kitsaskohad:

- elanikkonna ületarbimine ja taaskasutusharjumuste puudumine.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on keskkonnateadlik ja sorteerimisharjumustega elanikkond.

Alameesmärgid:

- läbi sorteerimis- ja taaskasutusharjumuste kujundamise on tagatud jäätmevaba keskkond.

Tegevused:

- elanikkonna ja ettevõtluse teadlikkuse tõstmine;
- jäätmete liigiti kogumise taristu arendamine;
- erinevate jäätmekäitlusealast teadlikkust tõstvate näituste toomine valda;
- aiamüügid, kus eraisikud saavad oma kodu aedades müüa kasutusest välja jäänud esemeid ning seeläbi panustada taaskasutusse.

Investeeringud:

- Sõmeru keskusehoone ja hallatavate asutuste juurde: bio, paber, pakend, segaolme süvamahutite paigaldamine.

3.11.4. Haljastus

Rakvere vald on rikas kaunite koduaedade, parkide ja väärtuslike loodusmaastike poolest. Mõisapargid ja tammikud ilmestavad maastikku ja meelitavad kohale turiste.

Väga populaarsed on külaseltsides korraldatavad aiakujunduse koolitused, mille tulemusel inimesed hakkavad rohkem korrastama oma koduaedu ning tõstma seeläbi ümbritseva miljöö väärtust.

Elanikkonna koolitamine aiakujunduse ja taimekasvatuse alal on pidev jätkuv tegevus. Koolitused õpetavad austama ümbritsevat loodust, hooldama heaperemehelikult kõrghaljastust jne. Koolituste läbiviimise tarbeks taotleavad külaseltsid ja MTÜ-d vahendeid erinevatest fondidest ning koolituste tulemusena muutub vald kaunimaks ja targalt haljastatuks ning hooldatuks. Lisaks kavandab vald kandipõhiste haljastusplaanide koostamist.

Tänaused kitsaskohad:

- vananev kõrghaljastus tihealadel;
- hoolimatu suhtumine oma koduümbruse haljastusse;
- kohalike elanike vähenenud huvi haljastusalase koolituse vastu;
- materiaalsete vahendite puudus kõrghaljastuse hooldamiseks;
- avalike haljasalade- ja rohealade korrastamatus ja vähesus;
- kultusekivid, mis vajavad tähistamist;
- olemasolevate veekogude ääres puuduvad supuskohad – Kunda jõgi, Sõmeru jõgi, Selja jõgi.

Üldeesmärk: Rakvere vald on targalt ja jätkusuutlikult haljastatud.

Alameesmärgid:

- valla miljööväärtuslikkus on tõusnud;
- valla territooriumile jäävad kultuskivid on tähistatud;
- vanade ajalooliste hoonete asukohad on tähistatud ja viidastatud;
- vallas on loodud korrastatud elukeskkond.

Tegevused:

- haljastusplaanide koostamine valla erinevatesse kantidesse, vähemalt üks plaan aastas;
- avalike haljasalade- ja rohealade korrastamine ja uute rajamine;
- omavalitsuse üleselt rajada püsilillede ja –põõsaste istutuslasid miljööväärtuse tõstmiseks;
- olemasoleva kõrghaljastuse planeerimine ja korrastamine;
- olemasolevate istutusalade järjepidev hooldamine;
- avaliku haljastuse teenuse delegerimine kolmandale sektorile;
- mängu- ja virgestusväljakute iga-aastane inventuur ja hooldamine;
- kaunimate koduaedade väljaselgitamine ja kaunimate koduaedade kalendri väljaandmine;
- vanade koolide (Järtu-Mädapea kooli ja Kaarli raudlepa kooli) juhatusviitade tellimine ja paigaldamine;
- kultusekivide tähistamine.

Investeeringud:

- haljastusplaanide koostamine valla erinevatesse kantidesse;
- kasutusest väljalangenud hoonete lammutamine;
- vanade parkide taastamine;
- tiikide puhastamine;
- uute parkide, alleede ja püsililleistutusalade rajamine;
- vallas paiknevate infotahvlite väljavahetamine, renoveerimine.

3.11.5. Tõrma kalmistu

Tõrma kalmistu on 18.-19. sajandist pärinevate hästi säilinud hauatähistega kalmistu, mis on suuruselt ligikaudu 10 ha, olles Eesti üks suurimaid kalmistuid. Viimase adresseerimistulemuste järgi on kalmistule maetud 12 806 lahkunut.

Tõrma kalmistu on kohaliku kalmistukultuuri arengu heaks näiteks, sisaldades hauakujunduse eri etappe ja andes ülevaate nii metalli- kui kivitöö meistrite tööst.

Kalmistu kasvab palju vanu ohtlikke puid, mis vajavad langetamist. 2018. aastal koostati geodeetiline aluskaart, viidi läbi adresseerimine ning liituti kalmistu inforegistriga Haudi.

Tõrma Kalmistu kabel renoveeriti aastal 2022, kalmistule lisandus inventarihoone. Uuendamist vajavad kalmistu aed ja väravad ning parklad. Tõrma kalmistul on korraldatud kalmistu jäätmete sorteerimine liikide kaupa.

Tänapäevased kitsaskohad:

- lagunevad kalmistumüürid ja –väravad;
- ülekasvanud ohtlikud puud;
- projekteerimata parklad (läbirääkimiste ebaõnnestumine maadevahetuse osas Rakvere linnaga);
- elektroonilise valve puudumine;
- kalmistu ajaloo puudub ülevaade;
- kalmistu kasutajate ükskõikne suhtumine jäätmekäitlusesse.

Üldeesmärk: Rakvere valla kalmistu on heakorrastatud ning kasutajad keskkonnateadlikud jäätmete käitlemisest.

Alameesmärgid:

- kalmistu territooriumi pidev hooldus ja dendroloogiline hindamine;
- kalmistu ja kalmisturajatiste muinsuskaitse nõuetega kooskõlla viimine.

Tegevused:

- kalmistu detailplaneeringu koostamine;
- parklate, kalmistu müüri ja urnimüüri projekteerimine;
- koostöös Rakvere linna ja Vinni vallaga kalmistu hooldamine ja planeerimine;
- kalmisturegistri korrashoid;
- hauaplatside kasutajatega lepingute sõlmimine;
- Tõrma kalmistut teenindava abihoonde rajamine või Raudkivi kinnistul asuva hoone ümberkujundamine Tõrma kalmistu teenindushooneks;
- kivimüüride puhastamine ja taastamine;
- kalmistu ajaloo uurimine ning infoteatmiku väljaandmine;
- infotahvli/kalmistu plaani paigaldamine kalmistu väravatesse.

Investeeringud:

- parkla, müüri ja urnimüüri projekteerimine;
- Tõrma kalmistut teenindava hoone rajamine;
- kalmistu detailplaneeringu koostamine;
- urnimüüri rajamine (koostöö Rakvere linnaga- maa küsimustes);
- kalmistule parkla rajamine (koostöö Rakvere linnaga- maa küsimustes).

3.11.6. Looduskaitse ja pärandkultuur

Rakvere vald on mitmekesise maastiku- ja pinnavormidega vald. Siin leidub oose, karstialasid, karstijögesid, kauneid looduslikke puistuid.

Looduskaitsealuseid mõisaparke on Rakvere vallas 8 (Lasila, Mädaapea, Karitsa, Arkna, Kohala, Uhtna, Vaeküla ja Rägavere).

Rakvere valla territooriumil paiknevad Mädaapea tammiku maastikukaitseala, Järni hoiuala, Lasila looduskaitseala ning väikesed osad Sämi maastikukaitsealast ja Mõdriku-Roela maastikukaitsealast.

Looduskaitsealused allikad on Samma ja Rahkla külas.

Kohaliku kaitse alla võeti 2017. aastal Pahnimägi, mis 2016. aasta kevadel Riikliku Looduskaitse alt välja arvati.

Tänaused kitsaskohad:

- endise Rakvere valla territooriumil on kaardistamata pärandkultuur looduses;
- puudulik viidastatus ja infotahvlitega kaetus;
- elanikkonna teavitatus on puudulik;
- Kunda ja Sõmeru jõgede kohaline halb keskkonnaseisund;
- Selja jõe halb seisund Päide küla reovee tõttu;
- Pahnimäe Riikliku Looduskaitse alt välja arvamine.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on looduskaitse prioriteetne valdkond ning elanikkonna poolt teadvustatud.

Alameesmärgid:

- valla pärandkultuuri ja looduskaitsealused objektid on koondatud infoteatmikku;
- paigaldatud on viidad ja infotahvlid elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks;
- looduskaitsealused objektid on kaardistatud ja jäädvustatud infokandjale;

Tegevused:

- valla pärandkultuuri ja looduskaitsealuste objektide kaardistamine;
- viitade ja infotahvlite paigaldamine;
- infoteatmiku väljaandmine;
- elanikkonna teavituskampaaniate korraldamine;
- Selja jõe seisukorra parandamine Päide küla suvilate piirkonna kanalisatsioonitrasside rajamisega.
- Pahnimäe Riikliku Looduskaitse alla taasarvamine.

Investeeringud:

- pärandkultuuri ja selle objektide kaardistamine looduses;
- valla pärandkultuuri ja loodusobjektidele viitade ja infotahvlite paigaldamine;
- valla pärandkultuuri matkaradade rajamine või märgistamine.

3.12. Ettevõtlus

Rakvere valda iseloomustab hästi arenenud ettevõtlus. Traditsioonilised tegevusalad on põllumajandus, ehitus, metallide töötlemine ja puidutööstus. Vald saab ettevõtluse arengut toetada

läbi planeerimisprotsessi ja võimaluste piires taristute rajamisega (teedevõrk, ühisveevärk ja -kanalisatsioon).

01.01.2025 seisuga on Rakvere valla elanike ülalpeetavate määr 59,1 mis näitab, et 100 tööealise elaniku kohta on 59,1 mittetööealist elanikku.

Rakvere valla demograafiline töösurveindeks on 0,82 ehk järgmisel kümnendil siseneb tööturule vähem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

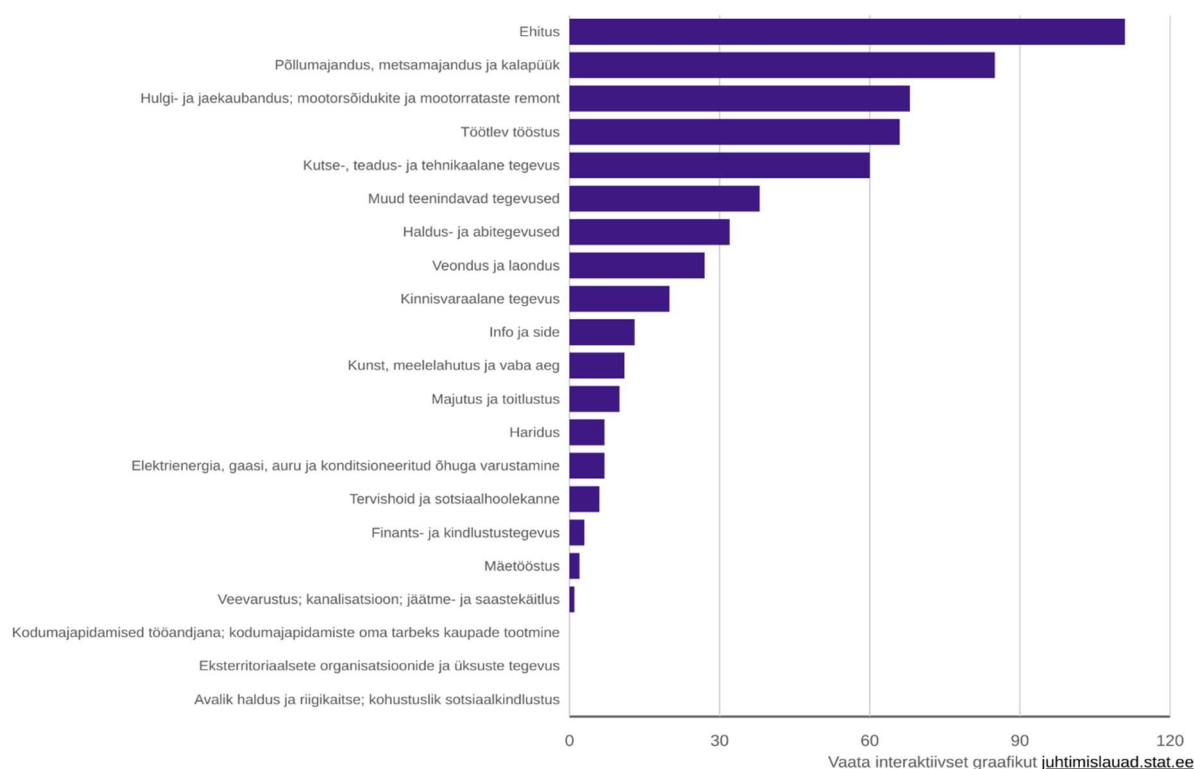
Äriregistri andmetel on Rakvere vallas registrisse kantud 9 aktsiaseltsi ja 821 osaühingut ning 102 füüsilisest isikust ettevõtjat.

Rakvere valla tuntumad ettevõtted on AS MAAG Eesti (Rakvere Lihakombinaat), Bauroc AS, Top Marine OÜ, Helter-R AS, Rakvere Põllumajandustehnika OÜ, Raktoom AS, Ferrel AS, Rakvere Betoon OÜ, Swetrak AS, OG Elektra AS.

Vaatamata sellele, et vallas on palju tootmisettevõtteid, on vallas vähe teenidus- ja turismivaldkonnaga tegelevat ettevõtlust.

Statistilisse profiili kuuluvate üksuste arv tegevusala järgi | Rakvere vald, 2024

Allikas: statistikaamet

Joonis 6. Statistilisse profiili kuuluvate üksuste arv Rakvere vallas tegevusalade järgi. Allikas: Statistikaamet

Rakvere vallas on kavandatud ärimaa juhtotstarbega alad peamiselt Rakvere linna äärsetel aladel ning suuremates külates. Ärimaa on ka kõrvalfunktsiooniks elamumaadele ja tootmiskaadele, et tagada alade mitmekülgne areng. Ärimaa kõrvalfunktsioon antakse eelkõige esmatarbe teeninduse arengu võimaldamiseks suurematele elamumaadele. Elamumaa juurde on kavandatud ärimaa peamiselt büroo-, kaubandus-, toitlustuspindade jm teeninduse arengu tagamiseks.

Ettevõtluse arenguks on soodsad tingimused tänu heale logistilisele asukohale ja kvalifitseeritud tööjõu olemasolule. Suuremad tööstused on koondunud eelkõige Sõmeru- Näpi, Roodevälja, Uhtna, ja Lepna, Taaravainu ja Tõrremäe piirkonda. 2024/2025 on Rakvere valla territooriumil kasvanud erainvestorite huvi äripindade arendamise/rajamise vastu (Lehtri kinnistu DP, Pajulille ja Oja DP, Liivakalda DP jne).

Ettevõtluse arengu põhiliseks eelduseks on kvalifitseeritud tööjõu ja hea kättesaadavusega vaba ettevõtlusmaa olemasolu. Rakvere vald on taotlenud ja ka saanud munitsipaalomandisse ca 31 ha maad Aluvere küla tööstuspiirkonnas

Aluvere tööstusala eraldab Roodevälja tööstusalast Kunda-Rakvere raudtee. Rakvere valla Roodevälja tootmisala asetseb Rakvere linna põhjapiiri ning Tallinn-Narva maantee vahel. Ala ei ole üheselt piiritletud – hinnanguliselt on selle pindala 60-70 ha. Sellises ulatuses on suuremas osas tegu põllumajanduslikus kasutuses maatulundusmaaga. Tegu on eramaaga. Suuremad alal paiknevad ettevõtted on Põllumeeste Ühistu Kevili viljaterminal ja OÜ Roodevälja Terminal (õlid). Kommunikatsioonid on vaid valla teemaal. Vastavalt valla ja ettevõtjate vahelisele koostööle algatati 2024 aastal ala (31 ha) detailplaneeringu koostamine. 2025 aasta augustiks on kavas lõpetada ettevõtlusalal projekteerimistööd. 2026 aastal on kavandatud Aluvere ettevõtlusalale osaliselt taristu väljaehitamine toetusmeetme kaasabil.

Ettevõtluse valdkonna edendamiseks ja valla ettevõtjate vahelise koostöö soodustamiseks korraldatakse valla poolt kord kvartalis toimuvaid ettevõtjate inspiratsiooniõhtuid.

Tänaused kitsaskohad:

- puuduvad valla poolt makstavad ettevõtlustoetused;
- puuduvad ettevõtluse edendamise jaoks sobivad ettevõtlusalad.

Üldeesmärk: Rakvere vallas on ettevõtlust soosiv ettevõtluskeskkond, toimub aktiivne koostöö valla ettevõtjate ja ettevõtjate ning valla vahel.

Alameesmärgid:

- Aluvere tööstuspiirkonnas on rajatud vajalikud kommunikatsioonid (vesi, kanalisatsioon, gaas, elekter, side, teed jne) tööstusala arenguks;
- soodustada ja suunata arendustegevust ning ettevõtlust üldplaneeringu ja detailplaneeringute abil;
- nõustada ja võimalusel toetada ettevõtlust taristute väljaehitamisel;
- ajaloopärandi säilitamine puhke- ja turismimajanduse alase ettevõtluse arendamiseks;
- valla arenguks vajalikud maad on munitsipaliseeritud;
- noorte ettevõtlikkuse edendamine;
- toetada elanike teenindamisele suunatud kaubanduse ja teeninduse arendamist planeerimisprotsessis.

Tegevused:

- jätkub regulaarselt vähemalt kord kvartalis ettevõtjate inspiratsiooniõhtute korraldamine;
- valla ettevõtjate ja valdkonnaspetsialistide regulaarsete kokkusaamiste korraldamine;
- valla tööstusala/de/etevõtlusalade järjepidev arendamine/turundamine;
- sotsiaalselt vastutustundlike ja kogukondadega koostööd tegevate ettevõtjate tunnustamine;
- noortele julgustamine osalemaks ettevõtlusega seotud projektides, koolitustel ja praktilisel, kaasates neid aktiivsemalt ja julgustada õpilasfirmade loomisel;
- maakondlikus noorte ettevõtlusklubis osalemise toetamine;
- ettevõtjate suurem kaasamine valla otsustusprotsessi ja vallas läbiviidavate mittetulunduslike ürituste korraldamisse;

- kavas on algtada detailplaneering Sillaotsa kinnistule, eesmärgiks on ala muutmine ettevõtlusalaks (hetkel kasutusel omavoliliste aiamaadena);
- ettevõtlusega seotud infrastruktuuri jätkuv arendamine;
- valla asjaajamise kiiruse tõstmine, olles ettevõtjatele väärt partneriks;
- Aluvere tööstusalal taristu väljaehitamine ettevõtlusala kasutuselevõtuks.

3.13. Elamuarendus

Rakvere vald pakub oma linnalähedase loodusliku keskkonnaga atraktiivset ja inimväärselt kohta elamiseks. Suuremad elamuarendused asuvad Uhtna alevikus, Ussimäe külas, Taaravainu külas, Tõrma külas ja Tõrremäe külas, Lepna alevikus, Paatna külas, Veltsi külas, Sõmeru alevikus.

Rakvere vald on osaliselt ellu viinud Uhtna alevikus Kuti, Eesmäe ning Kitseküla tn 14 ja lähiumbruse maa-ala detailplaneeringu. Seitse krunti on hoonestatud ja võõrandatud. 2025 aastal jätkatakse detailplaneeringu elluviimist.

Kavas on algtada detailplaneeringud Sõmeru alevikus Rakvere valla omandis olevatele Pikk tn 5, Elmari ja Jaanitule, Lepna Kooli kinnistutele, mille eesmärgiks on kinnisasjad jagada osaliselt elamukruntideks.

Rakvere vallas on korterelamuid eelkõige alevikes, kuid ka suuremates külates. Kortерelamud on ehitatud enamuses aastakümneid tagasi ning vajavad rekonstrueerimist.

Korterelamute rekonstrueerimiseks on korteriühistutele loodud rekonstrueerimise toetus, mida koordineerib SA KredEx. Kortерelamu terviklik rekonstrueerimine võimaldab suurendada hoone energiatõhusust, pikendab selle eluiga, tõstab väärtust kinnisvaraturul ning toob kaasa paranenud sisekliima.

Tänašed kitsaskohad:

- korterelamud on kehvas seisukorras, korteriühistutel puuduvad teadmised ja oskused korterelamute renoveerimisprotsessi läbiviimiseks (informatsioon ja kompetents);
- korterelamute omanike finantsvõimekus hooneid iseseisvalt rekonstrueerida on piiratud;
- Rakvere vallas ei ole munitsipaalmaju;
- Rakvere vallas on hinnalisi elamukrunte, mis ei ole sihtotstarbelises kasutuses;
- vallal puudub kohene võimekus kommunikatsioonide/taristu väljaehitamiseks- elamuarendused toovad kaasa elanike kohesed ootused kõvakattega teedele, tänavavalgustusele, kergliiklusteed, trassi veele- ja kanalisatsioonile, mänguväljakutele jne.

Üldeesmärk: Rakvere valla elukeskkond on kaasaegne ning kõrge turunõudlusega.

Alameesmärgid:

- valla korterelamud on energiatõhusad ja korrastatud;
- valla elukeskkond on kauni ilmega ning turuväärtus tõstetud;
- vallas on kasvamas noorte perede valda elama asumine.

Tegevused:

- korteriühistute nõustamine;
- osalemine riiklikus toetusmeetmes toetusvahendite tagamisel (sh KÜ abistamine toetusmeetmete taotlusvoorudes osalemisel);
- omavalitsuse omanduses olevate lagunenenud ja kasutusest välja langenud ehitiste kaardistamine ning konserveerimine, rekonstrueerimine või vajadusel lammutamine;

- valla munitsipaalmaajade ehitamine näiteks Lasila ja Tõrremäe küladesse.

Investeeringud:

- toetusmeetmes osalemine toetusvahendite tagamisel;
- omavalitsuse omanduses olevate lagunened ja kasutusest välja langenud ehitiste konserveerimine, rekonstrueerimine või vajadusel lammutamine (sh lammutusprojektide koostamine);
- valla munitsipaalmaajade ehitamine näiteks Lasila ja Tõrremäe küladesse.

3.14. Elamu-ja kommunaalmajandus

Rakvere vald on ühinemisjärgselt pindalaga 294,7 km². Vallas asuvad allasutustena lasteaiad, koolid, noortekeskused, raamatukogud, päevakeskused ning keskusehoone. Külakeskuseid haldavad mittetulundusühingud.

Valla haldusterritooriumile on rajatud hooldust vajavaid kergliiklusteid ning tervise- ja spordirajatisi.

Valla majandusüksuse loomise tulemusena on tagatud töömeeste täiskohaga töökoormus ning väiketööde paindlik teostamine. Väiketööde toetamine tellimustööna, on võrreldes suuremahuliste töödega, kulukas ning seetõttu on majandusüksuse poolt nende tööde teostamine operatiivsem ja kuluefektiivsem. 2022 aastast lõpetati Tõrma kalmistu igapäevaseks hoolduseks teenustöö sisseostmine, töid teostavad valla majandustöötajad. 2025 planeeritakse taastada hoolduseks teenustööde sisseostmine, kuna hetkel puudub sobiv transpordivahend ja tehnika tööde teostamiseks, heakorratöid ja jäätmekäitlust teostatakse käsitööna. Mis on majandustöötajate jaoks ebaefektiivne, väga ajamahukas ja füüsiliselt raske.

Tänaused kitsaskohad:

- väiketööde jaoks teostaja hankimine on ajamahukas ja väga kulukas võrreldes suuremahuliste töödega;
- haljastustöodes puudub paindlikkus kiireloomuliste tööde osas;
- ürituste korraldustööde (telkide ülespanemised, pinkide transport ja paigaldamine, prahi koristamine jmt) ja heakorratööde jaoks puudub vajalik töötajaskond;
- puuduvad seadmed ja tehnilised vahendid tööde efektiivseks teostamiseks;

Üldeesmärk: Rakvere vallas on tagatud paindlik ja kuluefektiivne elukeskkonna hooldus.

Alameesmärgid:

- väiksemahulised tööd on teostatud paindlikult, aja- ja kuluefektiivselt;
- allasutuste majandustööd on keskselt juhitud, tagades töötajaskonnale täiskoormuse;
- elanikkonnale on tagatud puhas ja kaunis elukeskkond.

Tegevused:

- teostatakse väiksemahulisi hooldustöid avalikel platsidel (mänguväljakud, kergliiklusteede pingid, liivakastid, bussiootepaviljonid, aia paviljonid, liiklusrärgid jmt);
- ürituste läbiviimisel teostatakse korralduslikke töid (telkide ülespanek, pinkide transport ja paigaldamine, prahi koristamine jmt);
- teostatakse väiksemahulisi heakorratöid (prügikastide tühjendamine, prügi koristamine, rentslite ja kergliiklusteede harjamine, puude okste lõikamine, väiksemate puude langetamine, puude istutamine jmt);
- teostatakse tervisradade hooldust;
- teostatakse Tõrma kalmistu hooldust.

- teostatakse remonttöid (värviparandused, väiksemad jooksvad remondid ruumides), hoitakse töökorras hoonete vee-, kanalisatsioonisüsteemid, likvideeritakse lekkeid ja ummistusi.
- jälgitakse hoonete üldist seisukorda, valve- ja ATS süsteemide toimimist, kütte ja ventilatsioonisüsteemide toimimist.

3.15. IT-arendus

Rakvere Vallavalitsuse IT-üksuse koosseis on suurenenud kahe liikmeliseks, kelle haldusalasse kuulub vallavalitsuse büroo ja kõik teised valla allasutused. Praeguse perioodi prioriteediks on Eesti infoturbestandardi (E-ITS) rakendamine, süsteemide piisava turvalisuse tagamine ning personali teadlikkuse tõstmine infoturbe valdkonnas. Samuti on oluline tagada IT-süsteemide jätkusuutlik areng, kasutajamugavus ja avariivalmidus.

Käesoleval aastal alustatakse IT-reformi läbiviimist haridusasutustes, mille peamine eesmärk on IT-süsteemide ühtlustamine, tsentraliseerimine ning standardiseerimine, tagades kõrgemad infoturbenõuded, tõhusam haldus ja kasutajatugi.

Möödunud perioodil oli üheks suuremaks väljakutseks elanikkonnale suunatud digiteenuste kättesaadavamaks muutmine ja nende mugavdamine. Süsteemi eesmärk oli lihtsustada taotlemist ja kiirendada omavalitsuse ametniku tööd ning muuta omavalitsuse töö võimalikult läbipaistvaks. See protsess jätkub, otsides pidevalt uusi võimalusi süsteemide täiustamiseks ja kasutajate kogemuse parendamiseks.

Tänaused kitsaskohad:

- riigi finantsiline tugi infoturbe tagamiseks ja rakendamiseks on ebapiisav;
- maakondliku IT- töötajate koostöövõrgustiku puudumine.

Üldeesmärk:

Valla IT-arenduste üldeesmärk on tagada kaasaegne, turvaline ja tõhus IT-keskkond, mis toetab vallavalitsuse ja allasutuste igapäevatööd ning parandab elanike digiteenuste kättesaadavust.

Alameesmärgid:

- IT-süsteemide sujuv toimimine;
- IT-teenuste ühtlustamine ja standardiseerimine;
- digiteenuste arendamine;
- tehnilise toe ja arendustegevuse tõhustamine;
- IT-süsteemide jätkusuutlikkus ja uuendamine.

Tegevused:

- tagada vallavalitsuse ja allasutuste IT-süsteemide järjepidevus, töökindlus ja kasutajasõbralikkus. Perioodiks 2026-2027 planeeritud IT-rahulolu väljaselgitamine;
- viia läbi haridusasutuste IT-reform perioodil 2025-2027, et tagada ühtlane IT-haldus ja paremad IT-lahendused valla neljas koolis ja nelja erineva õppekohaga lasteaias;
- parandada elanikele suunatud e-teenuste kättesaadavust ja kasutusmugavust, suurendades iga-aastaselt vähemalt 5% võrra e-teenuste (taotluste) arvu;
- pakkuda kiiret ja kvaliteetset IT-tuge, rakendades vallavalitsuses ja allasutustes kasutajatoe piletisüsteem hiljemalt aastaks 2026. Luua valla sisene IT-tugivõrgustik (IT töötajad, arvutiõpetajad, haridustehnoloogid jt);

- planeerida ja rakendada lahendusi, mis tagavad süsteemide pikaajalise toimivuse ja vastavuse kaasaegsetele nõuetele. Vähemalt 1 kord aastas vaadata üle seadmete vastavus turvanõuetele.

Investeeringud:

- infoturbe tugevdamine. Eesti Infoturbestandardi (E-ITS) rakendamine, töös hoidmine (määrusest tulenevalt auditeerimine);
- vallavalitsuse, haridusasutuste ja allasutuste veebilehtede kaasajastamine, platvormide vahetamine;
- haridusasutuste IT süsteemide standardiseerimine, taristu ja tehnoloogia kaasajastamine
- videovalvesüsteemide paigaldamine allasutuste territooriumitele ja avalikuks kasutamiseks mõeldud territooriumile.

4. VALLA JUHTIMINE JA ARENGUKAVA SEIRE

4.1. Juhtimine

Kohaliku omavalitsuse ülesandeks on korraldada ja juhtida kohalikku elu lähtuvalt kogukonna vajadustest, piirkonna kitsaskohtadest ja arenguvõimalustest. Valla areng on otseselt sõltuv selle juhtimisest.

Rakvere valda juhib 19-liikmeline volikogu ja 6-liikmeline vallavalitsus. Volikogus on moodustatud 7 alalist komisjoni: revisjonikomisjon, eelarve- ja arengukomisjon, majandus- ja ettevõtluskomisjon, haridus- ja noorsootöökomisjon, sotsiaalkaitsekomisjon, kultuuri- ja spordikomisjon, keskkonnakomisjon.

Rakvere vald soovib olla inimesekeskne ja uuendusmeelne, tagades oma elanikele kvaliteetsed ja kergesti kättesaadavad avalikud teenused. Valla hallatavad asutused toimivad hästi, nende tegevus aitab kaasa valla üldisele arengule. Eesmärgiks on seatud, et aastaks 2035 elanikkond osaleb kogukonna arendamises ja avalikud teenused on kodanikusõbralikud ning kättesaadavad.

Valla juhtimisel on strateegilisteks dokumentideks valla üldplaneering ja arengukava.

Finantsplaneerimisel lähtutakse eelarvestrateegiast, mis koostatakse neljaks eelseisvaks eelarveaastaks.

Käesolevat arengukava toetavad valdkondlikud arengukavad (valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise arengukava, jäätmekava, teehoiukava, soojamajanduse arengukava), vajadusel koostatakse täiendavad valdkondlikud arengukavad.

Valla juhtimine lähtub tervikliku ja tasakaalustatud arengu põhimõttest ning on avatud. Kõigil elanikel on võimalik otsuste kujundamisel kaasa rääkida. Strateegiliste investeeringute kavandamine toimub keskselt, kohapealsete küsimuste arutamine ja lahenduste leidmine kandipõhiselt ja võimalikult rohujuure tasandil. Valla arengu suunamine toimub tasakaalustatult, vald toetab sidusust erinevate piirkondade, sh keskus-tagamaa vahel.

4.1.1 Personalipoliitika

Rakvere Vallavalitsuses töötab 40 teenistujat. Teenistujad juhinduvad Rakvere Vallavalitsuse töökorralduse reeglitest, avalikuteenistuse seadusest, töölepingu seadusest ja ametijuhenditest. Hetkel puudub ühtne personalipoliitika ja personalijuhtimise strateegia.

Üldeesmärk: Oleme avatud õhkkonnaga töötajasõbralik ja hinnatud tööandja, kus kõik töötajad, sõltumata positsioonist ja üksusest, suhtuvad üksteisesse lugupidavalt, on ausad ja õiglased, väärtustavad, märkavad ja toetavad üksteist ning kus igaühel on õigus enda arvamust avaldada. Hoolime töötajate füüsilisest ja vaimsest heaolust. Soodustame paindlikku töökorraldust, kujundame teadlikult head mainet tööandjana.

Alameesmärgid: Personali väärtustamine, motiveerimine ja hoidmine. Personali arendamine ja koolitamine. Meie töötajad on kompetentsed ja pühendunud.

Tänaased kitsaskohad:

- kasutusel olev motivatsioonipakett ei ole personali jaoks motiveeriv;
- kvalifitseeritud personali leidmine on raskendatud, kuna konkureerime tööturul erasektoriga ja teiste omavalitsustega, kus on palgatingimused ja motivatsioonipakett parem.

Tegevused:

- personalijuhtimise strateegia väljatöötamine;

- motivatsioonipaketi uuendamine;
- rahulolu uuringu läbiviimine 1x aastas;
- arengu- ja hindamisvestluste läbiviimine (otsene juht oma alluvaga);
- arengu- ja hindamisvestluste läbiviimine üks kuu enne katseaja lõppu;
- intervjuu töölt lahkujaga.

4.1.2 Töötervishoid ja tööohutus

Kõik teenistujad on juhendatud vastavate ohutusjuhendite tutvustamisega ja juhendamine on kinnitatud teenistuja allkirjaga. Riskianalüüs on koostatud.

Üldeesmärk: töö on kohandatud vastavalt töötaja võimetele, töötaja tervisekahjustusi on välditud ning töötaja füüsiline, vaimne ja sotsiaalne heaolu on tagatud.

Alaesmärgid: hoolitseme töötaja tervise ja ohutuse eest, et ennetada võimalikult suurel hulgal riske töötaja tervisele.

Tänaused kitsaskohad:

- pikaajaline töö kuvariga, töö pidevas sundasendis;
- töötervishoiuarsti poolt ettekirjutatud tegevusi töövõime säilitamiseks ei hüvitata.

Tegevused:

- suurem tähelepanu töötajate töötingimustele, heaolule ning töökeskkonnale;
- töötajate tööst põhjustatud tervisekahjustuste vältimine või vähendamine vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse seadusele;
- riskianalüüsi uuendamine, tervisekontroll, ergonoomiline töökeskkond;
- tervise ja spordikulu hüvitamine.

4.1.3 Kommunikatsioon ja mainekujundus

Valla kommunikatsioonikanaliteks on valla veebileht, valla ajaleht Rakvere Valla Sõnumid, sotsiaalmeediakanalid: Rakvere vald (<https://www.facebook.com/rakverevald>), Sündmused Rakvere vallas (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064529898742>) ja Rakvere valla sport (<https://www.facebook.com/rakverevallasport>). Infot jagatakse teadetahvliatel, meililistides, infopäevadel, sündmustel.

Veebileht asub aadressil www.rakverevald.ee

Vallaleht ilmub üks kord kuus, leht laekub iga vallaelaniku postkasti tasuta. Toimetus ootab materjale ja kaastöid iga kuu 20. kuupäevaks. Ärireklaami ja -kuulutusi lehes ei avaldata. Muu info avaldatakse tasuta.

Vallas on välja kujunenud tunnustamise traditsioonid: valla aumärkide, tänuplaatide, tänukirjade andmine, õpilaste, õpetajate, staažikate töötajate tunnustamine, beebide lusikapeo korraldamine, kaunite kodude konkursil osalemine.

Põhisümboolikana on kasutusel valla vapp ja lipp, täiendavate sümbolitena kasutatakse tammelehte, liblikat, Sõmeru keskusehoone triibumustrit.

Iga-aastaselt toimub vallas “Kirju liblika” üritustesari, mis koondab endasse valla suurüritused-Maaelufestival (kevad), jalgrattamatk (suvel), rogain (sügisel), jõulumaa (talvel).

2024 aastal töötati välja #virupärane kontseptsioon, mille eesmärgiks on tuua maakonna ühised väärtused jõulisemalt esile. Antud kontseptsioon hõlmas ka Rakvere valda. Antud bränd võimaldab Rakvere vallal end turundada maakonna kui terviku osana.

Üldeesmärk: Rakvere vald on tuntud oma positiivse kuvandi poolest. Välja on töötatud valla mainekujunduse põhimõtted, valla turundamine on muutunud aktiivseks läbi erinevate sündmuste ja kommunikatsioonikanalite. Kasutusel on ainuomane visuaalne identiteet ning stiliseeritud sümbolika.

Tänapäevased kitsaskohad:

- planeerimata (süsteemitu) valla mainekujundus ja turundus;
- kommunikatsiooni ja turundamisega tegelevad erinevad ametnikud, kelle põhitöö hulka see ei kuulu;
- volikogu istungid ei ole veebi vahendusel reaalajas jälgitavad;
- valla veebileht ja e-teenused vajavad uuendamist, veebilehe juurdepääsetavuse nõuded on puudulikult täidetud, võõrkeelne arendus puudub;
- puudub kommunikatsiooni ja mainekujundusega tegelev ametikoht;
- visuaalse identiteedi ning erinevate kuvandit loovate elementide laialivalgus.

Tegevused:

- valla mainekujunduse ja avalike suhete arendamiseks kommunikatsiooni- ja mainekujundusstrateegia (sh reklaam, viidad, video jne) väljatöötamine;
- valla tuntuse ja külastatavuse suurendamine läbi mainekate avalike sündmuste, valla kuvandi kujundamine ja turundamine;
- veebilehe ja erinevate sotsiaalmeediakanalite kasutamine mainekujunduses ja meediasuhete korraldamisel, veebikeskkondades valla turundamine (kinnisvara, ettevõtted, ressursid);
- järjepideva info jagamise ja kommunikatsioonivoo arendamine valla erinevate üksuste vahel, sh kommunikatsiooni tagamine vallavalitsuse ja elanike vahel;
- erinevate sotsiaalmeediakanalite ja meililistide kasutusele võtmine eesmärgiga hoida ühtses ning ajakohases infoväljas erinevaid elanikkonnarühmi;
- haldussuutlikusse hõlbustamiseks hakata kasutama senisest enam e-teenuste võimalusi;
- volikogu istungid muuta veebis jälgitavateks, juurutada e-istungite süsteem;
- stiiliraamatu koostamine ja rakendamine;
- tunnustamise põhimõtete üle vaatamine ja uuendamine;
- valla esindusmeenete väljatöötamine, meenekonkursi läbiviimine, kaasates allasutusi ja valla ettevõtjaid;
- valda tutvustavate trükiste/raamatute/videomaterjalide väljaandmine;
- kommunikatsiooni ja turundusega tegeleva ametikoha loomine;

4.2. Arengukava rakendamine ja seire

Rakvere valla arengukava peab hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Arengumeetmete kavandamisel lähtutakse üldplaneeringust ja eelarvestrateegiast.

Rakvere valla arengukava kehtestab Rakvere Vallavolikogu ning dokumendi elluviimist korraldab Rakvere Vallavalitsus. Arengukava on valla juhtimise töövahend ja juhend vallavalitsuse töö korraldamiseks koostöös avalikkusega ja teiste huvitatud osapooltega.

Lisaks arengukavas toodud eesmärkidele ja investeeringute kava (lisa 1) võib valla arengukava elluviimist sätestada:

- valdkondlike arengukavadega (ÜVK arengukava, valla jäätmekava);
- valla hallatavate asutuste arengukavadega;
- üldplaneeringuga ja detailplaneeringutega maa sihtotstarbe määramise ja sellest tulenevate maa kasutustingimuste seadmisega;
- muude vallavolikogu ja vallavalitsuse aktidega.

Valla arengukava finantseerimise täiendavate kätteallikatena arvestatakse lisaks omavahenditele ka riigieelarvest eraldatavaid toetusi ning Eesti, Euroopa Liidu, välisriikide või rahvusvaheliste organisatsioonide abi- ja koostööprogrammidest saadavaid vahendeid, samuti erasektori kaasfinantseeringuid.

Arengu kavandamine on pidev protsess, mis eeldab meie ümber toimuvate muutuste järgimist ja arengukava jätkuvat ajakohastamist. Rakvere vallavalitsuse ja vallavolikogu poolt vaadatakse arengukava täitmine igal aastal üle, vajadusel viiakse sisse täiendusi ning uuendatakse valla olukorda iseloomustavad andmed ja investeeringute kava.

5. EELARVESTRATEEGIA AASTATEKS 2026-2029

5.1. Sissejuhatus eelarvestrateegiasse

Eelarvestrateegia on arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta, mis on arengukava viies osa. Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud koostamise ajal teada olevatest asjaoludest ja mõjuritest. Aluseks on olnud tulude-kulude prognoos, investeeringute vajadus ja võimalikud finantseerimisallikad. Analüüsid on koostatud tegevusvaldkondade lõikes ja tegevusvaldkondade siseselt tegevuste lõikes. Kuna valla eelarvele avaldavad suurt mõju välistegurid (majanduskeskkond, riigi eelarvelised valikud), uuendatakse eelarvestrateegiat iga-aastaselt.

Eelarvestrateegia võetakse aluseks valla eelarve koostamisel, sihtotstarbeliste toetuste taotlemisel, tegevusvaldkondade tulude-kulude piirmäärade määramisel, kohustuste võtmisel ja investeeringute kavandamisel.

Eelarvestrateegias esitatakse:

- valla majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks
- eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud tulud-kulud
- jooksva aasta eeldatavad ja prognoositud tulud-kulud
- investeeringud kogumaksumuse prognoosiga ja koos finantseerimisallikatega
- likviidsete varade muutus

Eelarvestrateegia 2026-2029 arvestatud põhimõtted: planeeritud tegevused on jätkusuutlikud, põhitegevuse kulude kasv on väiksem kui –tulude kasv ning eesmärgiks on põhitegevustulemi kasv, mis võimaldab tulevastel perioodidel katta investeeringute omaosaluse ning laenu- ja intressimaksete tagasimaksed.

5.2. RAKVERE VALLA MAJANDUSLIK OLUKORD JA FINANTSNÄITAJAD EELARVE KOOSTAMISEKS

Eesti majanduskeskkond

Eesti majanduses on olnud alates 2024 aasta teisest poolest elavnemise märke. 2024. aastal aasta kokkuvõttes SKP langes 0,3%, kuid kasvas neljandas kvartalis 1,2%. 2024. aastat iseloomustas inflatsiooni aeglustumine Eesti kui Euroopas laiemalt. Inflatsiooni madaltase jäi 2024. aasta keskpaika, mil energiahinnad pöördusid langusesse ning toiduhindade tõus pidurdus.

Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt majanduse taastumine jätkub, kuid ebakindlas väliskeskkonnas ning kõrgele kerkinud hinnataseme tingimustes toimub see aegamisi. 2025. aastaks prognoositakse 1,7%-list majanduskasvu, mis kiireneb 2026. aastal 2,5%-ni. Inflatsioon kiireneb 2025. aastal 5% juurde sise- ja välistegurite ning maksumeetmete koosmõjul (toidu kallinemine, käibemaksumäära tõus, mootorsõiduk registreerimistasu). Inflatsiooni aeglustumist on oodata 2026. aastal, kui maksumeetmete mõju väheneb ning toiduhindade tõus stabiliseerub.

2024. aastal inflatsiooni alanemine võimaldas baasintresse langetada, Euroopa Keskpank on baasintresse langetanud 6 korda ning peamine refinantseerimismäär on 2,65% tasemel. Finantsturgude forward-tehingute kohaselt alaneb 3-kuu EURIBOR 2025. aasta lõpuks 1,9%-ni ja 2026. aasta lõpuks 2,0%-ni.

Kogumajanduse palgakasv 2024. aastal oli 8,1%. 2025. aasta palgakasv aeglustub viimaste aastate kiire tempoga võrreldes 5% juurde. Tööpuuduse langus jätkub, hõive hakkab kasvama 2025. aasta lõpus. Keskmine brutokuupalk 2024. aasta detsembris oli 2 269 eurot (2023.a detsembris 2 065 eurot).

Tabel 4. Rahandusministeeriumi 2025.a kevadine prognoos

Prognoosi põhinäitajad	2024 tegelik	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	-0,3	1,7	2,5	2,2	2,2	2,2 (3,2)
Tööpuudus %	7,6	7,1	6,6	6,4	6,3	6,2
Inflatsioon %	3,5	5,2	3,3	2,4	2,2	2,0 (1,1)
Palgakasv %	8,1	4,9	5,1	4,7	4,5	4,4
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln eurot)	16 803	18 169	18 763	19 522	20 215	19 744
kulud kokku (mln eurot)	17 469	18 801	19 856	20 463	20 748	20 974
ülejääk/puudujääk (mln eurot)	-666	-632	-1 093	-941	-533	-1 230
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-1,7	-1,5	-2,5	-2	-1,1	-2,4
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	0,5	0,2	-1,5	-1,6	-1,1	-2,7
võlakoormus (% SKP)	23,6	22,6	24	24,9	25,3	26,4
reserv kokku (% SKP)	11,3	8,3	7,8	7,5	7,4	7

Allikas: Rahandusministeeriumi 2025.a kevadine prognoos

Kogumajanduse palgakasv 2024. aastal oli 8,1%. 2025. aasta palgakasv aeglustub viimaste aastate kiire tempoga võrreldes 5% juurde. Tööpuuduse langus jätkub, hõive hakkab kasvama 2025. aasta lõpus. Keskmine brutokuupalk 2024. aasta detsembris oli 2 269 eurot (2023.a detsembris 2 065 eurot).

Rakvere valla sotsiaalmajanduslik olukord

Rakvere vald asub Põhja-Eestis, Lääne-Viru maakonnas, hõlmates Rakvere linna Põhja-, Ida- ja Läänepoolseid alasid. Piirinaabriteks on Viru-Nigula, Haljala, Kadrina, Tapa ja Vinni vald ning Rakvere linn. Valla pindala on 294,7 km².

Valla keskusest Sõmerult on Rakvere kesklinna ligikaudu 5 km. Sõmerult Tallinna 98 km, Tartusse 132 km ja Narva 114 km. Valda läbivad Tallinn-Narva ja Rakvere-Kunda raudtee. Lähimad sadamad asuvad Kundas (24 km) ja Tallinnas (98 km).

Statistikaameti andmetel elas seisuga 1. jaanuar 2025 Rakvere vallas 5605 elanikku.

Rakvere vald on mitmekülgsest arenenud ettevõtlusega piirkond, kus kõige enam on väikeettevõtteid. Rakvere valla peamiseks tuluallikaks on laekumine üksikisiku tulumaksust, seega kõige enam mõjutab tulude laekumist brutopalk ja tööhõive.

Tabel 5. Brutotulu ja brutotulu saajad*

Näitaja	2019	2020	2021	2022	2023
Rakvere valla keskmine brutotulu kuus	1 167	1 230	1 317	1 405	1549
Brutotulu kasv Rakvere vald %	7%	5%	7%	7%	10%
Eesti keskmine brutotulu kuus	1 317	1 380	1 475	1 645	1832
Eesti brutotulu kasv %	7%	5%	7%	12%	11%
Brutotulu saajad Rakvere vald	2 284	2 188	2 238	2 321	2343
Maksumaksjate arvu muutus %	-1%	-4%	2%	4%	1%

*brutotulu saajad – sotsiaalmaksuga maksustatava rahalise tasu: stipendiumi, toetus, pensioni jm tasu saajate kuukeskmise arv.

Statistikaameti 2024.aasta andmeid käesoleva strateegia koostamise hetkeks avaldatud pole.

Allikas: Statistikaamet

Tabel 6. Töötute % võrdluses elanike arvuga 2021-2024

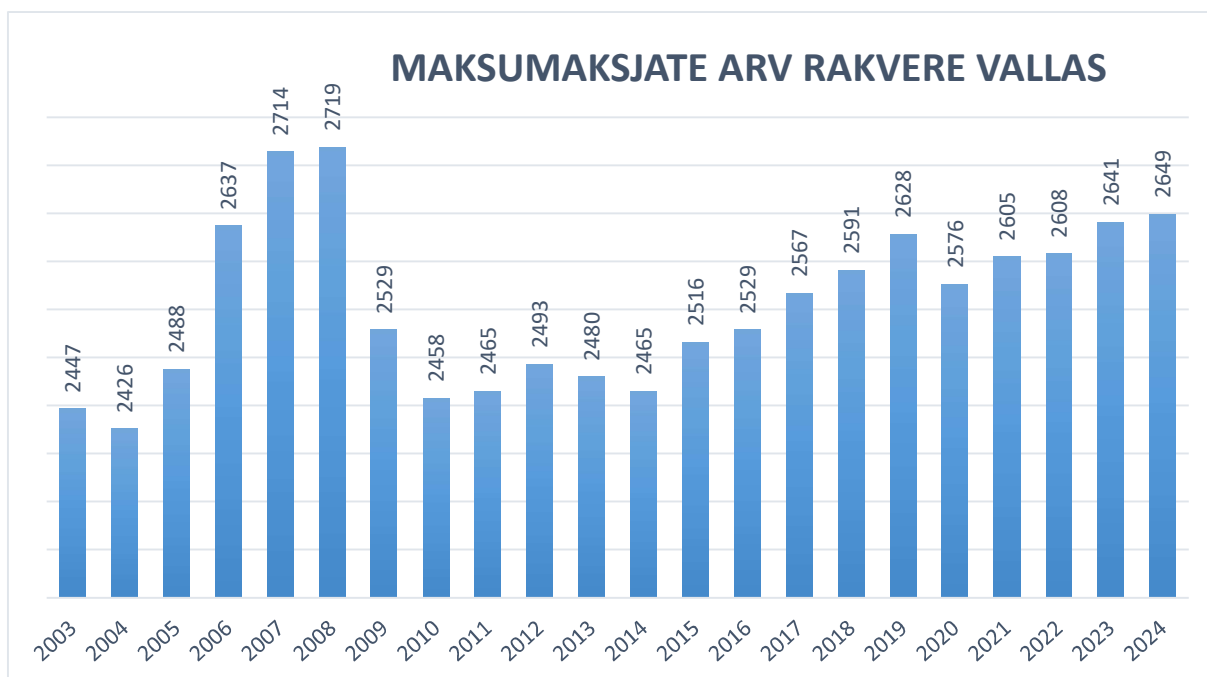
Aasta	Elanike arv	Töötute arv	%
2021	5648	186	3,29
2022	5599	157	2,80
2023	5646	179	3,17
2024	5637	171	3,03

Registreeritud töötute arv on eelnevatel aastatel vallas keskmiselt 173 inimest, võrreldes elanike arvuga on keskmiselt 3,08%. Töötute % võrreldes elanike arvuga on jäänud samale tasemele 4 aasta jooksul.

5.3. TULUDE PROGNOOS

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest käsitletakse põhitegevuse tuludena maksutuluseid, tuluseid kaupade ja teenuste müügist, saadavaid toetusi ja muid tegevustuluseid. Valla tuludest suurima osa moodustavad maksutulud, millest omakorda enamus laekub eraldistena riiklikest maksudest ehk füüsilise isiku tulumaksust ja maamaksust.

Rakvere valla eelarvesse laekuv füüsilise isiku tulumaks on seotud Rakvere valla rahvastikuregistrisse registreeritud inimeste arvu, nende tööhõive taseme ning keskmise töötasuga, moodustades maksutuludest suurima osa.

Joonis 7. Maksumaksjate arv Rakvere vallas. Allikas: Statistikaamet

Füüsilise isiku tulumaks on kõige suurema osakaaluga kohalikele omavalitsusele laekuv maks. Füüsilise isiku pensionitulult ja muult tulult kohaliku omavalitsuse makstava tulumaksu osad võrdsustatakse järk-järgult aastaks 2027. Perioodidel 2025-2027 suurendatakse järk-järgult residendist füüsilise isiku riiklikult pensionilt eraldatavat tulumaks 2,5%lt 10,23%le ja vähendatakse samal ajal järk-järgult muude tulude tulumaksu 11,89%lt 10,23%le. Muudatusega kiireneb tulumaksu laekumise kasv kohalikes omavalitsustes, kus on eakate osakaal kõrge, ning aeglustub kasv omavalitsustes, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase.

Strateegia perioodil on tulumaksu prognoosi aluseks võetud olemasolev maksumaksjate arv ning see on jäetud ka järgnevatel perioodidel samale tasemele. Samuti on arvestatud keskmise tasu tõusuga.

Tabel 7. Tulumaksu kasvu prognoos aastatel 2021-2029

Aasta	Laekumine	kasv %
2021	5029125	
2022	5473811	8,84
2023	6102716	11,49
2024	6813356	11,64
2025	6830000	0,24
2026	7118835	4,23
2027	7335766	3,05
2028	7567481	3,16
2029	7794505	3,00

Maamaks moodustub 2025-2029 keskmiselt 2% eelarve tuludest. Maamaksu prognoosimisel on arvestatud, et maa korralise hindamise tulemusena võeti uued maa maksustamishinnad kasutusele 1.jaanuarist 2024 ning vastavalt maamaksuseadusele määrati maamaksu määrad. Alates 2025. aastast muudeti maamaksusüsteemi (kodualuse maamaksu vabastus, maamaksu tõusu piirmäärad jms), mis toob kaasa maamaksu laekumise tõusu. Alates 2026. aastast jääb piirmäär vahemikus 10%-100% kohalike omavalitsuste otsustada.

Tulud kaupade ja teenuste müügist suureneb 2026. aastal 3%, 2027. aastal 6,9%, 2028. aastal 5% ja 2029. aastal 7%. Finantssuutlikkuse tagamiseks peab oma teenused üle vaatama ning hinnastama tegelikest kuludest lähtuvalt.

Tasandusfondi vähenemisel on arvestuslikult võetud aluseks tulumaksu ja maamaksu laekumine, kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arv ja muud kohaliku omavalitsuse erisused. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Omavalitsusele riigieelarvest kantav summa leitakse valemi alusel, sealjuures on olulisteks parameetriteks tulumaksu laekumine, arvestuslik maamaks, elanike arv eri vanusegruppide lõikes, hooldajaga laste arv, tagamaalisuse koefitsient jm.

Tabel 8. Tasandusfond aastatel 2018-2025

Aasta	Tasandus- fond	Muutus
2025	746786	-13866
2024	760652	36451
2023	724201	-121004
2022	845205	-114971
2021	960176	47673
2020	912503	182111
2019	730392	222968
2018	507424	247872

Toetusfond on kohaliku omavalitsuse üksustele seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks või riigieelarves määratud sihtotstarbel antav toetus, mida jaotatakse ainult arvnäitajate alusel. Toetusfondi jaotamise aluseks olevad arvnäitajad ja nende arvestamise alused on sätestatud seadusega.

Tabel 9. Toetusfond 2018-2025

Toetusfond	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kohaliku omavalitsuse toetusfond:	1 544 067	1 643 808	2 485 755	2 265 819	2 288 664	2 991 905	3 029 771	3 042 640
Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus, sh:	1 046 094	1 151 032	1 564 478	1 683 441	1 754 395	2 242 520	2 601 739	2 621 877
- põhikooli õpetajate tööjõukuludeks	882476	970978	1235812	1308375	1381596	1808409	2 094 175	2 020 434
- direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukuludeks	54947	54947	54947	54947	54947	54947	54 947	54 947
-õpetajate, direktorite ja õppealajuh.täiendkooli tus	5975	5975	5975	5975	5975	5975	5 975	5 975
-õppekirjanduseks	21033	21489	24282	25080	24852	25536	27 075	24 510
-koolilõunaks	64575	65975	74550	77000	76300	78400	83 125	75 250
-tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks	17088	31668	168912	212064	206208	262548	329 256	434 256
-kultuuriranits				0	4517	6705	7 186	6 505

Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus	53591	59962	60867	60024	59210	59816	62 791	63 572
Raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus	2145		13079	8000	3203	13115		
Huviharidus ja -tegevuse toetus	126851	131093	121410	127326	85705	91340	91 760	78 308
Toimetulekutoetuse maksmise hüvitis	28432	29326	30454	24109	77481	49730	41 529	40 615
Suure hooldus- ja abivajadusega lapsele abi osutamise toetus							13 764	12 755
Matusetoetus	15806	17541	13330	11885	15179	18619		
Asendus- ja järelhooldus	40660	49675	93209	78085	89835	112580		
Pikaajalise hoolduse toetus						160969		
Rahvastikutoimingute kulude hüvitis	775	1174	748	538	749	224	233	60
Vaimne tervis (uus toetus)								9 176
Kohalike teede hoid	204150	204005	411899	203967	202907	188275	217 955	216 277
Kõrgenenud energiakuludega toimetulemise toetus						54717		
Tulubaasi toetus			176281	68444				
Vajaduspõhise peretoetuse maksmise hüvitis	2453							
Sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetuse	8020							
Jäätmehoolduse arendamise toetus	15090							

2025. aastal Keskkonnaamet teavitas, et varasematel perioodidel on vee erikasutusõiguse tasu arvestatud ekslikult ebatäpselt, mistõttu 2025. aasta tulud suurenevad. Kaevandamisõiguse ja vee erikasutuse tasu on 2026-2029 prognoositud 2025. aasta tegeliku laekumise alusel.

Tabel 10. Rakvere valla põhitegevuse tulud aastatel 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Põhitegevuse tulud kokku	12 370 919	12 414 192	12 995 741	13 436 412	13 863 599	14 360 816
Maksutulud	6 938 227	7 061 000	7 393 835	7 638 266	7 900 231	8 160 530
sh tulumaks	6 813 356	6 830 000	7 118 835	7 335 766	7 567 481	7 794 505
sh maamaks	124 871	231 000	275 000	302 500	332 750	366 025
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 116 200	1 128 250	1 162 098	1 243 444	1 305 617	1 397 010
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 158 320	4 069 942	4 244 808	4 349 952	4 458 251	4 603 776
sh tasandusfond	760 652	791 632	740 000	740 000	740 000	740 000
sh toetusfond	3 029 771	3 109 462	3 202 746	3 298 828	3 397 793	3 533 705
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	367 897	168 848	302 062	311 124	320 458	330 071
Muud tegevustulud	158 172	155 000	195 000	204 750	199 500	199 500

5.4. KULUDE PROGNOOS

Tulenevalt kohaliku omavalituse üksuse finantsjuhtimise seadusest, käsitletakse eelarve strateegias põhitegevuse kuludena tegevuskuludeks antavaid toetuseid, personalikuluseid, majandamiskuluseid ja muid kuluseid. Toetused tegevuskuludeks on sotsiaaltoetused, muud toetused füüsilistele isikutele, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks ning mittesihotstarbelised toetused. Antavate toetuste hulgas on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ja teistele organisatsioonidele.

Personalikuludest 71% on haridusasutuste tööjõukulu, sellest kooliõpetajate palgaraha ning osa direktorite, õppealajuhatajate ja tugispetsialistide tööjõukulust tuleb riigieelarve toetusfondist, valla omavahenditest rahastatakse lasteadeade õpetajate, haridusasutuste ja lasteadeade abipersonali tööjõukulud ning muud kaasnevad kulud, mida toetusfondi eraldised ei kata. Avaliku sektori tööjõu kavandamisel soovib Rakvere vald juhinduda Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest ning sarnast tööd tegevate inimeste keskmise palgataseme võrdlusest. Harta artikkel 6 sätestab: „Kohalike omavalitsuste töötajate töötingimused peavad olema tasemel, mis võimaldab palgata kõrge kvalifikatsiooniga personali isikuomaduste ja kompetentsuse alusel. Selleks tuleb tagada piisavad väljaõppevõimalused, palk ja ametialase edutamise väljavaated.“

Majandamiskulud on valla põhitegevuse tagamiseks (hoonete ülalpidamiskulud, elekter, side, vesi- ja kanalisatsioon, koristus, prügivedu, valveteenus, töö- ja õppevahendid, valla teede ja avalike alade hooldus, audiitorteenused ja muud sellised teenused jm), et tagada valla seadusest tulenevate kohustuslike ülesannete täitmine. Eelpool nimetatud kululiikide lõikes on vallavalitsusel õigus sõlmida lepinguid ilma täiendava volikogu poolse nõusolekuta ning loetakse täidetaks KOFS nõue – kajastada eelarvestrateegias tulevaste aastate väljaminekud eelnimetatud majanduskulude lõikes.

Muude kulude all on tavaliselt reservfond, mis aasta alguses on sellel kulureal, kuid mille arvelt aasta jooksul tehakse eraldisi majandamiskuludesse või toetusteks.

Tabel 11. Rakvere valla põhitegevuse kulud aastatel 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Põhitegevuse kulud kokku	-10 791 103	-11 961 997	-12 463 858	-12 783 338	-13 111 329	-13 448 062
Antavad toetused tegevuskuludeks	-689 157	-746 545	-761 476	-776 705	-792 240	-808 084
Muud tegevuskulud	-10 101 946	-11 215 452	-11 702 382	-12 006 633	-12 319 089	-12 639 978
sh personalikulud	-6 110 276	-6 672 877	-7 066 355	-7 278 346	-7 496 696	-7 721 597
sh majandamiskulud	-3 989 863	-4 522 575	-4 613 027	-4 705 287	-4 799 393	-4 895 381
sh muud kulud	-1 807	-20 000	-23 000	-23 000	-23 000	-23 000

Tabel 12. Rakvere valla põhitegevuse kulude jaotus %-des

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Antavad toetused tegevuskuludeks	6,4	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0
personalikulud	56,62	55,78	56,69	56,94	57,18	57,42
majandamiskulud	36,97	37,81	37,01	36,81	36,60	36,40
muud kulud	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabel 13. Põhitegevuse tulem perioodil 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Põhitegevuse tulud kokku	12 370 919	12 414 192	12 995 741	13 436 412	13 863 599	14 360 816
Põhitegevuse kulud kokku	-10 791 103	-11 961 997	-12 463 858	-12 783 338	-13 111 329	-13 448 062
Põhitegevuse tulem	1 579 816	452 195	531 883	653 074	752 270	912 754
Laenude intressikulud	-139 863	-198 262	-223 678	-231 590	-218 111	-214 708
Põhitegevuse intressikulud	1 439 953	253 933	308 205	421 484	534 159	698 046

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Alates 2026. aastast kehtib kohalike omavalitsuste finantsjuhtimises uus reegel, mille kohaselt peavad KOV-id põhitegevuse kulud katma vähemalt laenude intressikulud.

5.5. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist põhivara müüki, põhivara soetust, põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseeringut, põhivara soetuseks antavat sihtfinantseeringut, osaluste soetust ja müüki, antavad laenud, tagasilaekuvad laenud ja finantstulusid ja -kulusid.

Strateegiaperioodil on planeeritud investeeringuid nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeeringustegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge.

Investeeringute kavandamisel lähtutakse arengukavas toodud strateegilistest eesmärkidest. Investeeringute maksumused on eelarvestatud käesoleva hetke ehitusturu hindadele. Rahaliselt suurimad investeeringud lähevad teedesse ja tänavatesse ning vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks.

Tabel 14. Investeeringustegevus aastatel 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Investeeringustegevus kokku	-861 466	-1 912 634	-3 080 278	-1 305 154	-711 611	-1 120 208
Põhivara müük (+)	50 233	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-807 585	-859 500	-4 489 600	-1 626 752	-655 000	-995 000
sh projektide omaosalus	-754 134	-775 000	-2 872 600	-1 089 564	-509 500	-921 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	53 452	84 500	1 617 000	537 188	145 500	73 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-33 910	-949 372	0	0	0	0
Finantstulud (+)	16 208	10 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Finantskulud (-)	-139 863	-198 262	-223 678	-231 590	-218 111	-214 708

Tabel 15. Investeeringisobjektide nimekiri tegevusalade lõikes 2026-2029

Rakvere Vallavalitsus	2026	2027	2028	2029
03 Valitsemine	15 000	15 000	15 000	15 000
04 Majandus	1 812 000	705 000	470 000	135 000
Aluvere tööstusalale juurdepääsuteede rajamine	300 000			
Näpi-Roodevälja kergliiklustee	1 117 000			
Uusarendustele juurdepääsuteede rajamine	45 000	85 000		
Tee, tänavate topeltpindamine, asfaltkatte uuendamine	150 000	230 000	270 000	135 000
Kergliiklusteed		250 000	200 000	
Ubja külakeskuse parkla ehitamine		140 000		
Veltsi Lasteaed parkimisvõimaluste laiendamine	200 000			
05 Keskkonnakaitse	80 000		20 000	
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	2 252 000	431 752	95 000	770 000
Aluvere tööstusalale juurdepääsuteede rajamine	300 000			
Tänavavalgustus	112 000	108 000	75 000	80 000
Kaasav eelarve	20 000	20 000	20 000	20 000
Kanalisatsioonitorustiku rajamine Lepna alevikuni	300 000			
Lepna aleviku ühendamine ühisvee ja -kanalisatsioonidega	800 000			
Ubja külakeskuse parkla rekonstrueerimine		20 000		
Vee- ja kanal.torustike rajamine Aluvere tööstusalale	600 000			
Vee- ja kanal.torustike rajamine ja rekonstrueerimine Ubja külas		283 752		
Vee- ja kanal.torustike rajamine Päide				80 000
Vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamine	120 000			590 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	204 500	265 000	15 000	35 000
Aluvere ringi arendamine ja tehnikamaja ehitamine		250 000		
Külaplatside arendamine, mänguväljakud	30 000			20 000
Raamatukogude digitaristu uuendamine ja uute innovaatiliste vahendite soetamine	15 000	15 000	15 000	15 000
Sõmeru Keskushoone tehnikapargi uuendamine	159 500			
09 Haridus	86 100	170 000		
Lasila lasteaiahoovi rekonstrueerimine		150 000		
Sõmeru Noortekeskuse väliala laiendamine		10 000		
Sõmeru Põhikooli remonttööd	51 100			
Ubja noortekeskuse ruumide rekonstrueerimine	20 000			
Uhtna Põhikooli inventar	15 000	10 000		
10 Sotsiaalne kaitse	40 000	40 000	40 000	40 000
Investeeringud kokku	4 489 600	1 626 752	655 000	995 000
sh toetused	1 617 000	537 188	145 500	73 500
04 Majandus	725 000	234 000	120 000	
05 Keskkonnakaitse	52 000			
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	675 000	127 688		48 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	147 000	157 500	7 500	7 500
10 Sotsiaalne kaitse	18 000	18 000	18 000	18 000

5.6. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevusena kajastatakse laenude võtmist ja võetud laenude põhiosa tagasimakseid vastavalt maksegraafikutele. Kohaliku omavalitsuse üksus võib võtta laenu vaid investeerimistehinguteks vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 38 sätestatud nõuetele. Uute laenude puhul on oluline, et laenu tagasimakseperiood ei ületaks

investeeringu kasulikku eluiga ja intresside kasvu risk ei jääks pikale perioodile. Seetõttu on arvestatud, et 10 aastase tagasimaksega laenudega.

Tabel 16. Finantseerimistegevus 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Finantseerimistegevus	-412 724	1 027 775	2 166 526	176 526	-398 474	-45 474
Kohustiste võtmine (+)	0	1 500 000	2 800 000	1 000 000	500 000	900 000
Kohustiste tasumine (-)	-412 724	-472 225	-633 474	-823 474	-898 474	-945 474
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	516 103	-232 664	-381 869	-475 553	-357 815	-252 928
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 751 424	1 518 760	1 136 892	661 339	303 523	50 596
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 699 020	3 726 795	5 893 321	6 069 847	5 671 373	5 625 899

2024. aasta likviidsete vahendite saldo põhineb kinnitatud majandusaasta aruandel. Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alataitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

5.7. NETOVÕLAKOORMUS

Eelarvestrateegias tuleb planeerida põhitegevuse tuleml ja netovõlakoormus. Põhitegevuse tuleml on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tuleml väärtus ei või olla väiksem kui null. Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevad vahendid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud kohustised.

Maksimaalne lubatav netovõlakoormus võib olla 6-kordne põhitegevuse tuleml või 60% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%. Aastatel 2020-2024 on 60% kriteeriumi asemel 80% ning 6-kordse põhitegevuse tuleml asemel 10—kordne tuleml. Aastal 2025 on nimetatud piirmäärad 75% ja 9-kordne tuleml, 2026. aastal 70% ja 8-kordne tuleml ning 2027. aastal 65% ja 7-kordne tuleml. Alates 2028. aastast kehtivad endised piirmäärad (KOFS § 59 lõige 13).

2024. aasta lõpu seisuga oli valla netovõlakoormus 7,7%. Valla netovõlakoormus strateegiaperioodil suureneb, kuid ei ületa lubatavat individuaalset ülemmäära.

Tabel 17. Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr 2024-2029

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Netovõlakoormus (eurodes)	947 595	2 208 035	4 756 429	5 408 508	5 367 850	5 575 303
Netovõlakoormus (%)	7,7%	17,8%	36,6%	40,3%	38,7%	38,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 370 920	9 310 644	9 097 019	8 733 668	8 318 159	8 616 490
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	11 423 325	7 102 609	4 340 590	3 325 160	2 950 309	3 041 187

5.8 Eelarvestrateegia koondtabel Rahandusministeeriumile esitataval vormil

Tabel 18. Rakvere Vallavalitsuse 2024-2029 eelarvestrateegia

Rakvere Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eelarve planeeritud	2026 eelarve planeeritud	2027 eelarve planeeritud	2028 eelarve planeeritud	2029 eelarve planeeritud
Põhitegevuse tulud kokku	12 370 920	12 414 192	12 995 741	13 436 412	13 863 599	14 360 816
Maksutulud	6 938 228	7 061 000	7 393 835	7 638 266	7 900 231	8 160 530
sh tulumaks	6 813 356	6 830 000	7 118 835	7 335 766	7 567 481	7 794 505
sh maamaks	124 871	231 000	275 000	302 500	332 750	366 025
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 116 200	1 128 250	1 162 098	1 243 444	1 305 617	1 397 010
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 158 320	4 069 942	4 244 808	4 349 952	4 458 251	4 603 776
sh tasandusfond	760 652	791 632	740 000	740 000	740 000	740 000
sh toetusfond	3 029 771	3 109 462	3 202 746	3 298 828	3 397 793	3 533 705
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	367 897	168 848	302 062	311 124	320 458	330 071
Muud tegevustulud	158 172	155 000	195 000	204 750	199 500	199 500
Põhitegevuse kulud kokku	10 791 103	11 961 997	12 463 858	12 783 338	13 111 329	13 448 062
Antavad toetused tegevuskuludeks	689 157	746 545	761 476	776 705	792 240	808 084
Muud tegevuskulud	10 101 946	11 215 452	11 702 382	12 006 633	12 319 089	12 639 978
sh personalikulud	6 110 276	6 672 877	7 066 355	7 278 346	7 496 696	7 721 597
sh majandamiskulud	3 989 863	4 522 575	4 613 027	4 705 287	4 799 393	4 895 381
sh muud kulud	1 807	20 000	23 000	23 000	23 000	23 000
Põhitegevuse tulem	1 579 817	452 195	531 883	653 074	752 270	912 754
Investeeringitegevus kokku	-861 466	-1 912 634	-3 080 278	-1 305 154	-711 611	-1 120 208
Põhivara müük (+)	50 233					
Põhivara soetus (-)	-807 585	-859 500	-4 489 600	-1 626 752	-655 000	-995 000
sh projektide omaosalus	-754 134	-775 000	-2 872 600	-1 089 564	-509 500	-921 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	53 452	84 500	1 617 000	537 188	145 500	73 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-33 910	-949 372				
Finantstulud (+)	16 208	10 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Finantskulud (-)	-139 863	-198 262	-223 678	-231 590	-218 111	-214 708
Eelarve tulem	718 351	-1 460 439	-2 548 395	-652 080	40 659	-207 454
Finantseerimistegevus	-412 724	1 027 775	2 166 526	176 526	-398 474	-45 474
Kohustuste võtmine (+)	0	1 500 000	2 800 000	1 000 000	500 000	900 000
Kohustuste tasumine (-)	-412 724	-472 225	-633 474	-823 474	-898 474	-945 474
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	516 103	-232 664	-381 869	-475 553	-357 815	-252 928
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	210 476	200 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 751 424	1 518 760	1 136 892	661 339	303 523	50 596
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 699 020	3 726 795	5 893 321	6 069 847	5 671 373	5 625 899
Netovõlakoormus (eurodes)	947 595	2 208 035	4 756 429	5 408 508	5 367 850	5 575 303
Netovõlakoormus (%)	7,7%	17,8%	36,6%	40,3%	38,7%	38,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 370 920	9 310 644	9 097 019	8 733 668	8 318 159	8 616 490
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100%	75%	70%	65%	60%	60%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	11 423 325	7 102 609	4 340 590	3 325 160	2 950 309	3 041 187

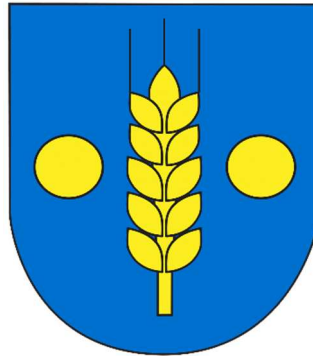
6. LISAD

Lisa 1 – Investeeringute kava

Lisa 2 – Rakvere valla sotsiaalmajanduslik ülevaade

Lisa 3 – Rakvere valla elanike rahulolu-uuringu analüüs 2025

Lisa 1 – Investeeringute kava

RAKVERE VALLA ARENGUKAVA 2019-2035

Lisa 1 – Investeeringute kava

SISUKORD

1. Valdkonnaülesed investeeringud.....	70
2. Kogukonnad	71
3. Haridus	75
4. Noorsootöö	77
5. Kultuur.....	78
6. Sport ja tervisedendus.....	80
7. Sotsiaalkaitse ja turvalisus.....	82
8. Tehniline taristu.....	83
9. Teed, tänavad ja tänavavalgustus	87
10. Keskkond.....	90
11. Elamuarendus ja majandusüksus.....	92
12. IT-arendus.....	92

Investeeringute kavas on hinnangulised maksumused välja toodud kogumaksumuses. Kui finantseerimisallikana on kavandatud toetusmeetmed, siis on kogumaksumusse arvestatud ka KOV, MTÜ või erasektori omafinantseering. Investeeringuobjektid on järjestatud kandi ja ajalise määratluse järgi. Investeeringute kava on koostatud läbi ideekorje ning täpsustatud investeeringud on nelja eelseisva aasta lõikes valla eelarvestrateegias.

Kandid: Arkna, Lasila, Lepna, Sõmeru, Ubja, Uhtna, Vaeküla ja Veltsi.

- Arkna kant – Arkna, Papiaru, Roodevälja ja Aluvera küla;
- Lasila kant – Lasila, Karunga, Järni, Levala ja Karitsa küla;
- Lepna kant – Lepna alevik ning Tobia, Taaravainu, Kõrgemäe, Eesküla, Mädaape ja Tõrma küla;
- Sõmeru kant – Sõmeru ja Näpi alevik ning Ussimäe ja Koovälja küla;
- Ubja kant – Ubja, Katela, Andja, Aresi, Toomla, Sooaluse ja Nurme küla;
- Uhtna kant – Uhtna alevik ning Kohala, Kohala-Eesküla, Varudi-Altküla, Varudi-Vanaküla, Sämi, Sämi-Tagaküla, Jäätma, Muru, Rahkla ja Võhma küla;
- Vaeküla kant – Vaeküla, Rägavere, Raudvere, Katku, Raudlepa ja Kaarli küla;
- Veltsi kant – Veltsi, Kloodi, Karivärava, Paatna, Kullaaru, Tõrremäe ja Päide küla.

1. Valdkonnaülelised investeeringud

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Ettevalmistamise aeg	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Õuesõppe- ja vaimse tervise teraapia alade rajamine (üle valla)	60 000		2030-2035	KOV ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Sõmeru keskuse rajamine	4 800 000		2029-2035	KOV ja toetusmeetmed	Arhitektuurikonkurss 2021 Projekteerimine 2022 I etapp 2 000 000€ II etapp 1 000 000€ III etapp 1 800 000€ Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Puhke- ja rekreatsioonialade, mänguväljakute arendamine	40 000		2026-2029	KOV ja toetusmeetmed	Üle valla, vastavalt piirkonnale-madalseiklusrajad, grillimisalad, pumptrackid, palliväljakud, jõulinnakud, rannaala(d) 2024 puhkealade rajamine Sõmeru Terviserajale, Lasila külaplatsile

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Ettevalmistamise aeg	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
					2025 puhkealad (Uhtna ja Lepna), 2026 2tk 2025 mänguväljakute uuendused Veltsi lasteaed, Ubja, Uhtna) 50 000€
Supluskohtade ja puhkeala rajamine (Kunda jõgi, Sõmeru jõgi, Selja jõgi)	50 000		2030-2035	KOV ja toetusmeetmed	Uhtna Põhikooli katastriüksuse detailplaneering on kehtestatud. Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil.
Kaasav eelarve	80 000€		2026-2029	KOV	Vastavalt eelarvelisele võimekusele 2024 20 000€ aastas (Lepna mänguväljaku renoveerimine) 2025 20 000€ (objekt selgumisel)

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sõmeru keskuse arhitektuurivõistlus	Sõmeru	24 500	2021	KOV	Sõmeru keskväljak
Sõmeru keskuse projekteerimistööd	Sõmeru	215 472	2022	KOV	Sõmeru keskväljak
Kaasav eelarve	Lepna	20 000	2024	KOV	Lepna väikelaste mänguväljak
Puhkealade rajamine	Sõmeru, Lasila, Uhtna, Lepna	15 464	2024-2025	KOV	Piknikumajake+grillimisalus (4tk)

2. Kogukonnad

Kogukonna investeeringuobjektide puhul on tegemist valdavalt era- või kolmanda sektori projektidega, kus omavalitsusel on kolmanda sektori projektide puhul osalus omafinantseeringu

katmise toetamisel vastavalt Rakvere valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetuste andmise korrale.

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimis allikas	Märkused
Arkna külaplatsi arendamine	Arkna	10 000		2026-2029	MTÜ ja toetusmeetmed	MTÜ toetusprojekt Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Lasila küla virgestusväljaku rajamine	Lasila	10 000		2026-2029	MTÜ ja toetusmeetmed	MTÜ toetusprojekt Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Uusarenduspiirkondade rekreatsioonialade rajamine (mänguväljak/ virgestusväljak jne)	Pagusoo Linnukaare (Uhtna alevik) jne	10 000		2026-2029	MTÜ ja toetusmeetmed	MTÜ toetusprojekt Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Vaeküla külakeskuse juures asuva mänguväljaku arendamine	Vaeküla	10 000		2026-2029	MTÜ ja toetusmeetmed	MTÜ toetusprojekt Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Ubja külakeskuse juurde puhke- ja rekreatsiooniala arendamine	Ubja	10 000		2026-2029	MTÜ, erasektor ja toetusmeetmed	Sh skatepark, madalseiklusrada, mänguväljak, virgestusväljak, puhkeala MTÜ Toetusprojekt Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Vaeküla külakeskuse hoone garaažibokside	Vaeküla	20 000		2026-2029	MTÜ ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
rekonstrueerimine külamaja abiruumideks						toetusmeetme kaasabil
Vaeküla külamaja kõrvalhoone varemete konserveerimine	Vaeküla	15 000		2026-2035	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	Muinsuskaitsealaste objektide alased objektid Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Uhtna kogukonna ruumide rajamine	Uhtna			2029-2035	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	Uhtna kooli staadioni maja rekonstrueerimine Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Ubja külakeskuse ruumide rekonstrueerimine	Ubja	10 000		2026	KOV	Vundamendi tugevdamise järgselt san ruumide rek.
Vaeküla külakeskuse kõrvalhoone rekonstrueerimine	Vaeküla			2031-2035	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	Külamaja vastasmaja Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Vaeküla mõisa sepikoja restaureerimine avalikuks külamuuseumiks	Vaeküla			2031-2035	MTÜ ja toetusmeetmed	KOV-i poolt on varemed konserveeritud. Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Ubja külaplatsi arendamine	Ubja			2030-2035	MTÜ ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Vaeküla külaplatsi arendamine	Vaeküla			2030-2035	MTÜ ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Lasila küla avaliku mänguväljaku laiendamine	Lasila	15 000	2019	KOV	
Lepna aleviku virgestusväljaku rajamine	Lepna	14 787	2019	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	Meie Energia rajas toetusmeetme abil virgestusväljaku. KOV omaosalus 10%
Sõmeru aleviku virgestusväljaku rajamine	Sõmeru	46 896	2019	KOV ja toetusmeetmed	KOV omaosalus 10%
Uhtna skatepargi laiendamine	Uhtna	3 885	2019-2020	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	MTÜ Uus Uhtna laiendas toetusmeetmete abil skatepark'i 2001 eurot ja sisejõusaali inventari 1884 eurot
Veltsi külaplatsi virgestusväljaku rajamine	Veltsi	58 013	2019		MTÜ Veltsi Küla Selts rajas toetusmeetme abil virgestusväljaku. KOV, MTÜ ja toetusmeetmed
Uhtna alevikku madalseiklusraja rajamine	Uhtna	11 400	2022	KOV ja toetusmeede	MTÜ Uus Uhtna rajas toetusmeetme abil madalseiklusraja
Arkna külas mänguväljaku uuendamine	Arkna	52 422	2022	KOV	Multifunktsionaalse palliplatsi rajamine
Veltsi lasteaiahoone rekonstrueerimine (kogukonna hoonena kasutamiseks, noortekeskuse ruumid, lasteaia lisaruumid)	Veltsi	ca 160 223	2025	KOV	Töös

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Ubja Külakeskuse renoveerimine	Ubja	ca 86 836	2025	KOV	Töös (katus, katusealune, hoone vundamendi tugevdamine)

3. Haridus

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Lasila lasteaiahoovi rekonstrueerimine	Lasila	150 000	2024 projekteerimine	2026-2029	KOV	Analüüs Lasilas paiknevate hoonete osas
Sõmeru lasteaia laiendamine (hetkel probleemiks väikese rühma rühmaruumide puudumine)	Sõmeru	100 000		2030-2035	KOV ja toetusmeetmed	Väikese rühma jaoks sobivate ruumide leidmine (näiteks lisamoodul)
Uhtna Põhikooli aulasse teisaldatava lava soetamine	Uhtna	15 000		2026-2028	KOV	
Uhtna Põhikooli keldrikorruse edasine renoveerimine (kasutus laopinnana)	Uhtna	10 000		2027-2029	KOV	
Veltsi lasteaiahoone juurde parkla ehitus	Veltsi	200 000	2025 projekteerimine	2026	KOV	
Sõmeru Põhikooli peaukseesise remont	Sõmeru	19 500		2026	KOV	
Sõmeru Põhikooli aula katuse, aula, muusikaklassi ja fujee, B- trepikoja remont	Sõmeru	31 600		2027-2028	KOV	

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Pagusoo lastehoiu/lasteaia ehitus	Sõmeru			2028-2035	KOV ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Liftide paigaldamine erivajadustega laste jaoks ligipääsetavuse tagamiseks olemasolevatesse koolidesse	KOV ülene			2027-2035	Toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Galerii Uhtna Põhikooli peamaja ja kõrvalhoone vahele (söökklasse liikumine)	Uhtna			2030-2035	KOV ja toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sõmeru Lasteaia Uhtna hoone aia ehitamine	Sõmeru	6 990	2019	KOV	
Uhtna Põhikooli siseruumide rekonstrueerimine	Uhtna	238 382	2019	KOV	
Veltsi Lasteaed-Algkooli siseruumide rekonstrueerimine	Veltsi	73 573	2019	KOV	
Lasila Põhikooli küttesüsteemi rekonstrueerimine	Lasila	250 000	2020	KOV	
Lasila Põhikooli sadeveesüsteemi väljaehitamine ja vundamendi soojustamine	Lasila	50 000	2020	KOV	
Sõmeru põhikooli esimese korruse siseruumide remont	Sõmeru	35 335	2020	KOV	Spordisaali WC-d, spordisaali

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
					riietusruumid, söökla põrand
Sõmeru Põhikooli spordisaali ja söökla kaja vähendamine	Sõmeru	20 000	2020	KOV	
Lasila Põhikooli keldrikorruse remont	Lasila	50 000	2021	KOV	
Uhtna Põhikooli kõrvalhoone rekonstrueerimine	Uhtna	603 828	2021	KOV ja toetusmeetmed	Vundament, sokkel, soojustamine, ventilatsioon, küte, elekter, päikesepaneelid
Sõmeru põhikooli teise korruse akustika parandamine ja valgustuse viimine LED valgustitele	Sõmeru	51 349	2022	KOV	
Uhtna Põhikooli siseruumide rekonstrueerimine - esimene korrus	Uhtna	302 000	2022	KOV	Sh mööbel
Sõmeru Põhikooli akustika parandamine	Sõmeru	70 000	2023	KOV	
Uhtna Põhikooli keldrikorruse renoveerimine (võimalik kasutus laopinnana)	Uhtna	16 500	2023	KOV	
Sõmeru Lasteaia katuse rekonstrueerimine	Sõmeru	31 433	2024	KOV	
Veltsi lasteaiahoone ruumide renoveerimine	Veltsi	ca 160 223	2025	KOV	Töös

4. Noorsootöö

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sõmeru Noortekeskuse väliala laiendamine	Sõmeru	10 000	2025	2026-2028	KOV ja toetusmeetmed	
Ubja Noortekeskuse ruumide renoveerimine (II)	Ubja	10 000		2026	KOV	

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
korruse põrand, seinad)						
Mobiilse noorsootöö bussi soetamine	Veltsi, Lasila, Arkna			2026-2030	KOV ja toetusmeetmed	Projekti vajaduse hindamine, projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sõmeru Noortekeskuses kõrge ronimissein	Sõmeru	5000	2019	Toetusmeede	
Sõmeru Noortekeskuse alumise saali kaja vähendamine	Sõmeru	7000	2020	KOV	
Vaeküla Noortekeskuse II korruse varuväljapääsu trepi rajamine	Vaeküla	4800	2024	KOV, toetusmeede	
Veltsi lasteaiahoonesse noorsootööks sobivate ruumide rajamine	Veltsi		2025	KOV	Töös

5. Kultuur

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sõmeru keskusehoone tehnikapargi uuendamine	Sõmeru	20 000	2024-2025	2026	KOV, toetusmeede	Antud hetkel on plaanis projekti elluviimine 2026 MATA toetusmeetme kaasabil (ca 139 500€)
Raamatukogude digitalistru uuendamine ja uute	Sõmeru Uhtna Lepna	60 000	2025	2026-2029	KOV (50%), toetusmeede (Kultuurimini	3D – printer, joonistustahvel,

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
innovaatiliste vahendite soetamine					steerium 50%)	laenutusautomaat akustiline kabiin
Sõmeru keskuse osana välilava ehitamine (Sõmeru keskuse ehituse III etapp)	Sõmeru			2029-2035	KOV, toetusmeede	Sõmeru keskuse ehituse III etapp Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Lepna aleviku raamatukoguks ja noorsootöök vajalike ruumide rekonstrueerimine	Lepna	158 745	2019-2020	KOV	
Raamatukogude lugejaskonna paremaks teenindamiseks vajalike vahendite hankimine	Sõmeru	7821	2021	KOV	laenutuskapp
Sõmeru Keskusehoone energiatõhususe parendamine	Sõmeru	157 560	2022	KOV, toetusmeede	päikesepaneelid, jahutussüsteem, valgustuse uuendamine
Raamatukogude lugejaskonna paremaks teenindamiseks vajalike vahendite hankimine	Sõmeru	5760	2022	KOV	tagastuskapp
Uhtna laululava rekonstrueerimine	Uhtna	50 000	2022	KOV	
Raamatukogude digitaristu uuendamine ja uute innovaatiliste vahendite soetamine	Sõmeru, Lepna	6162	2025	KOV+ toetusmeede	

6. Sport ja tervisedenduse

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Lepna tervisedendusliku ala laiendamine (Kooli kinnistu DP elluviimine)	Lepna	200 000	2023-2024	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Ala väljaehitamine osade kaupavastavalt koostatud DP-le (ekstreemspordiala, pallimängude ala jne) Pallimängude ala väljaehitamine 2025 ca 100 000€
Aluvere ringi arendamine ja noortele tehnikamaja ehitamine	Arkna	250 000	2026	2027-2030	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed, erasektor	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Tõrma-Kõrgemäe multifunktsionaalse spordi- ja vabaaja keskuse arendamine	Lepna			2025-2035	KOV-d, MTÜ-d ja toetusmeetmed	Koostöös naaberomavalitsustega (Vinni vald, Rakvere linn jne), eraarendajatega toetusvahendite olemasolul.
Sõmeru rahvaspordiväljaku äärde olmeruumi rajamine (wc, väikeinventar)	Sõmeru	15 000	2025-2026	2030-2035	KOV, toetusmeetmed	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused	
Sõmeru aleviku tervise- ja suusaradade ning mäe arendamine	Sõmeru	2019 41 924,40	2019-2020	KOV ja toetusmeetmed	Kultuuriministeeriumi iga-aastane toetus 2019-2022 20 000€ aastas	

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused	
		2020 80 030,54 2021 7108,80 2022 212 266,36 2023 28 726,91 2024 20 000		KOV (50%) ja toetusmeetmed (50%)	Rajamasina soetus, elektrileviga liitumine, valgustuse rajamine, projekteerimised, tõstuki soetamine, inventari-ja teenindushoone rajamine, lisakinnistu soetamine, kõrgsurvepumba ja voolikute soetamine ATV soetus, lumerulli soetus, hooldusniiduki soetus Lumekahuri soetamine 100% KOV omaosalus	
Sõmeru-Näpi piirkondade rahvaspordiväljaku rajamine	Sõmeru	680 030	2021	KOV ja toetusmeetmed	Kultuuriministeeriumi toetusmeetmest 260 501€	
Sõmeru pumptracki rajamine	Sõmeru	69 000	2022	KOV ja toetusmeetmed	MATA toetusmeetmest 53 000€	
Uhtna pumptracki rajamine	Uhtna	65 231	2024	KOV ja toetusmeede	MATA toetusmeede 53 000€	
Näpi kooli hoovi tervisedendusliku ala rajamine	Näpi	15 000	2024	KOV	KOV(id) ja toetusmeede, SA Eesti Terviserajad	Koostöös teiste omavalitsustega Spordivahendid HEV noortele
Lepna tervisedendusliku ala laiendamine (Kooli kinnistu DP elluviimine)	Lepna	100 000	2025	KOV	Pallimängude ala väljaehitamine vastavalt Kooli kinnistu DP-le	

7. Sotsiaalkaitse ja turvalisus

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Kerksuskeskuste tingimuste loomine vallale kuuluvates hoonetes (generaatorid, mobiilne tankla). Olemasolevate varjumiskohtade ülevaatus, uute väljaarendamine.	KOV ülene	120 000	2025-2026 (olemasolevate varjumiskohtade ülevaatus)	2026-2029	KOV ja toetusmeetmed	
Sotsiaalpindade renoveerimine (sotsiaalpinnad asuvad Kullarus ja Ubjas)	Kullaaru	40 000	2024	2026-2029	KOV ja toetusmeetmed	Korrastatud on katus, pesuruumid. Edasised tööd: katuseredelite paigaldamine, katuse käiguteede ehitus ja küttekollete, vundamendi renoveerimine ning keldrikorruse, katusealuse väljaehitamine 2024 a 50 000€ küttekolded ja katusealuse soojustus
Uhtna Hooldekodu juurdeehitus (toad hoolealustele, tegelusruumid)	Uhtna	250 000	2027-2028	2030-2035	KOV ja toetusmeetmed	Hinnata juurdeehituse elluviimise vajadust

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Uhtna Hooldekodu soojustamine	Uhtna	357 624	2019	KOV ja toetusmeetmed	

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Sotsiaalpindade renoveerimine	Veltsi	50 000	2022	KOV	Vesi- ja kanalisatsioon Kullaaru sotsiaalmajas
Uhtna Hooldekodu pesuruumide ja torustike renoveerimine	Uhtna	72 325	2024	KOV	
Uhtna Hooldekodu keldrikorruse renoveerimine	Uhtna	täpsustamisel	2025	KOV	Töös

8. Tehniline taristu Veevarustus

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Veetorustike rajamine Näpi alevikus	Sõmeru	30 000		2026- 2028	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava
Veetorustike rajamine Päide Sipelga vkt), Haljala mnt Tõrremäe	Päide, Tõrremäe	40 000	Projekteeritud 2024	2027-2029	KOV, AS Rakvere Vesi, toetusmeede	ÜVK arengukava
Veetorustike rajamine Uhtna alevikus (sh uusarenduse Linnukaare piirkond)	Uhtna	60 000		2026–2027	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava
Lepna aleviku ühendamine Rakvere linna ühisvee-ja kanalisatsiooniga	Lepna	800 000	2024-2025	2025-2027	KOV, AS Rakvere Vesi	Kevade tn-st Mirdimäe arenduseni ca 600m, Künka teeni ca 2000m, Lepna Kooli kinnistu DP vee-ja kanalisatsioonitrassid. 2024 valminud vee-ja kanalisatsiooniprojekt Mirdimäelt Rakvere linnani.

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
						2025 tervikprojekti valmimine
Veetorstike ehitamine Ussimäe küla Pagusoo elamupiirkonnas	Sõmeru	350 000	Pagusoo elamupiirkonna DP olemas; Projektid 2022-2024	2026–2035	KOV, AS Rakvere Vesi	Kui Maa-amet järelejäanud kruntide osas enampakkumisi teeb, siis tulevikus rajatav taristu. Arenduse kiirus sõltub ka Lehtri kinnistu DP arengutest.
Veetorstike rajamine Sõmeru alevikus	Sõmeru	270 000		2028-2030	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava. Jaanitule katastriüksuse ja lähikümbruse DP. Kuni endine suvilate piirkond k.a.
Veetorstike rajamine ja rekonstrueerimine Ubja külas	Ubja	141 876		2026-2029	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava Jaaniku tee, Roosi tee, Pae tee KIK taotlus 2024 toetuse määr 45%, taotletav toetuse summa 127 688,40€, omafinantseering 156 063,60€.
Veetorstike ehitamine Sõmeru väikeelamute piirkonnas	Sõmeru	150 000	Sõmeru väikeelamute piirkonna I jrk DP olemas;	2030-2035	KOV, AS Rakvere Vesi	Vajaduspõhiselt väiksemad tegemata lõigud
Veetorstike rajamine Veltsi külas	Veltsi	45 000		2029-2035	KOV, AS Rakvere Vesi	

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimis allikas	Märkused
Veetorstike rajamine Aluvere tööstusalale	Arkna	300 000	2024-2025	2026-2028	KOV, toetusmeede (PEEK)	2024 DP algamine, 2025 projekteerimine

Kanalisatsioon

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimis allikas	Märkused
Kanalisatsiooni- torustiku rajamine ja reoveepumpla paigaldamine Ubja külas	Ubja	141 876	Tööprojekt olemas	2026-2029	KIK, AS Rakvere vesi, KOV	Jaaniku tee, Roosi tee, Pae tee KIK taotlus 2024 toetuse määr 45%, taotletav toetuse summa 127 688,40€, omafinantseering 156 063,60€.
Kanalisatsiooni- torustike rajamine Sõmeru väikeelamute piirkonnas	Sõmeru	130 000	Sõmeru väikeelamute piirkonna I järk DP olemas;	2023- 2035	KOV, AS Rakvere vesi	Vajaduspõhiselt väiksemad tegemata lõigud
Kanalisatsiooni- torustike ehitamine Näpi alevikus	Sõmeru	35 000		2026-2029	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava
Kanalisatsiooni- torustike rajamine Päide Sipelga vkt., Haljala mnt Tõrremäe	Veltsi	40 000	Projekteeritud 2024	2027-2029	KOV ja toetusmeede	ÜVK arengukava
Kanalisatsiooni- torustike rajamine ja reoveepumpla paigaldamine Uhtna alevikus	Uhtna	60 000	2024-2025	2026–2027	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimis allikas	Märkused
(Linnukaare uusarendus)						
Kanalisatsioonitorustiku rajamine Lepna alevikuni	Lepna	300 000		2026 –2028	KOV, AS Rakvere Vesi	Kevade tn-st Mirdimäe arenduseni ca 600m, Künka teeni ca 2000m, Lepna alevik Kooli kinnistu DP
Kanalisatsioonitorustike rajamine Ussimäe küla Pagusoo elamupiirkonnas	Sõmeru	240 000	Pagusoo elamupiirkonna DP olemas;	2026–2035	KOV, AS Rakvere vesi	Sõltub uusarenduse edasisest arengust, riigi maamüügi kiirusest
Kanalisatsioonitorustike rajamine Sõmeru alevikus	Sõmeru	400 000	Jaanitule katastriüksuse ja lähiümbruse DP olemas; projektid 2025-2026	2028-2030	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava.
Kanalisatsioonitorustike rajamine Veltsi külas	Veltsi	55 000		2029-2035	KOV, AS Rakvere Vesi	ÜVK arengukava
Kanalisatsioonitorustike rajamine Aluveres tööstusalale	Arkna	300 000	2024-2025	2026-2028	KOV, toetusmeede (PEEK)	2024 DP algatamine, 2025 projekteerimine Toetusmeetme saamisel 2026-2027 väljaehitamine Kogu projekti toetus PEEK 2 ca 900 000€+ meie omaosalus 300 000€ (sh kogu taristu ja kogu projekt)

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Lasila veevarustussüsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine ning reoveepuhasti ja reoveepumpla rekonstrueerimine	Lasila	437 234	2019-2021	KIK, AS Rakvere vesi, KOV	
Karitsa puurkaev-pumpla ja veetorustiku rekonstrueerimine ja Levala puurkaev-pumpla rekonstrueerimine	Lasila	244 991	2020	AS Rakvere vesi, KOV	
Kohala veevarustuse ja reoveepuhasti ning kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine ja laiendamine	Uhtna	1 500 000	2021	AS Rakvere vesi, KOV	
Vaeküla veevarustussüsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine, reoveepuhasti, reoveepumpla ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine	Vaeküla	1 387 955	2023	AS Rakvere Vesi, KOV, KIK	
Vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamine (sh. reoveepumplad) Päide külas suvilate piirkonnas	Päide	ca 1 567 451	2025-2026	AS Rakvere Vesi, KOV, toetusmeede	Töös

9. Teed, tänavad ja tänavavalgustus**Detailsem informatsioon Rakvere valla teede arengukava 2019-2035.****Teed, tänavad ja parklad**

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Valla teede ja tänavate rekonstrueerimine ning tolmuva kätte alla viimine	1 535 000	2026-2035	KOV	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisalikas	Märkused
Uusarenduste juurdepääsuteede rajamine	710 000	2026-2035	KOV	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Kergliiklusteede rajamine	8 226 000	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Valla teedel asuvate liiklusohutlike sildade ja truupide rekonstrueerimine	1 150 000	2026-2035	KOV	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Tiheasustusega aladel kõnniteede võrgustiku rajamine	150 000	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Aluvere tööstusalale juurdepääsuteede rajamine	300 000	2026-2028	KOV ja toetusmeetmed	sõltuvalt ettevõtjate huvist 2024 aastal detailplaneeringu algatamine, 2025 projekti koostamine Taristu väljaehitamine toetusmeetme kaasabil.
Valla teedel asuvate liiklusohutlike sildade rekonstrueerimine	850 000	2029-2035	KOV ja toetusmeetmed	2026-2028 ekspertiisi teostamine
Sõmeru tööstusalale juurdepääsutee rajamine	4 000 000	2029-2035		Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil
Parklate ehitus (Ubja külakeskuse parkla, Veltsi õppekoha parkla)	340 000	2026-2029		
Sõmeru keskosa ehitamine (I-III etapp)	4 800 000	2026-2035		Projektid viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

Tänavavalgustus

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisalikas	Märkused
Olemasolevate tänavavalgustite asendamine kaasaegsete ja energiasäästlike lahendustega	700 000	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Tänavavalgustuse arendamine turvalisuse tagamiseks olulise ja tiheda liiklusega valgustamata aladel	320 000	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Amortiseerinud tänavavalgustuse liinide rekonstrueerimine	950 000	2026-2035	KOV ja toetusmeetmed	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Uusarendustele tänavavalgustuse rajamine	635 000	2026-2035	KOV	Vt Rakvere valla teede arengukava 2019-2035
Aluvere ettevõtlusalale tänavavalgustuse rajamine	300 000	2026-2028	KOV ja toetusmeede	

Väljavõte Rakvere valla teede arengukava suurematest teostatud investeeringutest

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Arkna tee ja Terminali tee ristmiku laiendamine	Arkna	14 400	2019	KOV, Maanteeamet	
Ussimäe kergliiklustee ühendamine Rakvere linnaga	Sõmeru	59 061	2019	KOV	
Papiaru tee ja Näituse tänava ristmik, sh Põhjakeskuse tee	Veltsi	102 005	2019-2021	KOV, transiitteede toetus	Ehitati välja kergliiklustee koos tänavavalgustusega.
Arkna tööstusala Rehe tee	Arkna	100 000	2020	toetusmeetmed	
Keskushoone parkla laiendamine	Sõmeru	55 000	2022	KOV	
Sõmeru aleviku Kooli tn (Puiestee ja Papli tn vahel) rekonstrueerimine koos sademevee trassiga	Sõmeru	60 000	2022	KOV	
Ubja külakeskuse parkla projekteerimine	Ubja	30 000	2022	KOV	
Roodevälja-Arkna kergliiklustee	Arkna, Roodevälja	599 400	2023	KOV ja toetusmeede	

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Arkna ristmikute rekonstrueerimine (kergliiklustee lõik)	Arkna, Roodevälja	114 000	2024	KOV ja Transpordiamet	
Tõrma küla (Vana-Tõrma) tänavalgustuse rajamine	Tõrma	35 000	2025	KOV	Töös

10. Keskkond

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus, (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Jäätmete liigiti kogumise jaamade soetamine (sh KOV allasutused), avalikud sorteerimisjaamad, süvamahutid	KOV ülene	50 000		2026-2028	KOV ja toetusmeetmed	
Tõrma kalmistu kivimüüride puhastamine ja taastamine ja urnimüüri rajamine	Tõrma	15 000	2024-2026 Tõrma kalmistu DP koostamine, parklate ja urnimüüri projekteerimine	2026-2030	KOV, toetusmeetmed	
Tõrma kalmistu parkla rajamine	Lepna		2023-2026	2029-2035	KOV	Maade küsimuse lahendamine Rakvere linnaga
Vaeküla mõisapargi rekonstrueerimine	Vaeküla		2025-2026	2029-2035	KOV ja toetusmeetmed (KIK)	Sh tiikide rekonstrueerimine
Vanade parkide taastamine	KOV ülene			2029-2035	KOV ja toetusmeetmed	Järni, Karitsa, Lasila,
Tiikide puhastamine/korraldamine	Sõmeru, Lasila, Vaeküla	15 000		2025-2026	KOV ja toetusmeetmed	Sõmeru (2025), Lasila (2024), Vaeküla (2026)
Rakvere valla pärandkultuuri matkaradade rajamine või märgistamine,	KOV ülene	15 000		2030-2035	KOV, MTÜ ja toetusmeetmed	

Investeeringu nimetus	Kant	Hinnanguline maksumus, (eurodes)	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
trükise väljaandmine						
Tõrma kalmistut teenindava hoone rajamine	Tõrma			2030-2035	KOV, toetusmeetme kaasabil	

Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimisallikas	Märkused
Tõrma kalmistu kabeli rekonstrueerimine	Lepna	37 868	2019	KOV	
Koerte mängu- ja jalutusväljakute rajamine Sõmeru alevikku	Sõmeru	16 886	2019	KOV ja Leader	
Lasila küla allee rekonstrueerimine	Lasila	8 519	2019	KOV	
Lasila külas Vahtra pst 4 korterelamu lammutamine	Lasila	11623	2020	KredEx toetus ja KOV eelarve	
Radooni mõõtmised valla keskushoones ja allasutustes	KOV ülene	2410	2020-2021	KOV	
Tõrma kalmistu kaevu rekonstrueerimine ja kergehitise rajamine tööriistade hoidmiseks ning kalmistupühade läbiviimiseks	Lepna	30 000	2022	KOV	
Sõmeru aleviku Jaanitule kinnistu kraavide puhastamine sademevee ärajuhtimiseks	Sõmeru	27 000	2024	KOV	
Uhtna Lasteaia mänguväljaku rajamine	Uhtna	62 054	2023	KOV	
Sõmeru Lasteaia mänguväljaku rajamine	Sõmeru	70 000	2024	KOV	

11. Elamu-ja kommunaalmajandus

Investeeringu nimi	Hinnanguline maksumus, eurodes	Projekteerimine jm ettevalmistavad tegevused	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Munitsipaalmaajade ehitamine		2026-2028	2029-2035	KOV, toetusmeede	Projekt viiakse ellu vaid toetusmeetme kaasabil

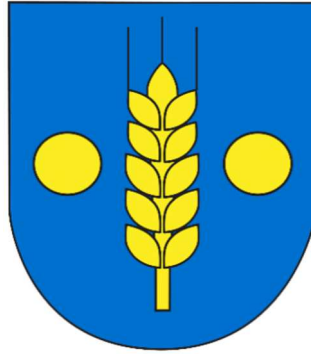
Teostatud investeeringud

Investeeringu nimetus	Kant	Maksumus (eurodes)	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Sõmeru Noorte Loodus- ja Tehnikamaja juurdeehitus majandusüksuse ruumideks	Sõmeru	500 000	2022	KOV ja toetusmeetmed	

12. IT-arendus

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus perioodis, eurodes	Teostamise aeg	Finantseerimise allikas	Märkused
Videovalvesteemide paigaldamine allasutuste territooriumile ja avalikuks kasutamiseks mõeldud territooriumile	75 000	2025-2030	KOV	

Lisa 2 – Rakvere valla sotsiaalmajanduslik ülevaade

RAKVERE VALLA ARENGUKAVA 2019-2035

Lisa 2 - Rakvere valla sotsiaalmajanduslik ülevaade

SISUKORD

1. Üldiseloostus	95
1.1. Asukoht.....	95
1.2. Kujunemine	95
1.3. Rahvastik	96
1.4. Ettevõtlus.....	103

Joonised

Joonis 1: Klastriüksuste paiknemise kaart (2015)	89
Joonis 2: Rakvere valla rahvastikupüramiid, 01.01.2025, rahvastikuregister	91
Joonis 3: Rändesaldod	92

Tabelid

Tabel 1: Elanike arv 1. jaanuari seisuga	90
Tabel 2: Rakvere valla elanike arv alevike ja külade lõikes 01.01.2025 seisuga.....	90
Tabel 3: Rakvere valla elanike arvud soo- ja vanuserühmade lõikes, 01.01.2025.....	91
Tabel 4: Elanike arvud alevike ja külade lõikes aastatel 2018-2025, 1. jaanuari seisuga	93
Tabel 5: Rakvere valla äriühingute arv, aprill 2025	94

1. ÜLDISELOOMUSTUS

1.1. Asukoht

Rakvere vald asub Põhja-Eestis, Lääne-Viru maakonnas, hõlmates Rakvere linna Põhja-, Ida- ja Läänepoolseid alasid. Piirinaabriteks on Viru-Nigula, Haljala, Kadrina, Tapa ja Vinni vald ning Rakvere linn. Valla pindala on 294,7 km².

Valla keskusest Sõmerult on Rakvere kesklinna ligikaudu 5 km. Sõmerult Tallinna 98 km, Tartusse 132 km ja Narva 114 km. Valda läbivad Tallinn-Narva ja Rakvere-Kunda raudtee. Lähimad sadamad asuvad Kundas (24 km) ja Tallinnas (98 km).

1.2. Kujunemine

Paljude praeguse Rakvere valla territooriumil asuvate külade ajalugu ulatub muinasaega, mida tänapäeval meenutavad kivikalmed, muinasasula kohad ja kultusekivid. Tegemist on väga ammu asustatud piirkonnaga, millel on rikkalik kultuuripärand (põlluharimine, mõisaarhitektuur, seltsielu ja kultuuritegevus, hariduselu, tuntud inimeste pärimine ja nende tegevus, arheoloogilised ja loodusmälestised).

Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrusega nr 170 „Rakvere valla ja Sõmeru valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine” muutmine“ kohaselt moodustus Rakvere valla ja Sõmeru valla ühinemise teel haldusüksus nimega Rakvere vald. Haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustus Rakvere Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval, s.o 21.10.2017.

13. sajandil oli Virumaa ligilähedaselt sama territooriumiga kui praegune Ida- ja Lääne-Virumaa kokku, kuhu kuulus 5 kihelkonda. Rakvere kihelkonda on esmakordselt mainitud 1419. aastal. Kihelkonna territooriumi hulka kuulusid endise Rakvere ja endise Sõmeru valla alad.

Praegune vallakeskus Sõmeru alevik on välja kujunenud endise Sõmeru mõisa ümbrusesse. Sõmeru mõisa (Somerhusen) on teadaolevalt esimest korda Taani hindamisraamatus mainitud 1481. aastal. Pärast mõisa jagamist 1642. aastal vendade Carl ja Heinrich Hastferi vahel Vana-Sõmeruks (Alt-Somerhusen) ja Uue-Sõmeruks (neu-Somerhusen) hakati esimest kutsuma Carl Hastferi järgi Kaarli mõisaks.

Eesti Vabariigi seadusega 1918. aastal kujundati kihelkonnad ümber valdadeks. Rakvere kihelkond jaotati Rakvere ja Sõmeru valla vahel. 1918-1940. aastani oli Virumaal 40 valda, nende seas ka Rakvere vald ja Sõmeru vald.

1950. aastal koos maakondade likvideerimisega kaotati ka Rakvere vald ja Sõmeru vald ning valla haldusterritooriumil moodustati Rakvere külanõukogu ja Kaarli külanõukogu. Kaarli külanõukogu asus algul Sõmeru mõisa hoones. Alates 15. märtsist 1949 asuti Langile kuulunud majja Ubja tee ääres, kus ta oli kuni 1991. aastani.

Rakvere valla omavalistuslik staatust taastati 6. juunil 1991 ning Sõmeru valla staatust 9. aprillil 1992.

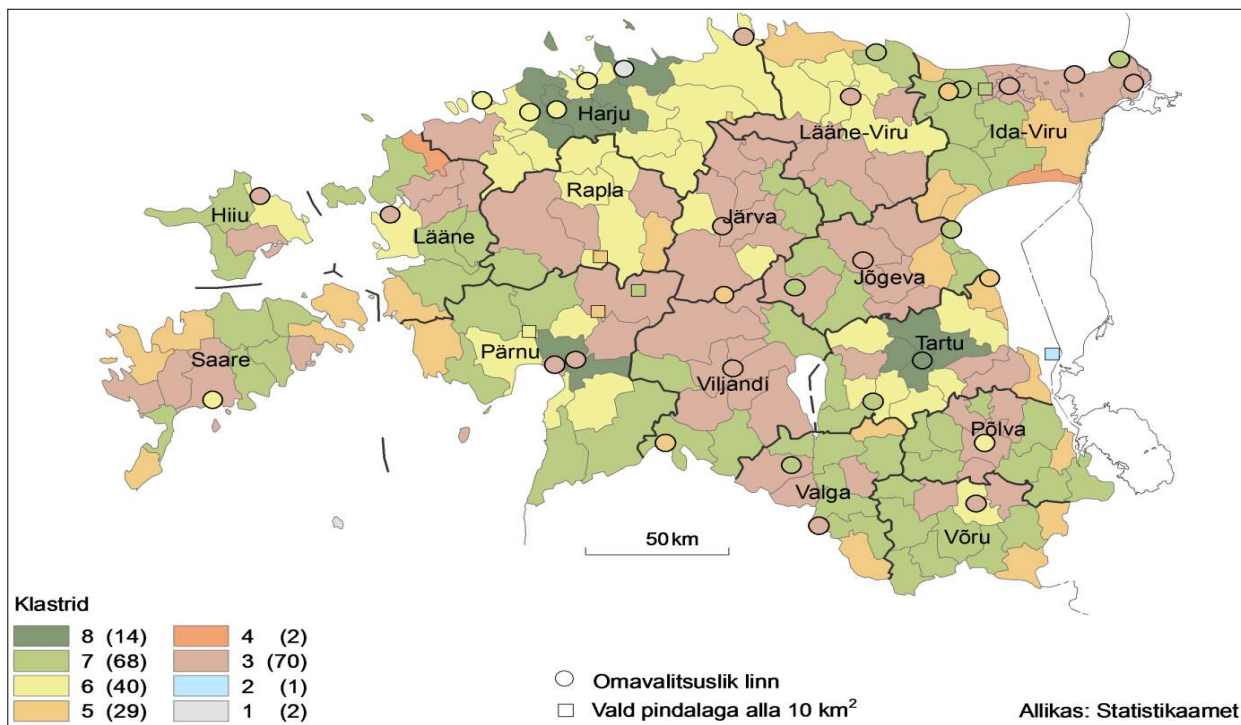
Praeguses vallas on 4 alevikku ja 47 küla:

Lepna, Sõmeru, Näpi ja Uhtna alevik ning Arkna, Papiaru, Roodevälja, Aluvere, Lasila, Karunga, Järni, Levala, Karitsa, Tobia, Taaravainu, Kõrgemäe, Eesküla, Mädaapea, Tõrma, Ussimäe, Koovälja, Ubja, Katela, Andja, Aresi, Toomla, Sooaluse, Nurme, Kohala, Kohala-Eesküla, Varudi-Altküla,

Varuni-Vanaküla, Sämi, Sämi-Tagaküla, Jäätma, Muru, Rahkla, Vöhma, Vaeküla, Rägavere, Raudvere, Katku, Raudlepa, Kaarli, Veltsi, Kloodi, Karivärava, Paatna, Kullaaru, Tõremäe ja Päide küla.

1.3.Rahvastik

Statistikaameti koostatud klasteranalüüsi „Rahvastikuprognosis kohaliku omavalitsusüksuste rühmades“³ järgi asub Rakvere vald 6. klasteris, kus rahvastik on keskmisest noorem.

Joonis 6: Klastritüüpide paiknemise kaart (2015)

Üldjoontes on see grupp suhteliselt stabiilse rahvastikuga, mis tähendab enamasti, et tegemist on enam-vähem tüüpiliste küladega, kuid need paiknevad keskustele piisavalt lähedal.

Selle klasteri rahvaarvu struktuur on Eesti keskmisest pisut parem ja rahvastik ka keskmisest veidi noorem. Nii loomulik kui ka rändeiva on praktiliselt nullseisus, rahvaarvu muutus kuni 2030. aastani on minimaalne, piirdudes kokku 3-4%lise vähenemisega.

1. jaanuari 2025 seisuga elab rahvastikuregistri andmetel Rakvere vallas 5605 inimest, neist mehi 2802 ja naisi 2803. Võrreldes eelmise aastaga on elanikkond vähenenud 32 elaniku võrra. 2024. aastal sündis vallas 41 last, suri 69 inimest.

Tabel 4: Elanike arv 1. jaanuari seisuga

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rakvere vald	5939	5838	5761	5647	5576	5548	5583	5565	5624	5618	5648	5599	5646	5637	5605
sh endine Rakvere vald	2222	2170	2146	2108	2084	2088	2106								

³ Rahvastikuprognosis kohaliku omavalitsusüksuste rühmades (2015):

<https://planeerimine.ee/static/sites/2/rahvastikuprognosis-kovide-klasteranaluis.pdf>

sh endine Sõmeru vald	3717	3668	3615	3539	3492	3460	3477								
--------------------------	------	------	------	------	------	------	------	--	--	--	--	--	--	--	--

Allikas: Rahvastikuregister

Seoses rahvastikuregistri seaduse muudatusega kaotasid enne seaduse jõustumist ruumi omaniku nõudmisel isiku elukoha muudetud andmed, mis on rahvastikuregistri aktuaalsete andmete hulgas säilitatud valla või asustusüksuse täpsusega, kehtivuse. Seetõttu vähenes elanike arv 36 inimese võrra ehk elanike arv 2. jaanuari 2019 seisuga oli 5588.

Suurimad asulad on Sõmeru alevik, kus elab registri andmetel 1113 inimest, järgnevad Ussimäe küla 396, Lepna alevik 369, Näpi alevik 333 ja Uhtna alevik 330 elanikuga. Kõige väiksemad külad on 5 elanikuga Varudi-Altküla, 10 elanikuga Toomla küla ja 10 elanikuga Võhma küla.

Tabel 5: Rakvere valla elanike arv alevike ja külade lõikes 01.01.2025 seisuga

	1.1.1900 - 31.12.1960			1.1.1961 - 31.12.2006			1.1.2007 - 31.12.2018			1.1.2019 - 1.1.2025			Kokku
Asula	M	N	K	M	N	K	M	N	K	M	N	K	
Aluvere küla	1	1	2	11	5	16	0	0	0	0	0	0	18
Andja küla	0	2	2	6	5	11	1	1	2	0	1	1	16
Aresi küla	6	6	12	13	11	24	2	2	4	3	0	3	43
Arkna küla	9	22	31	38	30	68	9	10	19	8	4	12	130
Eesküla	8	7	15	21	13	34	3	6	9	0	1	1	59
Järni küla	5	2	7	14	8	22	7	1	8	1	2	3	40
Jäätma küla	2	2	4	10	6	16	1	3	4	2	0	2	26
Kaarli küla	6	6	12	18	11	29	1	3	4	2	0	2	47
Karitsa küla	12	12	24	35	27	62	8	6	14	0	3	3	103
Karivärava küla	4	6	10	22	14	36	6	8	14	2	1	3	63
Karunga küla	2	7	9	10	8	18	0	8	8	0	1	1	36
Katela küla	1	2	3	8	7	15	2	1	3	0	1	1	22
Katku küla	1	1	2	12	5	17	1	1	2	0	1	1	22
Kloodi küla	5	3	8	14	10	24	1	2	3	0	2	2	37
Kohala küla	11	19	30	45	37	82	9	7	16	3	2	5	133
Kohala-Eesküla	2	3	5	7	8	15	1	5	6	0	1	1	27
Koovälja küla	5	9	14	28	22	50	4	3	7	1	3	4	75
Kullaaru küla	2	3	5	5	3	8	1	3	4	0	0	0	17
Kõrgemäe küla	1	3	4	7	8	15	3	1	4	1	1	2	25
Lasila küla	13	17	30	42	38	80	7	8	15	5	4	9	134
Lepna alevik	24	43	67	120	119	239	25	21	46	11	6	17	369
Levala küla	17	12	29	32	21	53	6	1	7	0	0	0	89

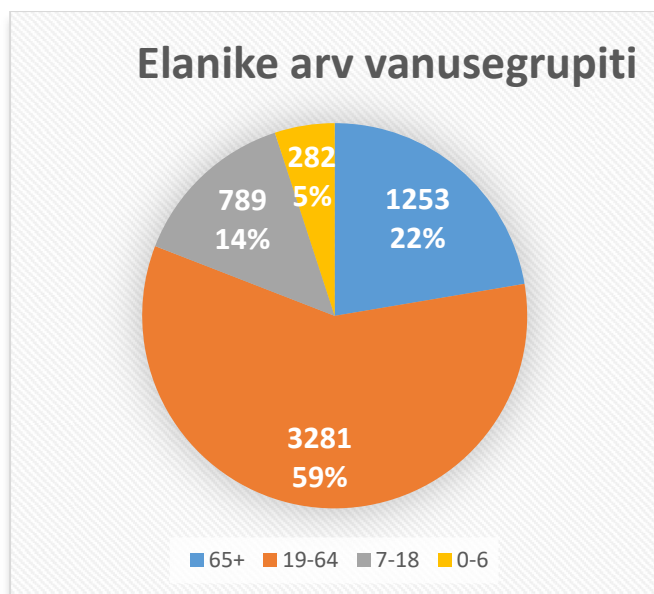
Muru küla	5	8	13	11	9	20	4	5	9	0	2	2	44
Mädapea küla	4	8	12	28	20	48	7	6	13	3	5	8	81
Nurme küla	1	3	4	5	4	9	0	3	3	0	0	0	16
Näpi alevik	39	55	94	77	91	168	29	27	56	6	9	15	333
Paatna küla	1	2	3	13	9	22	5	0	5	3	3	6	36
Papiaru küla	4	5	9	9	4	13	0	0	0	0	0	0	22
Päide küla	14	20	34	60	44	104	20	14	34	4	2	6	178
Rahkla küla	5	8	13	11	9	20	2	2	4	0	0	0	37
Raudlepa küla	2	3	5	7	14	21	3	3	6	2	2	4	36
Raudvere küla	1	2	3	9	4	13	1	1	2	0	1	1	19
Roodevälja küla	8	15	23	43	33	76	10	6	16	3	0	3	118
Rägavere küla	6	6	12	12	7	19	1	0	1	0	0	0	32
Sooaluse küla	1	1	2	4	3	7	0	1	1	0	1	1	11
Sõmeru alevik	107	171	278	288	314	602	89	83	172	27	34	61	1113
Sämi küla	7	12	19	13	12	25	4	7	11	3	1	4	59
Sämi-Tagaküla	1	4	5	7	9	16	6	7	13	2	0	2	36
Taaravainu küla	18	21	39	62	36	98	12	8	20	2	4	6	163
Tobia küla	5	7	12	13	15	28	4	1	5	2	4	6	51
Toomla küla	2	0	2	3	4	7	0	0	0	0	1	1	10
Tõrma küla	15	26	41	50	37	87	16	13	29	1	3	4	161
Tõrremäe küla	15	21	36	50	34	84	7	3	10	2	6	8	138
Ubja küla	14	26	40	81	80	161	13	17	30	8	4	12	243
Uhtna alevik	31	40	71	101	83	184	24	25	49	12	14	26	330
Ussimäe küla	22	32	54	154	134	288	25	17	42	7	5	12	396
Vaeküla	9	29	38	48	35	83	10	10	20	4	1	5	146
Varudi-Altküla	3	0	3	1	1	2	0	0	0	0	0	0	5
Varudi-Vanaküla	2	6	8	11	10	21	2	3	5	1	1	2	36
Veltsi küla	20	28	48	52	51	103	14	13	27	7	4	11	189
Võhma küla	1	1	2	3	2	5	1	0	1	0	2	2	10

Teadmata	4	1	5	5	8	13	3	3	6	1	0	1	25
Kokku	504	749	1253	1749	1532	3281	410	379	789	139	143	282	5605

Allikas: Rahvastikuregister

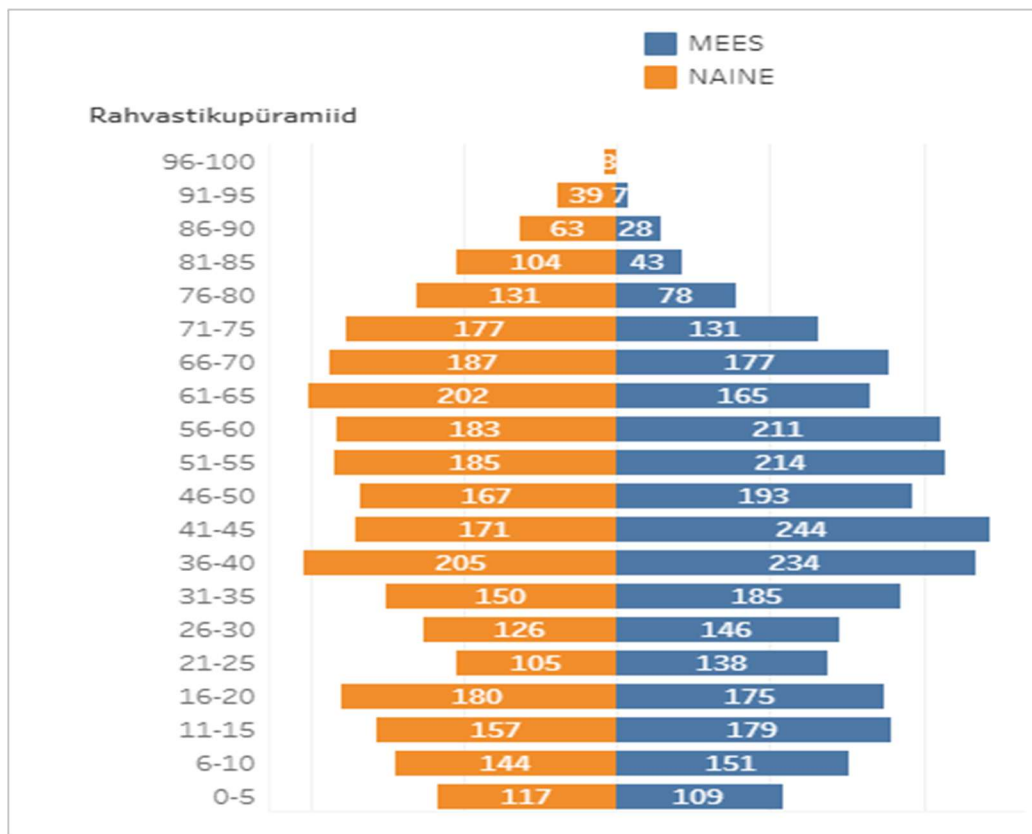
Elanikkonnast peamise vanusegrupi moodustavad tööealised inimesed (59%), pensioniealiste elanike osakaal on 22%, õpilasi vanuses 7-18 on 14% ja koolieelseid lapsi 5%.

Vanuseline ja sooline koosseis näitab, et elanikkonnas on suurem osa keskealisi inimesi ning sündid on kahanevas trendis. Sellest tulenevalt on rahvastik vananev. Eakate hulgas on rohkem naisi kui mehi, kuid väikelaste hulgas on sood suhteliselt võrdsed.

Joonis 7. Elanike arv vanusegrupiti. Allikas: Rahvastikuregister

Kuigi tänane elanikkonna vanuseline ja sooline koosseis on Eesti keskmisest noorem ning vallas on palju tööealisi elanikke, siis sündide trend näitab, et pikemas perspektiivis vajab vald mitmeid eakate hoolekandega seotud teenuseid.

Joonis 8: Rakvere valla rahvastikupüramiid, 01.01.2025, rahvastikuregister

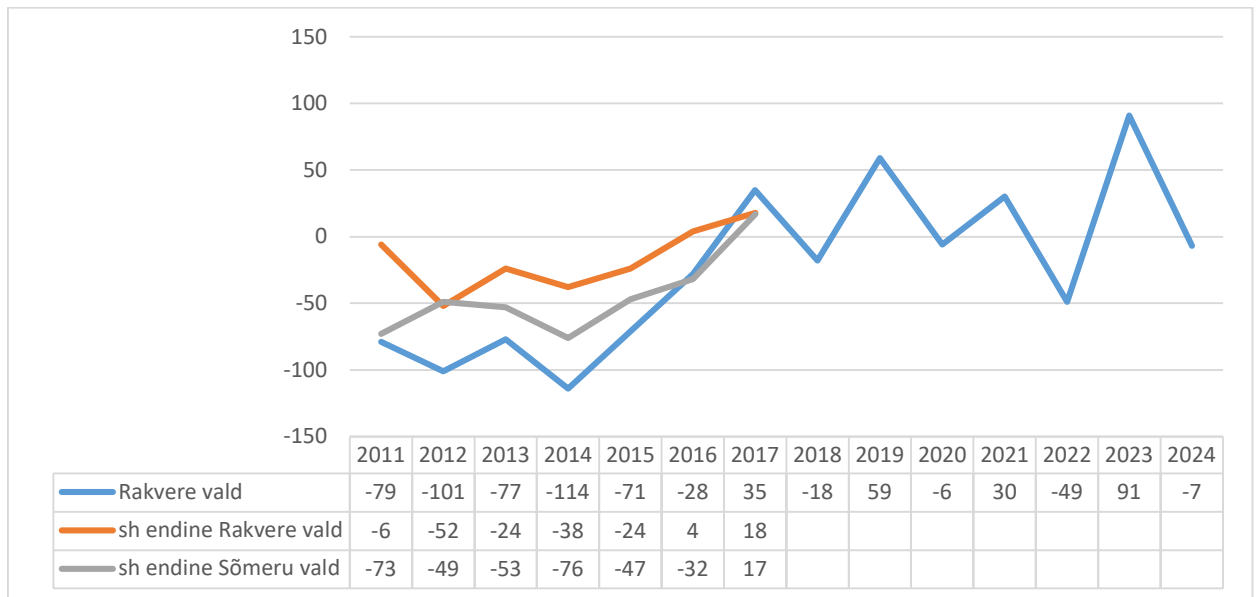
Rakvere valla jaoks on elanike arvu kasvu põhiliseks takistuseks Rakvere linna lähendus, kuna linnalähedaste piirkondade elanikud eelistavad lasteaiad ja koolikohti Rakvere linnas. Sellest tulenevalt peavad nad omama sissekirjutust Rakvere linna registris, kuna lasteaiad ja koolid eelistavad kohtade jaotamisel oma registri lapsi enne teiste piirkondade lapsi. Teisalt on linnalähedaste piirkondade korterelamud kujunenud hinnatud magalarajoonideks, kus eluruumide (üüri)hinnatase jääb linnaga võrreldes veidi odavamaks, kuid soodsa asendi ja hea transpordiühenduse tõttu on need piisavalt atraktiivsed, et meelitada inimesi sinna elama.

2024. aastal asus Rakvere valda elama 342 inimest (2023. aastal 376, 2022. aastal 451 inimest). Rakvere linnast saabus 124, Tallinnast 28, Vinni vallast 26, Tapa vallast 16 ja Viru-Nigula vallast 12 inimest. Välisriikidest tuli 36 inimest. Ülejäänud saabusid mujalt paikadest.

Vallast lahkus mujale elama 349 inimest (2023. aastal 373, 2022. aastal 360 inimest), 131 neist kolis Rakvere linna, 48 Tallinnasse, 28 Vinni valda, 12 Tartu linna ja vähem teistesse omavalitsustesse. Välismaale kolis 11 elanikku. Vallasiseselt vahetas elukohta 71 inimest. Täpsustati 38 inimese aadress rahvastikuregistris. Aadressiandmed lõpetati 49 inimesel, kelle elamisluba on kas lõppenud või kelle elukoht on eluruumi omaniku teatel muutunud.

Aastatel 2011-2016 oli rändesaldo negatiivne, Rakvere valla asukoht Rakvere linna ümber on mõjutanud negatiivselt valla elanike rändesaldot. Aastatel 2017, 2019, 2021 ja 2023 on rändesaldo

olnud positiivne ehk valda elama asunuid on olnud rohkem kui vallast lahkunuid. 2024 oli rändesaldo negatiivne.

Joonis 9: Rändesaldod

Linnalähedase piirkonnana tuleb Rakvere vallal jälgida seda, et vallas elavad inimesed kannaksid enda elukohana rahvastikuregistrisse Rakvere valla elukoha. Elukoha registreerimised mõjutavad otseselt elanikele riigi või kohaliku omavalitsuse poolt pakutavaid teenuseid, nende kvaliteeti ja saamise tingimusi.

Tabel 6: Elanike arvud alevike ja külade lõikes aastatel 2018-2025, 1. jaanuari seisuga

	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025
Aluvere küla	22	20	19	22	22	21	20	18
Andja küla	16	14	14	15	12	14	16	16
Aresi	43	43	44	44	46	42	43	43
Arkna	119	117	122	120	119	125	127	130
Eesküla küla	49	56	53	52	53	53	52	59
Järni küla	47	43	48	45	47	46	44	40
Jäätma küla	21	25	25	28	28	28	29	26
Kaarli küla	42	40	41	43	47	44	42	47
Karitsa küla	98	93	97	101	104	110	105	103
Karivärava küla	43	49	51	55	58	60	64	63
Karunga küla	43	42	37	39	40	38	34	36
Katela küla	21	21	21	21	23	20	22	22
Katku küla	24	24	25	25	25	24	22	22
Kloodi küla	27	33	33	34	35	37	39	37
Kohala-Eesküla	23	27	25	25	29	27	25	27
Kohala küla	146	142	145	140	135	138	139	133
Koovälja küla	72	76	80	75	73	74	67	75
Kullaaru küla	22	24	21	20	20	18	19	17
Kõrgemäe küla	18	23	25	24	25	24	24	25
Lasila küla	156	150	158	159	152	148	143	134
Lepna alevik	419	412	400	400	389	375	386	369
Levala küla	93	93	93	87	86	91	90	89
Muru küla	33	35	36	36	38	36	34	44
Mädapea küla	78	81	80	82	81	80	84	81
Nurme küla	14	13	13	11	12	16	17	16
Näpi alevik	314	316	325	334	328	338	341	333
Paatna küla	27	27	29	36	39	42	43	36
Papiaru küla	21	21	25	25	22	21	23	22
Päide küla	145	153	153	155	159	161	174	178
Rahkla küla	45	42	40	40	39	38	37	37
Raudlepa küla	31	34	34	35	33	31	32	36
Raudvere küla	20	21	21	22	21	20	20	19
Roodevälja küla	115	116	115	118	112	124	112	118
Rägavere küla	39	41	40	38	34	32	31	32

	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025
Sooaluse küla	13	14	18	13	14	13	11	11
Sõmeru alevik	1177	1177	1141	1132	1117	1120	1116	1113
Sämi küla	31	30	29	31	31	32	32	59
Sämi-Tagaküla	55	58	59	54	55	57	57	36
Taaravainu küla	125	133	129	140	165	164	160	163
Tobia küla	43	43	43	44	42	45	48	51
Toomla küla	6	7	7	7	7	7	10	10
Tõrma küla	163	178	182	180	171	168	170	161
Tõrremäe küla	154	150	147	140	138	137	139	138
Ubja küla	259	249	258	262	256	243	242	243
Uhtna alevik	311	316	305	323	315	311	318	330
Ussimäe küla	294	319	338	368	358	380	395	396
Vaeküla	163	170	166	162	163	166	158	146
Varudi-Vanaküla	42	43	42	45	41	41	39	5
Varudi-Altküla	4	4	6	5	7	7	7	36
Veltsi küla	223	210	223	208	198	192	190	189
Võhma küla	6	9	8	8	10	10	10	10
KOV täpsusega	50	47	29	20	25	57	35	25
Kokku vallas	5565	5624	5618	5648	5599	5645	5637	5605

Allikas: Rahvastikuregister

Elanike arvud alevike ja külade kaupa näitavad, et kõige enam on elanikke juurde tulnud Päide külasse ja Roodeväljale, Näpi alevikku ning lahkunud Lepna ja Lasila külast.

01.01.2025 seisuga on Rakvere valla elanike ülalpeetavate määr 59,1 mis näitab, et 100 tööealise elaniku kohta on 59,1 mittetööealist elanikku.

Demograafiline tööturuseindeks – eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5–14-aastased) ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste (55–64-aastased) suhe. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

Vanuserühmas 5-14 on 720 elanikku ning vanuserühmas 55-64 on 739 elanikku.

Rakvere valla demograafiline töösurveindeks on 0,97 ehk järgmisel kümnendil siseneb tööturule vähem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

1.4.Ettevõtlus

Ärregistri andmetel on Rakvere vallas registrisse kantud 9 aktsiaseltsi ja 821 osaühingut ning 102 füüsilisest isikust ettevõtjat.

Tabel 7: Rakvere valla juriidiliste isikute arv, aprill 2025

	AS	OÜ	FIE
Juriidiliste isikute arv	9	821	102

Allikas: Äriregistri teabesüsteem

Rakvere vallas on kõige enam väikeettevõtjaid, kus on töötajate arv alla 10 töötaja.

Rakvere valla tuntumad ettevõtted on AS MAAG Eesti (Rakvere Lihakombinaat), Bauroc AS, Top Marine OÜ, Helter-R AS, Rakvere Põllumajandustehnika OÜ, Raktoom AS, Ferrel AS, Rakvere Betoon OÜ, Swetrak AS, OG Elektra AS.

Rakvere valda on registreeritud kokku 98 mittetulundusühingut ning 21 korteriühistut.

Lisa 3 – Rakvere valla elanike rahulolu-uuringu analüüs 2025

RAKVERE VALLA ARENGUKAVA 2019-2035

Lisa 3 - Rakvere valla elanike rahulolu-uuringu analüüs 2025

Teostaja: Mutare OÜ

Kontakt: Airi Noppel

Uuring on valminud Rakvere linnavalitsuse tellimusel ja projekti "Elanike rahulolu-uuringu läbiviimine Rakvere linnas ja vallas" raames Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) „2021-2027 Tervikliku arengu jne soodustamine mujal kui linnapiirkonnas" meetme toetusega

Sisukord

1. Uuringu eesmärk, meetod ja korraldus.....	107
2. Ülevaade küsitlusele vastanutest	108
3. Elukeskkond	110
3.1. Positiivsed ja negatiivsed arvamused, turvalisus ja kogukond.....	110
3.2. Jäätmekäitlus ja elupiirkonna olukord.....	112
3.3. Ühistransport ja muud teenused	114
4. Kultuur, sport ja vaba aeg.....	118
5. Sotsiaalvaldkond.....	122
6. Suhtlemine vallavalitsusega, suhtumine fosforiidi kaevandamisesse ja tuumajaama ehitusse	124

UURINGU EESMÄRK, MEETOD JA KORRALDUS

Käesoleva uuringu eesmärk on koguda vallaelanike tagasisidet ootuste, vajaduste ja hinnangute kohta, et parandada kohalikke teenuseid, tõsta elukeskkonna kvaliteeti ja toetada teadlikku otsuste tegemist piirkonna arengu kavandamisel. Uuring viiakse läbi projekti "Elanike rahulolu-uuringu läbiviimine Rakvere linnas ja vallas" raames Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) „2021-2027 Tervikliku arengu jne soodustamine mujal kui linnapiirkonnas" meetmest saadud toetusega.

Uuringu ankeet koostati koostöös Rakvere vallavalitsusega. Käesoleva uuringu sihtgrupp on Rakvere vallas elavad üle 14-aastased isikud. Uuring viidi läbi kvantitatiivuuringuna, mis ei välista olulise info saamiseks ka avatud küsimusi. Avatud küsimuste analüüsi osas käesolevas uuringus detailset analüüsi ei teostata, kuid tuuakse välja koondtulemused. Üksikasjalised tulemused on tellijale edastatud MS Exceli failina.

Küsimustiku levitamise eest sihtgruppideni vastutas Rakvere vallavalitsus ning küsitlusankeetide keskkonnas LimeSurvey koostatud [elektroonilist ankeeti](#) levitati erinevate kanalite vahendusel ajavahemikul 25.mai–15. juuni 2025, kuid arvesse võeti ka hiljem (nt 3. juulil) esitatud ankeete. Anonüümses küsitluses oli kuues küsimuste ploki kokku 80 küsimust, mis avanesid vastavalt ankeedi täitja eelnevatele valikutele. Küsimused jagunesid järgmisteks teemagruppideks:

- tausta andmed (kuni 8 küsimust);
- rahulolu elukeskkonnaga ja pakutavate teenustega (kuni 32 küsimust);
- kultuuritarbimine ja vaba aja veetmise võimalused (kuni 11 küsimust);
- kogemused ja rahulolu sotsiaalvaldkonna teenustega (kuni 8 küsimust);
- sportimine ja sportimise võimalused (kuni 6 küsimust);
- suhtlemine vallavalitsusega (kuni 14 küsimust).

Vastajad said soovi korral jätta oma telefoninumbri, et osaleda Rakvere valla meenete loomisel.

Valimisse sooviti koguda vähemalt 500 vastajat. Ankeet jõudis pea 500 isikuni, kuid oma lõpuni täidetud vastused esitas 119 vastajat, kes moodustasid uuringu esialgse valimi. Ülejäänud vastajate kontrollimise käigus selgus, et enamus küsimustest oli vastatud veel viiel vastajal, seega kaasati ka nemad valimisse. Suur hulk vastajaid jättis täitmise pooleli küsitluse mahukuse tõttu, millest on kahju. Uuringu analüüsi parema jälgitavuse huvides lisatakse iga joonise juurde konkreetsele küsimusele või küsimuste grupile vastanud isikute arv.

Küsitlusele vastajate seas on naisi 77% ja mehi 22% (1% ei soovinud oma sugu öelda), kuid küsimused on üles ehitatud pigem leibkonna põhiselt, seega sooline tasakaal ei ole küsitluse tulemustes määrav. Küsimuste puhul, kus on küsitud vastaja personaalset hinnangut (näiteks liikumisharrastused ja kultuuritarbimine), vaadatakse vastuseid soopõhiselt ja tuuakse erisuste ilmnemisel need tekstis välja.

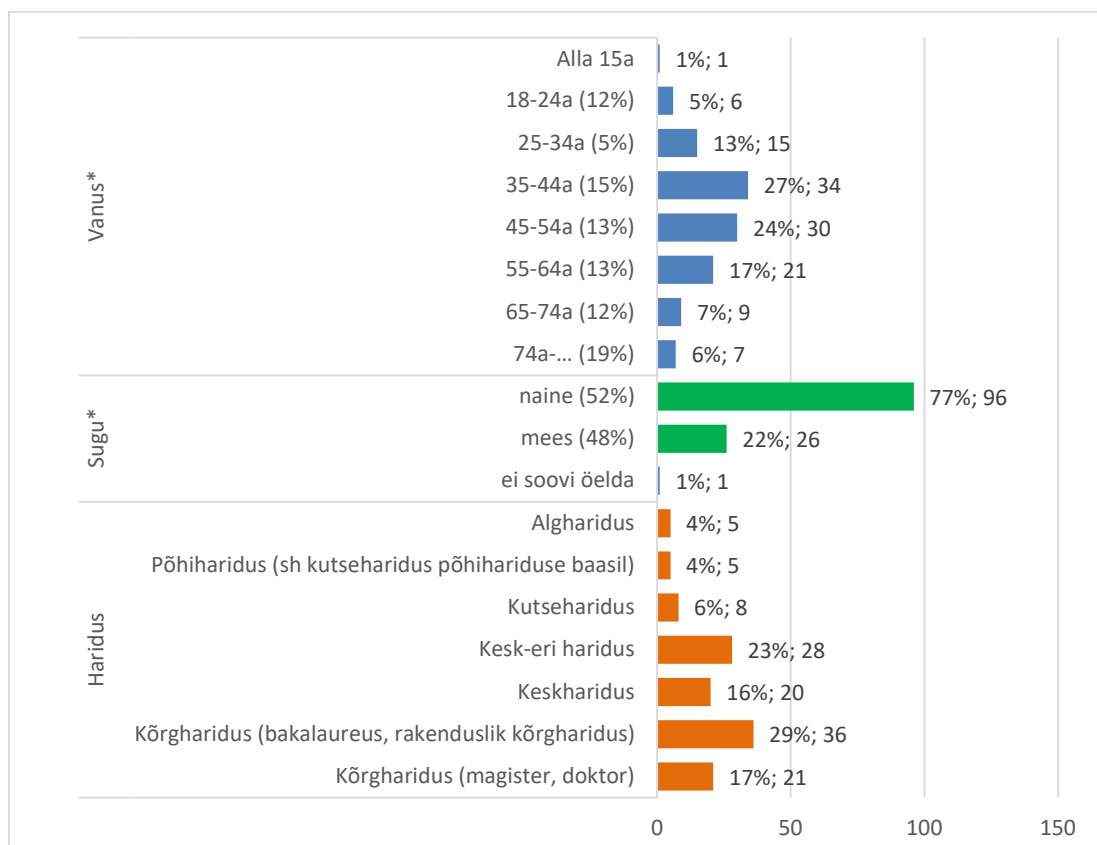
Kogutud andmeid analüüsiti kasutades andmetötluspaketti SPSS 31.0 ja tabelitötlusprogrammi MS Excel. Arvutati välja sagedused ja seoste leidmiseks koostati risttabelid, mida esitatakse virnlintdiagrammidena, mis võimaldavad võrrelda erineva taustaga vastajate arvulisi ja protsentuaalseid seoseid. Joonistel on tulemused arvude või protsentidena.

ÜLEVAADE KÜSITLUSELE VASTANUTEST

Küsitluse kaudu saadud valimi esinduslikkuse hindamiseks kasutatakse Rahvastikuregistrist⁴ saadud andmed.

Lõpliku valimi moodustas 124 vastajat, kellest enamik (77%) on naised, mis on veebiküsitlustele omane, sest vastajad valivad ankeedile vastamise vabatahtlikult ja pigem eelistavad küsitlustele vastamist just naised. Kuna küsitluse eesmärk ei olnud kajastada üksikisiku arvamusi, vaid küsitluses uuriti leibkonnapõhiseid näitajaid, siis ei ole selline osakaalude erinevus takistuseks, kuid kõikide küsimuste puhul vaadati siiski ka mees- ja naisvastajate vastuste erinevust ning tuuakse need analüüsis välja.

Vanuse osas on vastanute seas üldkogumiga võrreldes (vt joonisel 1 olevaid arve sulgudes) proportsionaalselt pea kaks korda rohkem 35–44-aastaseid vastajaid ning poole vähem alla 24- ja üle 65-aastaseid. Samas on uuringu küsimused pigem suunatud 25–65-aastastele kodanikele, kes oma vastustes kajastasid ka noorematele ja vanematele vanusegruppidele suunatud teenuste kasutamist.

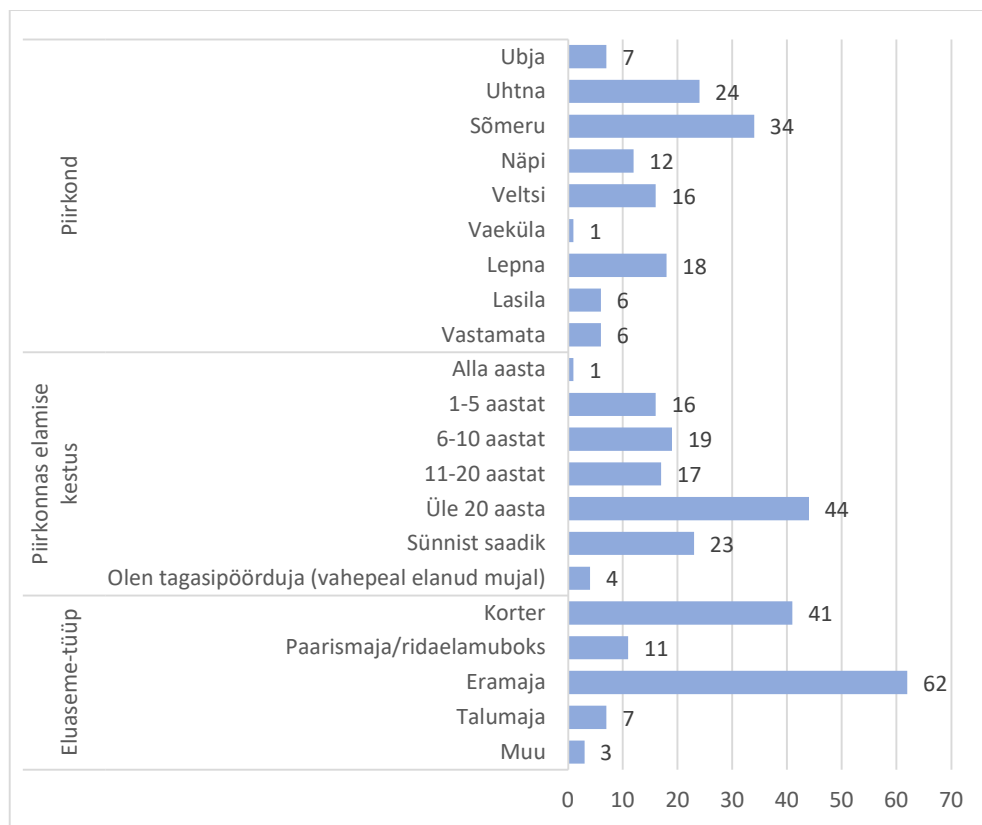
Joonis 1. Uuringus osalenuid kirjeldavad andmed (n=124) (*sulgudes olev protsent on RV240 andmestikust)

Hariduse osas on valim üldkogumiga sarnane, sest Statistikaameti 2024. aasta andmetele⁵ toetudes on Rakvere vallas kokku 48% keskhariduse või kutseharidus keskhariduse baasil kodanikke ja uuringule vastajate seas on 46% kõrgharidusega vastajaid.

⁴ RV0240: RAHVASTIK, 1. JAANUAR | Sugu, Elukoht, Aasta ning Vanus. https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik_rahvastikunaitajad-ja-koosseis_rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0240

⁵ <https://juhtimislauad.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/rakvere-vald-46>

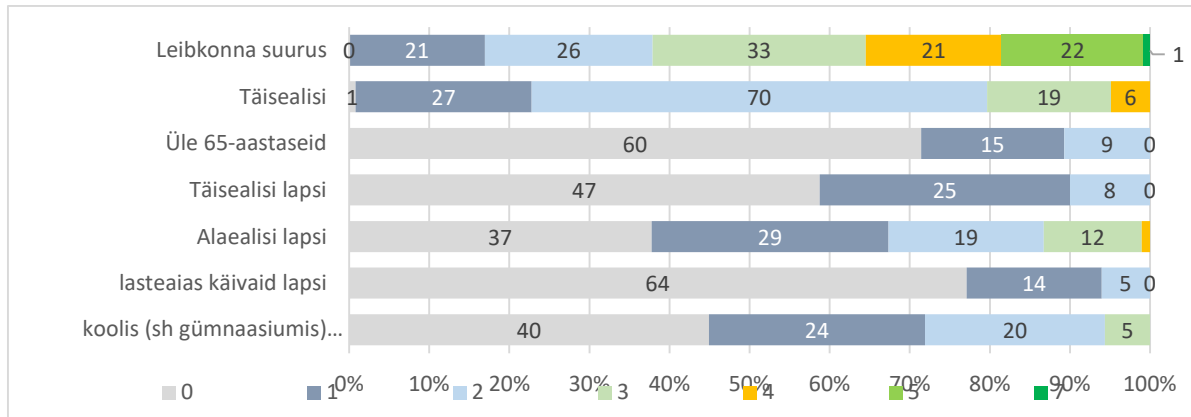
Valimi esinduslikkuse tarbeks küsiti vastajatelt ka piirkonda, kus nad elavad ja kui kaua nad on seal elanud (vt joonis 2). Kuigi esindatud on kõik piirkonnad, siis eraldi võrdlust piirkondade lõikes käesolevas analüüsis ei tehta. Vajadusel on tellijale kättesaadav eraldi fail, kus need võrdlused on küsimuste kaupa olemas. Samas peab kindlasti arvestama, et vastajate arvudest lähtuvalt tuleb tulemustesse suhtuda ettevaatlikult.

Joonis 2. Uuringus osalenute elukoht, piirkonnas elamise kestus ja eluasemetüüp (n=124)

Piirkonnas elamise kestuse järgi on näha, et pooled (54%) vastanutest on elanud piirkonnas kas sünnist saadik või üle 20 aasta, kuid on ka näiteks neli vastajat, kes on tulnud tagasi Rakvere valda elama ja 14% vastanutest on piirkonda elama kolinud viimase viie aasta jooksul. Viimastelt küsiti ka seda, kus nad enne elasid ning selgus, et neist pea pooled elasid Rakvere linnas, kolmandik mujal Eestis ja veerand mõnes teises Rakvere valla piirkonnas. Enamasti elatakse kas eramajas (50%) või korteris (33%).

Vastajatelt uuriti ka nende leibkonna koosseisu kohta (vt joonis 3), mis määras ka edasiste küsimuste arvu, sest näiteks hariduse teemalistele küsimustele said vastata ainult need, kes märkisid vastavas eas laste arvuks vähemalt ühe.

Joonis 3. Uuringus osalenute leibkonna koosseis (n=124)

Enamasti on leibkondades kuni neli liiget, kus on 1–2 täisealist, kuni kaks alaealist last, kellest üks käib lasteaia ja 1–2 koolis. Keskmiselt on korteris elaval leibkonnal 2,9 pereliiget ja eramajas elavatel 3,1 pereliiget. Üle 65-aastaseid ja lasteaia käivaid leibkonnaliikmeid elab eramajades poole rohkem kui korterites. Kolmandik vastajatest ütles, et tema leibkonda kuulub ka 1–2 üle 65-aastast liiget ja 33 vastajat märkis, et peres elab täisealine laps, mis võib tähendada samuti veel koolis käivat last. Andmetest ilmnes ka see, et kuigi küsimuses paluti vastata nende isikute kohta, kes elavad vastajaga koos, siis mitmel juhul olid vastajad siiski märkinud, et neil on täiskasvanud lapsed, kuid leibkonna suuruse märkimisel neid arvestatud ei olnud. Andmestikus parandati need leibkonnaliikmete arvud, mida oli võimalik parandada teiste küsimuste (nt vanus) põhjal.

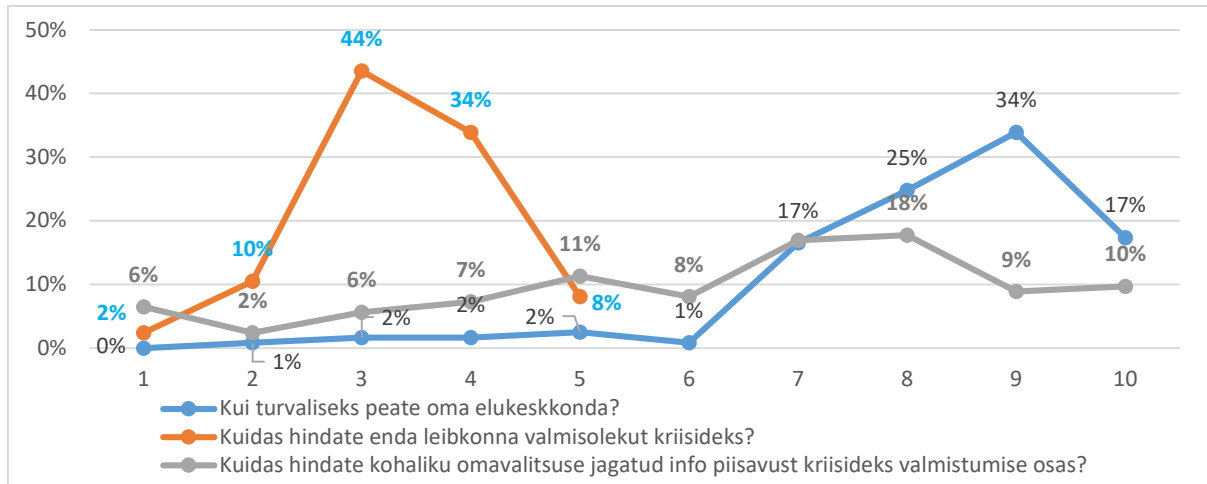
Üldiselt võib öelda, et kuigi vastajaid oli vähe, siis sotsiaaldemograafiliste näitajate põhjal on vastajate esindatus maalsele piirkonnale omane ja seega võib järeldada, et valimis olevad vastajad esindavad piirkonda piisavalt.

ELUKESKKOND

Positiivsed ja negatiivsed arvamused, turvalisus ja kogukond

Elukeskkonna teemaplokis oli kokku 32 küsimust, mis avanesid vastavalt eelnevalt tehtud valikutele (nt piirkond või laste arv) ja hõlmasid erinevaid valdkondi. Esmalt oli vastajal võimalus kirjeldada, mis on tema arvates elukeskkonna kvaliteedi osas hästi ja mis võiks olla paremini. Kuna küsimused olid üsna alguses, siis kasutati seda võimalust aktiivselt, sest positiivseid arenguid tõi välja 103 ja arendamist vajavaid 97 vastajat ning need vastused on edastatud abivallavanemale piirkondade lõikes. Üldistatult võib öelda, et elukeskkond on vaike ja rahulik, hea koht lastele kasvamiseks, piisavalt lähedal linnale, puhas, privaatne, teenused on lähedal, teed on hooldatud, looduslähedane ning liikumisvõimalused nii kergliiklusteedel kui ühistranspordiga on head. Paremini võiks olla teede, kõnniteede ja avalike ruumide hooldusega. Ühistransporti kritiseeritakse ebasobivate sõiduplaanide ja halva ühenduvuse pärast, eriti kooliõpilaste jaoks. Kergliiklusteid soovitakse juurde. Elanikud soovivad lisada mänguväljakuid, piknikualasid ja välitreeningvahendeid. Tuuakse välja ka hoolimatut sõidukijuhtimist, liiklusest põhjustatud mürasaastet mainiti samuti mitmeid kordi. Elanikud väljendavad ka vajadust paremate ühiskondlike teenuste järele, sealhulgas rohkem tähelepanu pööramist noortele mõeldud aladele ja paremat jäätmekäitlust.

Turvalisuse puhul paluti hinnata 10-pallisüsteemis elukeskkonna turvalisust, leibkonna kriisideks valmisolekut (5-pallisüsteemis) ja kohaliku omavalitsuse (KOV) jagatud info piisavust kriisideks valimistumise osas, kus 1 tähistas kõige madalamat ja 10 kõige kõrgemat hinnangut (vt joonis 4).

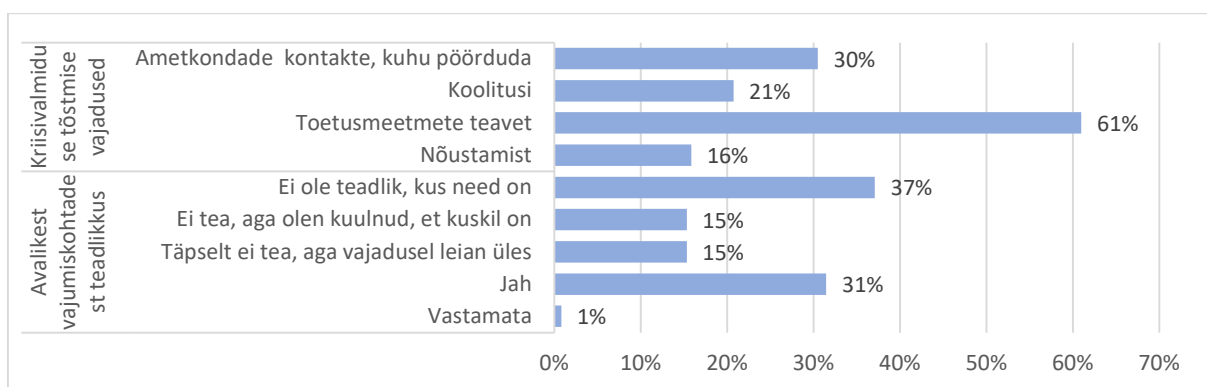

Joonis 4. Hinnangud elukeskkonna turvalisuse, kriisideks valmisolekuks ja KOV info piisavust kriisideks valmistumise osas (n=124)

Üldiselt võib öelda, et vastajad peavad oma elukeskkonda turvaliseks (76% on märkinud 8–10 palli), kuid kriisideks valmistumise info piisavust peetakse pigem keskpäraseks või mittepiisavaks.

Need, kes ei pidanud oma elukeskkonda turvaliseks (1-6 palliga hinnanud, 6 vastajat), said võimaluse ka põhjendada oma vastust, millest enamus tõi välja kihutavaid autosid ja seda, et möödasõitjad teevad peatusi ja kolavad majaümbruse metsas. Lisaks toodi välja ka seda, et Roodevälja mõisas olevad pidulised vähendavad turvalisust.

Oma leibkonna valmisolekut kriisideks hinnati kõige sagedamini keskmiseks (44% vastanutest, vt joonis 4), kusjuures eramajades elavad vastajad hindasid oma valmisolekut veidi kõrgemaks kui korteris elavad vastajad. Need 70 vastajat, kes hindasid kriisideks valmisolekut keskmiseks või madalaks, said märkida, mida nad kriisivalmiduse tõstmiseks vajavad (vt joonis 5). Kõige enam sooviti teavet toetusmeetmete (61%) kohta (76% meestest, 56% naistest) ja kõige vähem (22%) nõustamist (18% naistest, 10% meestest), mis võib viidata sellele, et mehed soovivad rohkem teada saada, kuidas kriisivalmidust tõsta oma leibkonna elutingimusi parendades, samas kui naised on pigem valmis juhiseid järgima.

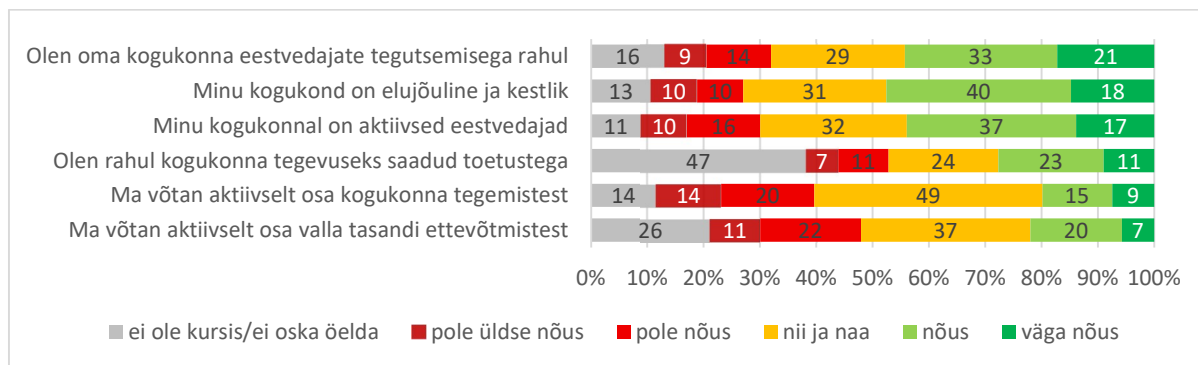

Joonis 5. Hinnangud kriisivalmiduse tõstmise vajaduse ja avalikest varjumiskohtadest teadlikkuse osas (n=124)

Avalikest varjumiskohtadest on täiesti teadlikud 31% vastanutest, samas kui kolmandik on kas kuulnud või loodavad sellele, et vajadusel leiavad üles. Soolise võrdluse tulemus näitas, et naised on veidi statistiliselt oluliselt kõrgema teadlikkusega kui mehed.

Lisaks oli võimalus kriisivalmiduse tõstmise vajaduse juures märkida, kas ja mida muud nad vajavad. Kolm vastajat tõi välja seda, et mida kriisiks üldse pidada või enda süüd, et prioriteedid on hetkel mujal. Üks vastaja muretses selle üle kui läheb ära elekter ja vett ei ole ja üks soovis pommivarjendit.

Vastajatel oli võimalus oma hinnanguid anda ka erinevate kogukonnaga seotud aspektide kohta (vt joonis 6), millele jätsid vastamata mõned üksikud vastajad, samas kui mitmete väidete osas (nt „Olen rahul kogukonna tegevuseks saadud toetustega“) on palju vastajaid, kes ei ole asjaga kursis või ei oska anda oma hinnangut selle teema kohta.

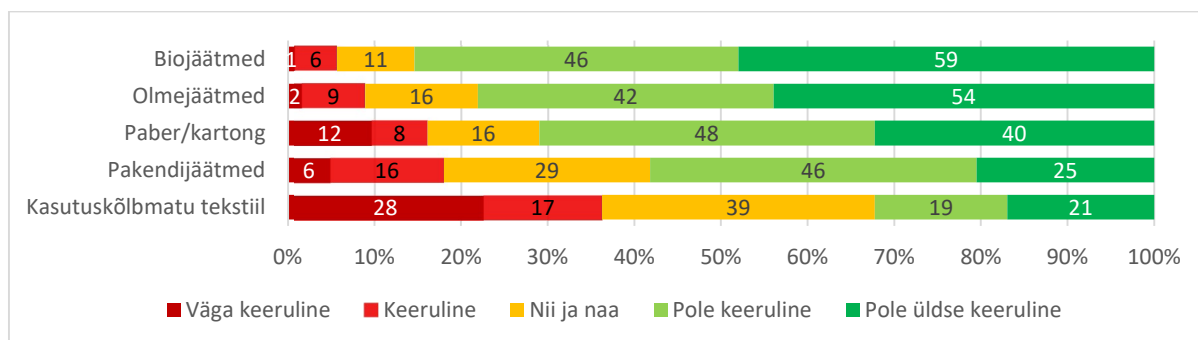

Joonis 6. Hinnangud kogukonnaga seotud väidetele (n=121–123)

Vastajatest 48% hindab oma kogukonda elujõuliseks ja kestlikuks, 44% nõustub, et nende kogukonnal on aktiivsed eestvedajad ja 44% on oma kogukonna eestvedajate aktiivsuse ja tegutsemisega rahul. Viiendik vastajatest võtab aktiivselt osa oma kogukonna tegemistest või valla tasandi ettevõtmistest.

Jäätmekäitlus ja elupiirkonna olukord

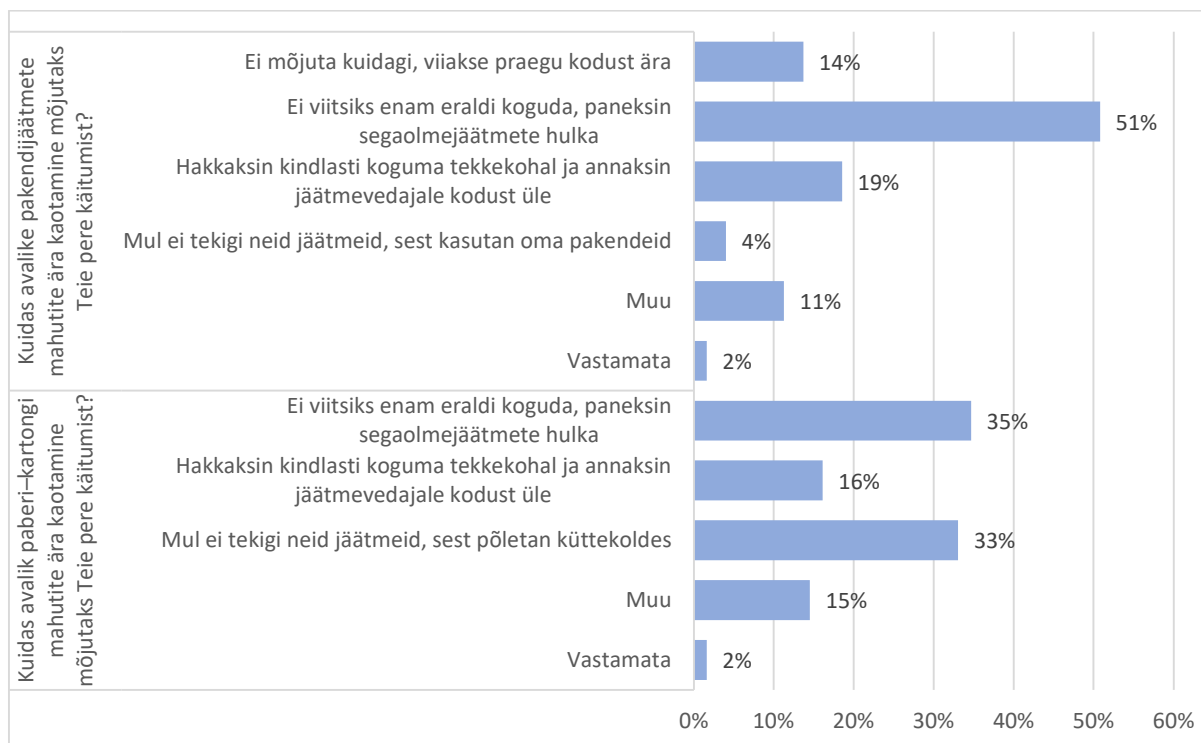
Jäätmekäitlusega tegelemine on ühiskonnas järjest enam kõneainet pakkuv teema, seega sooviti uurida vastajate arvamusi ja hoiakuid selle teema erinevate aspektide osas. Esmalt uuriti kui keeruliseks peetakse jäätmete liigiti sorteerimist nende tekkekohal ehk siis kodus (vt joonis 7). Biojäätmekogumist ei pidanud keeruliseks 85% vastanutest, olmejäätmete kogumist 78% ja paber/kartongi kogumist 70%. Samas pakendijäätmetega on suuremaid raskusi juba rohkematel vastajatel (18%) ning kasutuskõlbmatu tekstiili eraldi kogumine on keeruline 36% vastajatele. Võiks arvata, et korteris elavatel vastajatel on biojäätmekogumise suuremaid raskusi kui eramajade elanikel, kuid erinevused eluasemetüübi lõikes puuduvad.

Joonis 7. Hinnangud erinevate jäätmete kodus kogumise keerukuse kohta (n=122–124)

Jäätmete kogumise harjumuste üks mõjufaktor on nende ära andmise viis. Joonisel 8 on näha, et 50% vastajatest pakendeid ja 35% vastajates paberit-kartongi eraldi koguda kodus ei viitsiks ja paneks need segaolmejäätmete hulka, kui avalikke pakendijäätmete mahuteid enam ei oleks. Pea viiendik

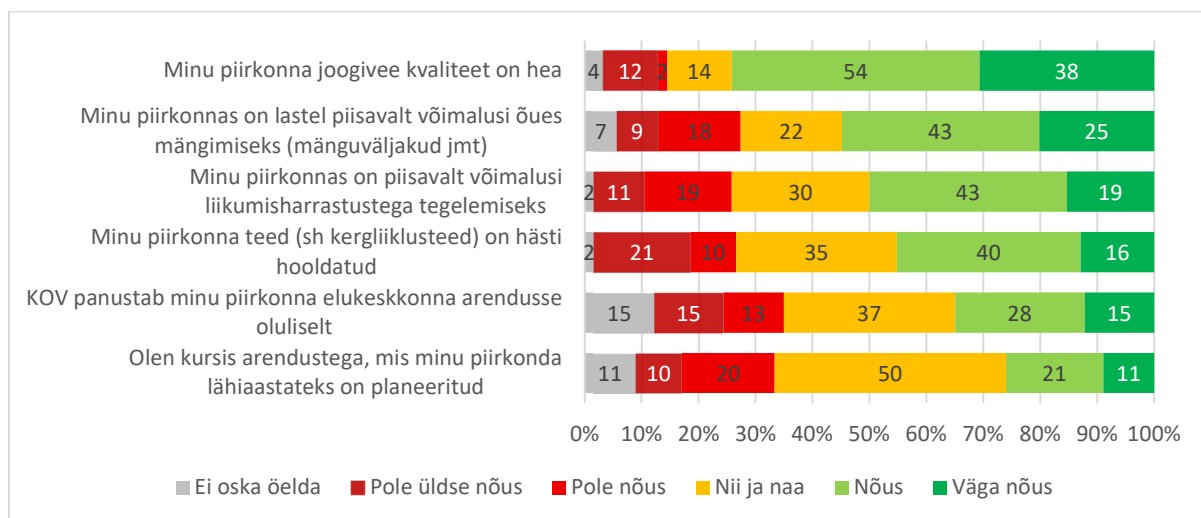
vastajatest hakkaks neid jäätmeliike eraldi koguma, kui neid oleks võimalik kodust ära anda. Paberi-kartongi jäätmete osas on 33% neid, kes põletavad need jäätmed küttekoldes.

Joonis 8. Avalike jäätmemahutite kaotamise mõju leibkonna käitumisele (n=124)

Nende küsimuste juures oli vastajatel võimalik valida vastusevariant „muu“ ja seda kommenteerida. Pakendijäätmete mahutite osas avaldas arvamust 14 vastajat, kellest osadel pole praegugi võimalik kodu lähedal neid ära anda, kuid sellist olukorda, kus ei saa pakendeid ära anda, peeti väga halvaks lahenduseks. Mitu korda toodi välja seda, et neid mahuteid tuleb tihedamini tühendada. Paberi-kartongi mahutite puudumise korral viidaks tekkivad jäätmed kas jäätmejaama või on võimalus neid jäätmeid põletada, kuid mõned on ka teadmatuses, mida teha näiteks vanade ajalehtedega.

Järgmine küsimus sisaldas piirkonna elukeskkonna kohta käivaid erinevaid väiteid, mida vastajad said hinnata nõustumise skaalal (vt joonis 9).

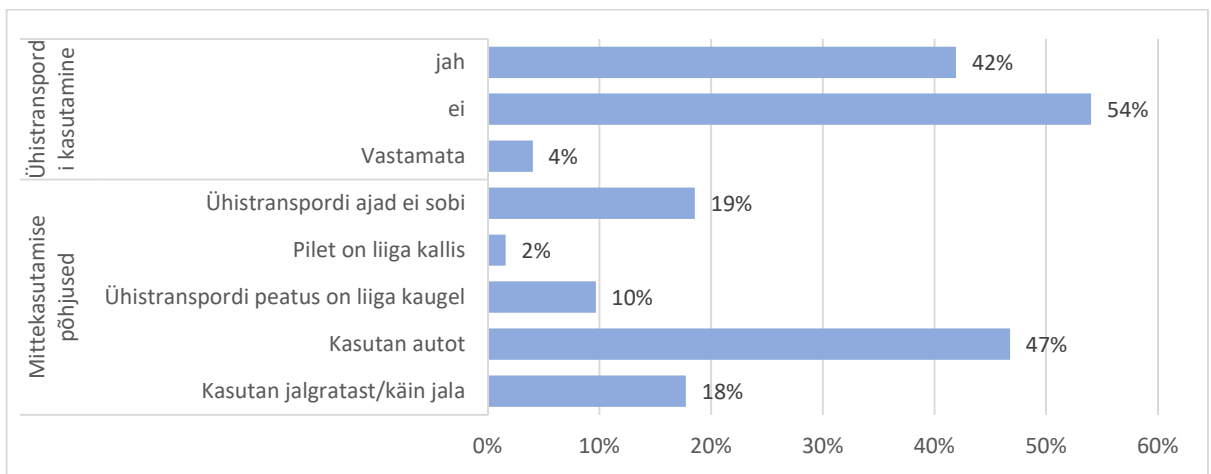

Joonis 9. Hinnangud piirkonna elukeskkonna erinevate aspektide kohta (n=123–124)

Joogivee kvaliteeti peeti enamasti heaks, kuid ülejäänud aspektide osas oli rohkem mittenõustujaid, kelle hulk jäi siiski pigem väikemaks kui 30%. Piirkonda planeeritud arendustega pole kursis 24% ja 23% polnud nõus, et nende piirkonna arendusse panustatakse oluliselt. Piirkondade lõikes tulemusi vaadata on keeruline, sest vastajaid on neis vähe, kuid võib välja tuua, et pigem on lähiaastate arendustega kursis Uhtna, Sõmeru ja Ubja elanikud, kuid näiteks Lepnas elavatest vastajatest 40% sellega ei nõustunud. Ubja ja Lepna vastajad tunnevad seda päris mitme vastaja vastustele tuginedes, et KOV nende piirkonda oluliselt ei panusta, ka Veltsi ja Näpi elanikud on seda märkinud. Vastajatel oli võimalik lisada oma kommentaare nende küsimuste kohta, mida 44 vastajat ka tegi ja need küsimused on saadetud tellijale eraldi failis, sest puudutavad enamasti konkreetse piirkonna eluolu.

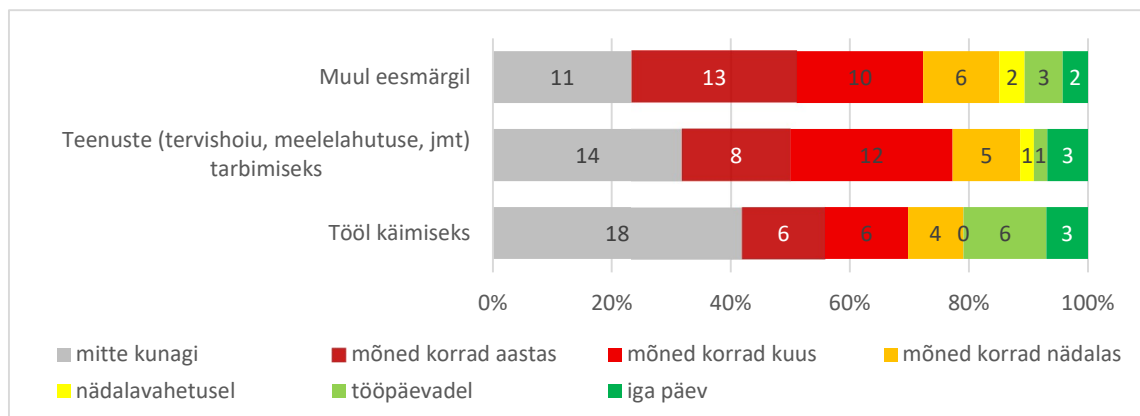
Ühistransport ja muud teenused

Ühistranspordi kasutajaid on Rakvere vallas uuringutulemustele tuginedes 42% (vt joonis 10) ja peamised põhjused mittekasutamiseks on auto kasutamine (47%), käiakse jala või sõidetakse jalgrattaga (18%) või ühistranspordi ajad ei sobi (19%).

Joonis 10. Ühistranspordi kasutamine vastaja või tema pereliikmete poolt (n=124)

Need, kes vastasid, et pereliikmed või nad ise kasutavad ühistransporti, kasutavad seda tööpäevadel või igapäevaselt tööl käimiseks (vt joonis 11). Teenuste tarbimiseks või muul eesmärgil kasutatakse ühistransporti pigem mõned korrad kuus või aastas.

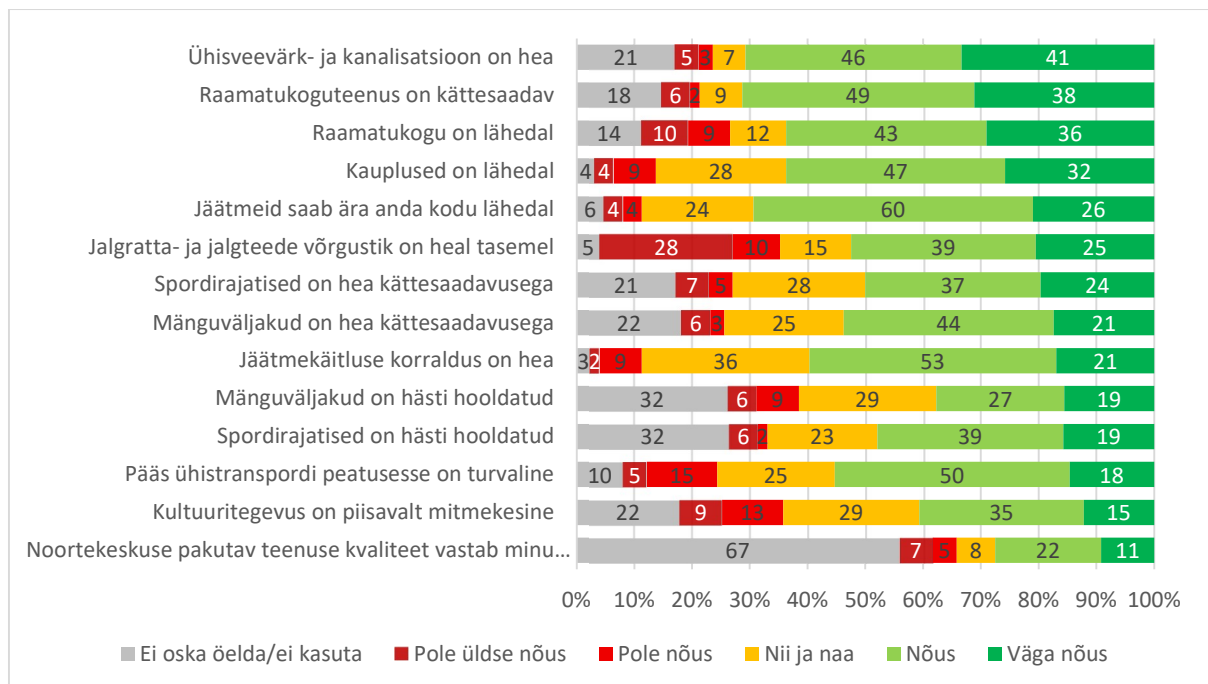
Joonis 11. Kohad, kuhu minekuks ühistransporti kasutatakse (n=43–47)

Need 28 vastajat, kes ütlesid, et nende lapsed kasutavad ühistransporti koolis käimiseks igal tööpäeval või huviringides/trennides käimiseks pigem paar korda nädalas ja oma rahulolu ühistranspordiga on hinnanud heaks (55% vastajatest), kuid 35% pole üldse rahul selle teenusega. Põhjendustes toodi

välja, et Ubja külast Kundasse ei saa ühistranspordiga, liiga palju on „Sõmeru“ nimetusega bussipeatused ja see tekitab lastes segadust, Puistee peatuses pole bussiootepaviljoni. Nädalavahetustel on busse vähem, millega näiteks võitlustele saaks minna ja busside ajad ei sobi koolide lõppemise ajaga. Vallabussiga sõites ei jõua lapsed hommikul kooli söögi ajaks ja kui tunnid algavad hiljem, siis on keeruline kooli jõuda. Oli ka kiitvaid kommentaare, et buss peatub värvavas ja on alati täpne ning bussijuht abivalmis ja tore.

Elukeskkonna bloki lõpus esitati mitmeid väiteid erinevate teenusgruppide kohta, mille puhul vastajad said valida erinevaid väitega nõus olemise tasemeid (sh märkida, kui nad vastavat teenust ei kasuta).

Jooniselt 12 saab näha, et kõige kõrgemalt hinnati seda, et ühisveevärk ja kanalisatsioon on hea (71% nõus või väga nõus) ning raamatukoguteenus kättesaadav (71%). Jäätmekäitluses on mõningaid murekohti nagu eespool välja sai toodud, kuid 69% vastanutest on siiski sellega rahul, et neid saab ära anda kodu lähedal ja teenus on hästi korraldatud (60%). Sellega, et kauplused ja raamatukogu on lähedal, nõustus 64% vastajatest. Ka ühistranspordi peatuste pääsu turvalisusega (55%) ja spordirajatiste hea kättesaadavusega (50%) oli nõus pooled vastanutest, kuid nende seas oli 10-15% neid, kes teenust ei kasuta või ei oska öelda. Spordirajatiste hooldatust peab heaks 48% vastanutest, mänguväljakute kättesaadavust hindas heaks 53% vastanutest. Rohkem rahulolematuid on kultuuritegevuse mitmekesisusega (18% pole nõus või pole üldse nõus) ning jalgratta- ja jalgteede võrgustiku hea tasemega (31%). Mänguväljakute hooldatus jätab ka soovida, sest sellega oli rahul 38% vastanutest. Noortekeskuse pakutavat teenust ei olnud enamus vastajad kasutanud ja seega oli hinnangu andjad vähe, aga pooled hindajatest olid teenuse kvaliteedi vastavusega ootustele nõus.

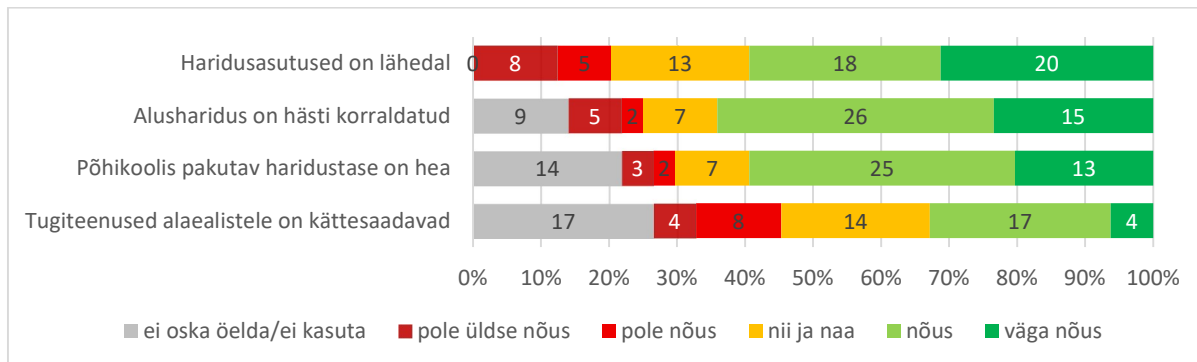

Joonis 12. Hinnangud teenuste kohta (n=120–124)

Vastajatel oli võimalus oma vastuseid kommenteerida ja seda võimalust kasutas 36 vastajat, kes tõid välja lühemaid ja pikemaid kommentaare, mis on edastatud eraldi failina tellijale, sest puudutasid pigem konkreetseid valdkondi ja piirkondi.

Need vastajad (64), kes märkisid oma leibkonda kuulvate isikute küsimuse juures enda leibkonnaliikmeteks ka lapsi, said vastata teenuste kohta, mida pakutakse kas alaealistele või haridusasutustes (vt joonis 13). Sõltuvalt laste vanusest on siin rohkemal või vähemal määral neid,

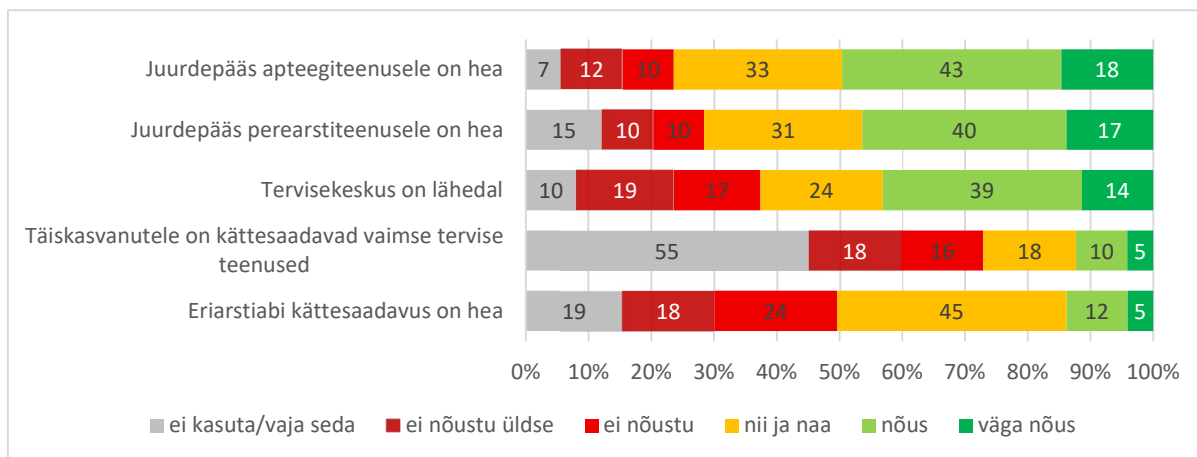
kes vastavat teenust ei kasuta. Üldiselt on näha, et enamuse neist, kes teenust kasutab, on positiivse hoiakuga. Samas murekohti on märgata alaealistele pakutavate tugiteenuste kättesaadavuse osas.

Joonis 13. Hinnangud alaealistele või haridusasutustes pakutavate teenuste kohta (n=64)

Sellegi küsimuste bloki lõpus oli võimalus oma vastuseid kommenteerida ning need 14 vastust jõuavad samuti vastavate ametnike lauale, sest murekohti toodi välja päris mitmeid. Kõige rohkem nimetati siiski eripedagoogi ja psühholoogi puudumist.

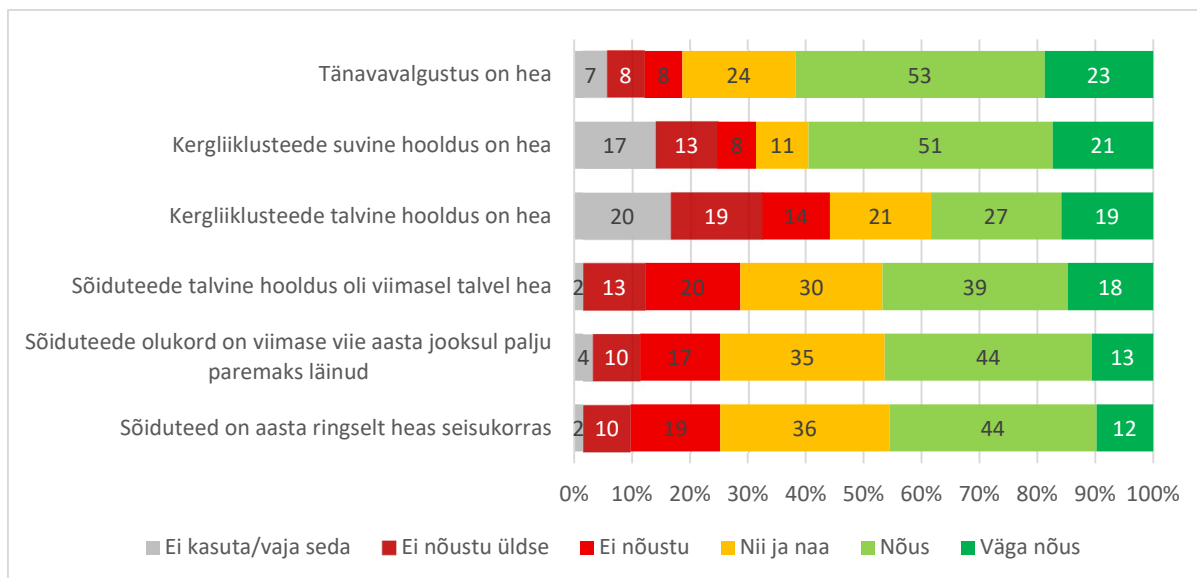
Tervishoiuteenuste osas (vt joonis 14) on keskmiselt hea juurdepääs apteegiteenusele (50% vastajatest nõustus sellega), perearstiteenusele juurdepääsu pidas heaks 48% ja tervisekeskust pidas lähedalasuvaks 43% vastajatest, kuid leidub ka neid, kes nende väidetega nõus ei ole. Eriarstiabi hea kättesaadavusega nõustus ainult 14% ja täiskasvanutele mõeldud vaimse tervise kättesaadavuse osas on pooled seda teenust hinnanud vastanutest negatiivselt meelestatud.

Joonis 14. Hinnangud tervishoiuteenuste kohta (n=123)

Nende küsimuste järel toodi välja 23 kommentaari ja murekohta, mis edastati tellijale eraldi failina, kuid peamine kommentaar oli, et neid teenuseid kasutatakse pigem Rakvere linnas.

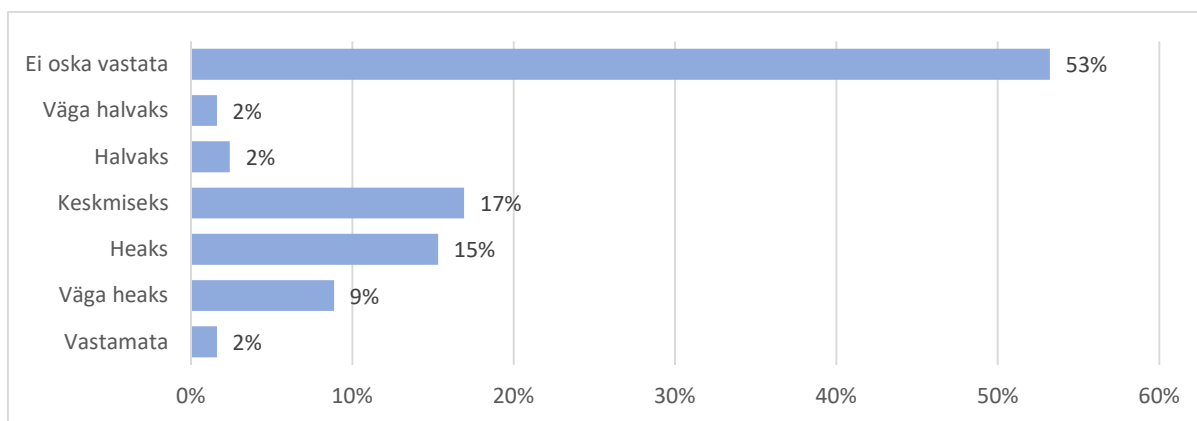
Elukeskkonna bloki viimaste küsimustena paluti vastajatel hinnata erinevate teede olukorda (vt joonis 15). Kui tänavavalgustuse ja suvise kergliiklusteede hooldusega ollakse rahul (pea 60% vastajatest oli nõus, et need on head), siis kergliiklusteede talvise hooldusega on rahul ainult 38% vastajatest. Viimase viie aasta jooksul märkis sõiduteede olukorra muutust paremuse poole 46%, aga viimase talve sõiduteede hooldust pidas halvaks 27% vastajatest ning aastaringelt hindas sõiduteid heas seisukorras olevaks 46% vastajatest.

Joonis 15. Hinnangud kergliiklusteede ja tänavavalgustuse kohta (n=121–123)

Ka selle küsimuse juures toodi välja 31 avatud vastust, mis on edastatud tellijale. Üldiselt toodi välja, et kergliiklusteed piirkonnas puuduvad või oli probleeme tänavavalgustuse või teede talvise hooldusega.

Kõige viimane küsimus elukeskkonna blokis puudutas ettevõtlusega tegelemise võimalusi Rakvere vallas (vt joonist 16), millele 53% vastajatest ei osanud vastata. Samas need, kes vastasid, hindasid võimalusi pigem keskmiseks või heaks.

Joonis 16. Hinnangud ettevõtlusega tegelemise kohta (n=124)

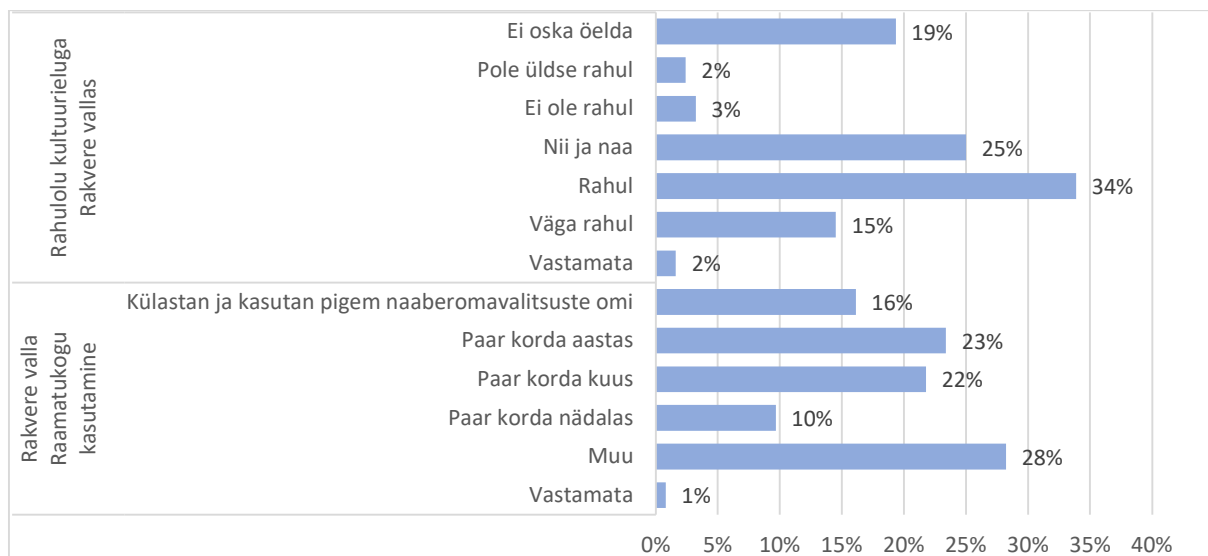
Oma vastust oli võimalik ka kommenteerida ja nendest, kes ei osanud hinnangut anda lisasid oma kommentaarid neli vastajat. Toodi välja, et töökohti võiks rohkem olla ja vald võiks rohkem tunda huvi, kuidas ettevõtjatel läheb ja mitte looma suuremaid hüvesid ainult Sõmerule ja Uhtnasse vaid ka küladesse looma võimalusi, kus möödasõitjal oleks põhjust peatuda. Üks vastaja tõi välja, et ettevõtlusega alustamise toetust võiks vald pakkuda, kuna riik seda täna ei tee, aga ilma selleta on keeruline alustada ja luua töökohti valda. Lisaks soovitati eelistada kohalikke kaupu ja teenuseid.

Elukeskkonna teemat kokku võttes saab öelda, et kuigi vastajatel on murekohti, mida nad julgelt jagasid, siis on Rakvere vallas palju positiivset, millega võib rahul olla isegi rohkem kui Rakvere linna elanikud olid. Mitmed probleemid (nt alaealistele mõeldud tugiteenuste kättesaadavus, täiskasvanute vaimse tervise teenused, talvine teede hooldus, eriarstiabi raskesti kättesaadavus) on ka mujal Eestis sarnased, millele otsitakse lahendusi üleriigiliselt.

KULTUUR, SPORT JA VABA AEG

Igas piirkonnas on oluline hoolitseda kultuuritegevuse eest. Selle kohta said vastajad hinnanguid anda C osas olevatele küsimustele vastates. Esmalt uuriti vastajate rahulolu Rakvere valla kultuurieluga (vt joonis 17) ja sealt selgub, et rahul või väga rahul on kokku 49% vastajatest, samas 25% on kahtleval seisukohal. Need 31 vastajat, kes ütlesid, et nad ei oska öelda või pole rahul Rakvere valla kultuurieluga, said võimaluse oma vastust kommenteerida ning seda võimalust kasutas 13 vastajat. Detailsemad vastused on edastatud tellijale eraldi failina, kuid üldiselt jäi neist kõlama see, et pigem tarbitakse kultuuri Rakvere linnas, üritused toimuvad elukohast kaugel (nt Sõmerul ainult) või on pigem suunatus vanemaelastele.

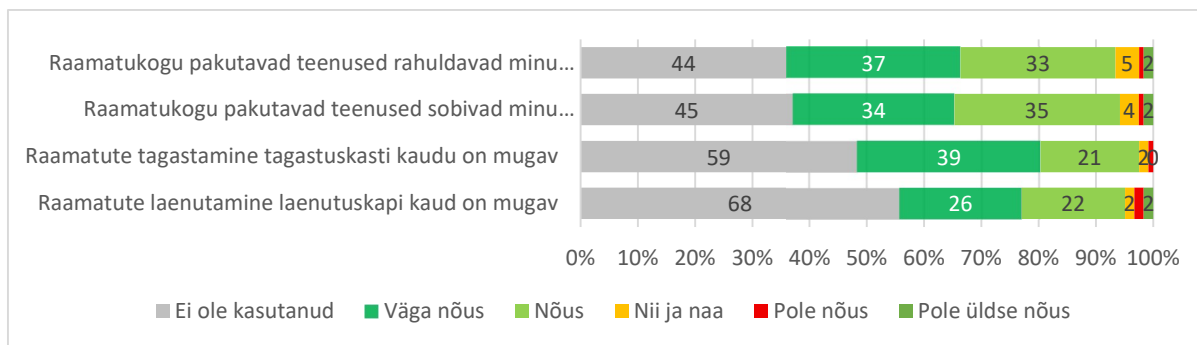
Vastajatel oli võimalik avatud vastusena välja tuua, millest nad kultuuri osas puudust tunnevad ning 34 vastajat seal ka kommentaare kirjutas. Sooviti teatrietendusi ja kino, rohkem rahvaüritusi nt vallapäevad, laadad, festivalid/lauluüritused, talupäevad. Sooviti ka perepäevi ja jaanisimmanit. Osad vastajad nimetasid, et neil ei ole transpordivõimalusi ja kodukandis pole kohta, kus üritusi korraldada. Sooviti ka huviringe täiskasvanutele, laulukoori, pilliansamblit, tantsutruppi ja leiti, et spordiüritusi on vähe. Huvitatud oldi ka kontsert-õhtusöökidest, vestlusõhtutest, mis ei toimu raamatukogus vaid oleksid meelelahutuslikumad ja hooajalisi käsitöötube nt jõulupärgade tegemist.

Joonis 17. Rahulolu kultuurieluga ja raamatukogu külastamine (n=124)

Joonisel 20 on toodud vastajate Rakvere raamatukogu kasutamise sagedused, mis näitab, et pea veerand vastajaid külastab raamatukogu paar korda aastas või paar korda kuus ja 16% tarbib seda teenust naaberomavalitsuses näiteks Rakvere linnas. Need 35 vastajat, kes valisid vastuse „Muu“ said võimaluse ka oma vastust kommenteerida, mida 25 vastajat tegi. Neist neli ütles, et pole vajadust, seitse kasutab Lääne-Viru keskraamatukogu või Rakvere linna raamatukogu neil pole aega või huvi lugeda.

Need, kes on raamatukogu külastanud või selle teenuseid kasutanud, said võimaluse anda neile ja hinnang 5-pallisüsteemis (vt joonist 18). Üldiselt on teenust kasutanud vastajad raamatukogu poolt pakutavate teenustega rahul või väga rahul, üksikud vastajad on negatiivsemal seisukohal.

Joonis 18. Rahulolu raamatukogu teenusega (n=122)

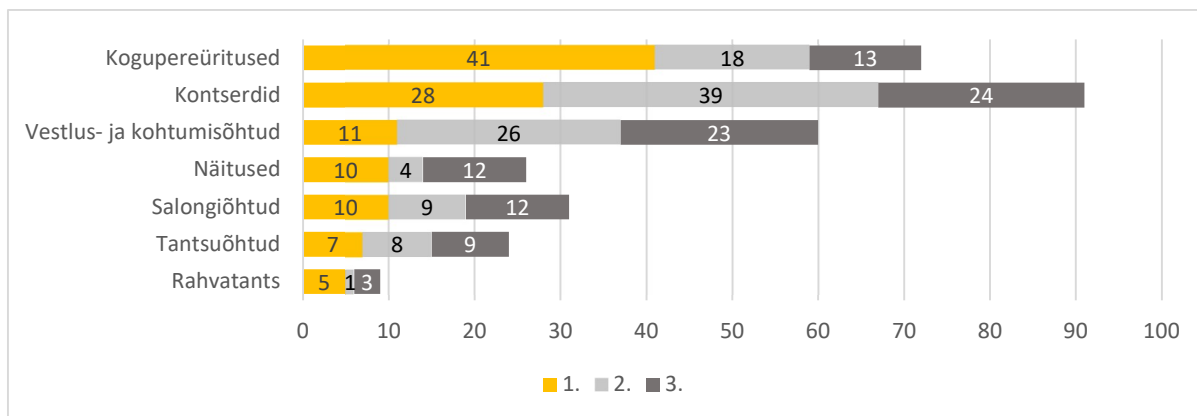
Vastajad said võimaluse nimetada kolm kõige olulisemat kultuurisündmust Rakvere vallas, mida kasutas peaaegu 70 vastajat. Nimekiri sai päris pikk, millest sagedasemad järgnevalt tabelis 1 ära tuuakse.

Tabel 1. Kolm kultuurisündmust, mis vastajatele enim meeldisid

1. kultuurisündmus	arv	2. kultuurisündmus	arv	3. kultuurisündmus	arv
Maaelufestival	44	Maaelufestival	6	Jaanituli	8
Jaanituli	6	Maal elamise päev	5	Salongiõhtud	3
Tantsuõhtud	4	Vaba Rahva Tants Uhtnas	4	Kontserdid	3
Maal elamise päev	3	Jaanituli	4	Vaba Rahva Tants Uhtnas	3
Vaba Rahva Tants Uhtnas		Kodukohvikute päev	2	Maaelufestival	2

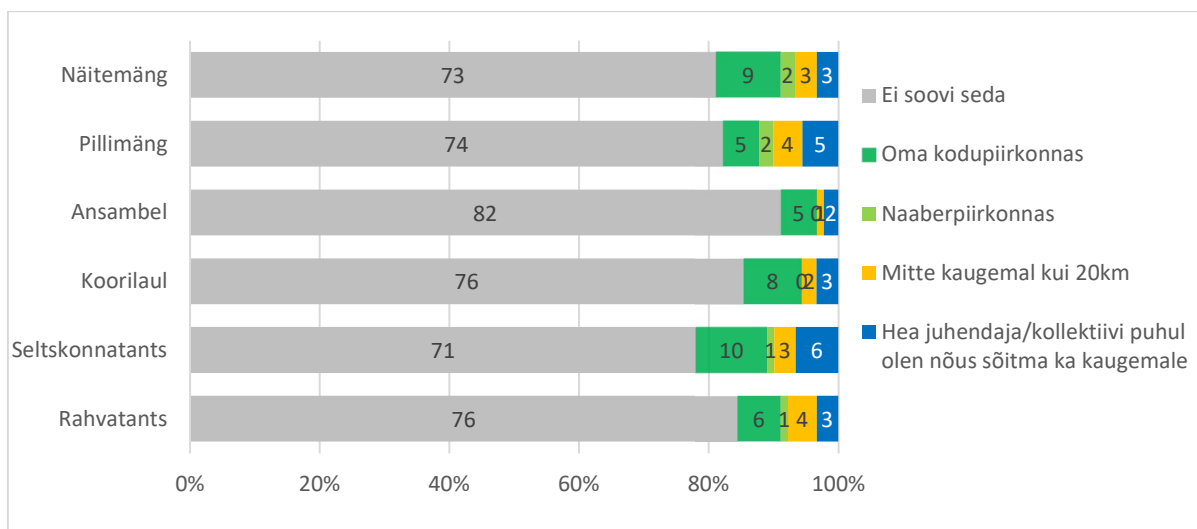
Vastajad tõid lisaks välja päris mitmeid erinevaid üritusi nagu näiteks Kõrvitsaralli, Lasila Bürger, vanavanemate päeva tähistamine, Kirju liblika sügis, suusa- ja jooksurja etapid, unustatud mõisad, väikelaste kergejõustikupäev Rakvere linnastaadionil, kuuskede põletamine kolmekuningapäeval, tublide õppurite tunnustamine, Virumaa motokärts, vastlapäev jmt. Sellest nimekirjast nähtub, et üritusi on päris palju ja erinevates valdkondades ja seega saab nõustuda mitmete vastajatega, et on mitmekesine valik kultuurisündmusi, millest igaüks leiab sobiva.

Kultuuriosa küsimuste juures said vastajad märkida kolm kõige enam huvi pakkuvat kultuurisündmuse liiki (vt joonis 19) ja need järjestada olulisuse järjekorras. Kõige enam sooviti kontserte, mida märkis erinevatele positsioonidele 91 vastajat, peaaegu võrdselt nii esimesele kui teisele kohale. Kogupereüritused olid populaarsuselt järgmised ning neid eelistas teistele 72 vastajat, kuid esimese eelistusena märgiti seda kõige sagedamini. Vestlus- ja kohtumisõhtud olid kolmandal kohal ning salongiõhtuid soovis 31 inimest külastada. Avatud vastuses toodi välja, et vallas on väga tublid kultuuritöötajad ja aina paremaks lähevad. Tegevusi nii palju, et ei jõua igale üritusele. Soovitusi anti ka ürituste korralduse osas, et kui on laudkondadega pidu, siis tuleks ette hoiatada, et on segalaudkonnad, sest siis ei valiks seda oma sõpruskonnaga kohtumiseks, sest privaatseid vestlusi ei saa pidada. Muuseumi vajadust mainiti ka mitmel korral, kuid üks vastaja tõi välja, et Rakvere linnas on kõik olemas ja vald ei peaks sellele raha kulutama.

Joonis 19. Kultuurisündmused, millest ollakse huvitatud (n=124)

Kuna kultuurielus osalemine ja isetegevus on kogukondade ühtsuse loomisel maapiirkondades oluline väljund, siis oli vastajatel võimalus märkida ka seda, kas nad on ise ka nõ kultuuritegijad. Vastustest selgus, et 22 vastajat ehk 18% vastajatest seda ka on, ülejäänud 100 vastajat said märkida, millises kultuurikollektiivis ja kui kaugel nad on nõus kaasa lööma. Enamus 90-st vastajast (52 vastajat, joonis 20) oli siiski seda meelt, et, et nad ei soovi üheski pakutud kollektiivis osaleda, kuid viiendik vastajatest soovis vähemalt ühe tegevusega tegeleda. Kõige rohkem soovisid vastajad seltskonnatantsuga tegeleda ja kõige vähem ansamblis osaleda. Pigem eelistatakse oma kodupiirkonda või naaberpiirkonda, kuis hea juhendaja või kollektiivi puhul ollakse nõus ka kaugemale sõitma.

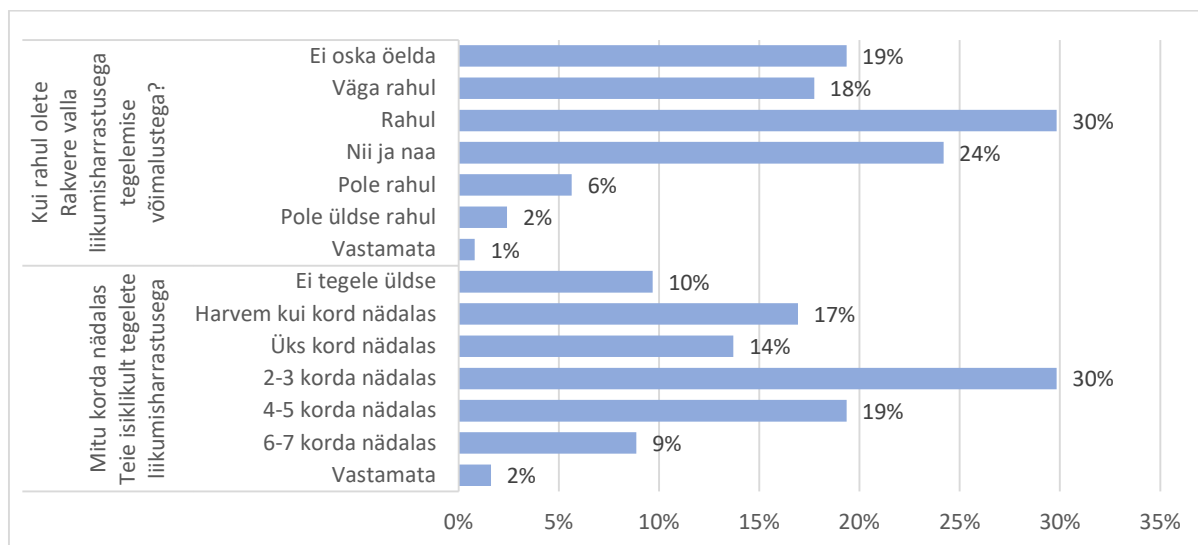
Joonis 20. Kultuurisündmused, millest ollakse huvitatud (n=90)

Kultuurivaldkonna küsimustest selgus, et kuigi vastajaid oli küsitlusele pealtnäha napilt, siis on vastajate seas nii erinevate kultuurižanrite austajaid, kes avatud vastustes sageli ka kirglikult oma lemmikürituse eest seisid ja selle vajalikkust nimetasid.

Viimastel aastatel on oluliseks teemaks tõusnud liikumisharrastusega tegelemise uurimine. Sporditeemaliste küsimuste koostamisel lähtuti osaliselt ka 2022 läbi viidud Lääne-Virumaa liikumisharrastuse uuringust⁶. Jooniselt 21 selgub, et 48% vastajatest on rahul Rakvere valla poolt

⁶ <https://virol.ee/laane-virumaa-elanike-liikumisharjumused-ja-hoiakud/>

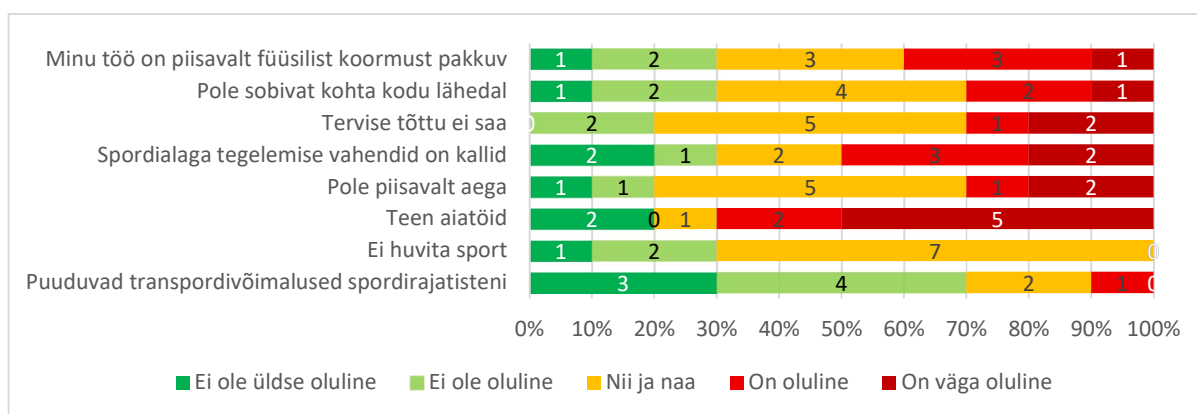
pakutavate liikumisharrastusega tegelemise võimalustega ning vähemalt üks kord nädalas tegeleb liikumisharrastusega 72% vastajatest.

Joonis 21. Rahulolu liikumisharrastusega tegelemise võimalustega ja harrastamise sagedus (n=124)

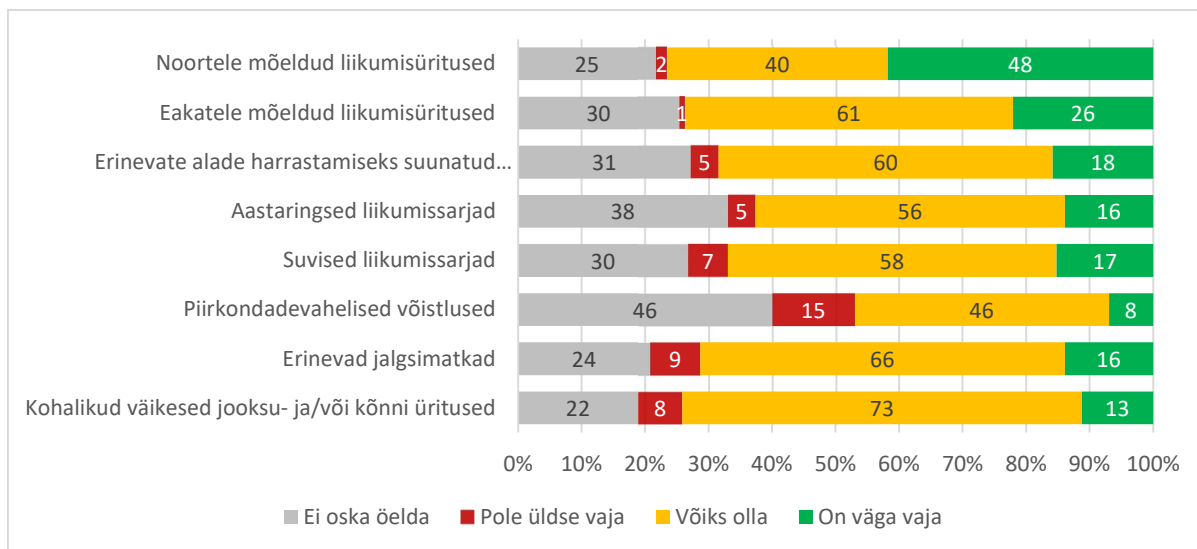
Nendel (12 vastajat), kes ei tegele üldse liikumisharrastusega, oli võimalik anda hinnang võimalikele põhjustele, mida ka 2022 aasta liikumisharrastuse uuringus uuriti. Joonisel 22 on näha, et peamine põhjus on see, et tehakse aiatöid ja pole vajadust sporti teha, kuid üldistuste tegemiseks on vastajate hulk siiski liiga väike, seega on see joonis pigem informatiivne kui järeldusi teha võimaldav.

Need kolm vastajat, kes ütlesid, et kodu lähedal pole sobivat kohta liikumisharrastusega tegelemiseks, said võimaluse oma soove väljendada ja sellele vastasid kõik kolm. Sealt selgus, et kergliiklusteede ühendused võiksid paremad olla, sest need sobiksid nii käimiseks, jalgrattaga sõitmiseks kui ka rulluisudega liikumiseks.

Joonis 22. Põhjused, miks ei tegeleta liikumisharrastusega (n=12)

Kõikidelt vastajatelt uuriti seda, milliseid liikumisüritusi nad peavad Rakvere vallas vajalikuks. Joonisel 23 on näha, et pigem soovitakse noortele või eakatele mõeldud liikumisüritusi ning erinevate alade harrastamiseks suunatud koolitusi või praktilisi õppeid. Sarnaselt 2022 liikumisuuringule sooviti aastaringseid või suviseid liikumissarju, jalgsimatku, kohalikke väikeseid jooksu- ja/või kõnniüritusi ning piirkondade vahelistest võistlustest oldi vähem huvitatud. Sellest, et enamuste ürituste vastuse seas olid ligikaudu pooled vastajad vastanud „võiks olla“, saab järeldada, et erinevaid üritusi võib teha, aga need ei pruugi siiski kõiki kõnetada või sõltub nendel osalemise pigem ilmast ja/või hetketujust kui konkreetsest osalemissoojust.

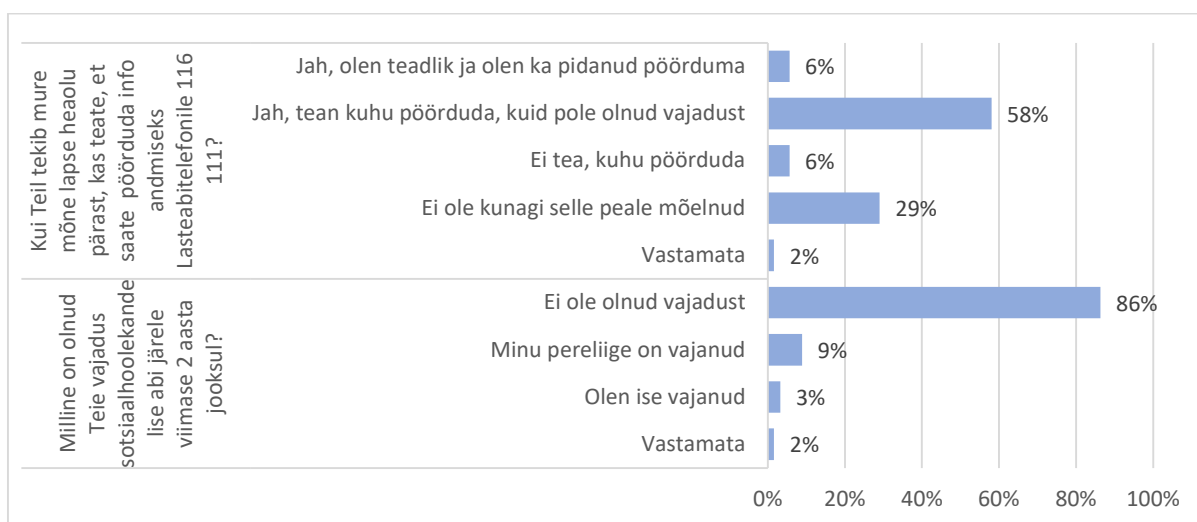
Joonis 23. Hinnang spordiürituste vajalikkuse kohta (n=115–118)

Vastajatele anti võimalus Rakvere valla spordivaldkonna tegemisi kommenteerida, mida kasutas 16 vastajat ja mis on tellijale edastatud eraldi failina. Mitmed vastajad tõid välja heade suusaradade olemasolu, noortele ja vanemaealistele suunatud liikumisürituste vajaduse ning ka selle, et Rakvere linnas on juba mitmed üritused ära tehtud. Mitmed vastused olid pikad ja põhjalikud, mis jõuavad tellija kaudu ka vastavate ametnikeni.

SOTSIAALVALDKOND

Neljas küsimuste plokk puudutas sotsiaalvaldkonna tegevusi ja teenuseid ning nendega rahulolu.

Joonisel 24 on toodud, millised on vastajate kogemused mõne lapse heaolu pärast muretsemisega ja vajadusega sotsiaalteenuste järele.

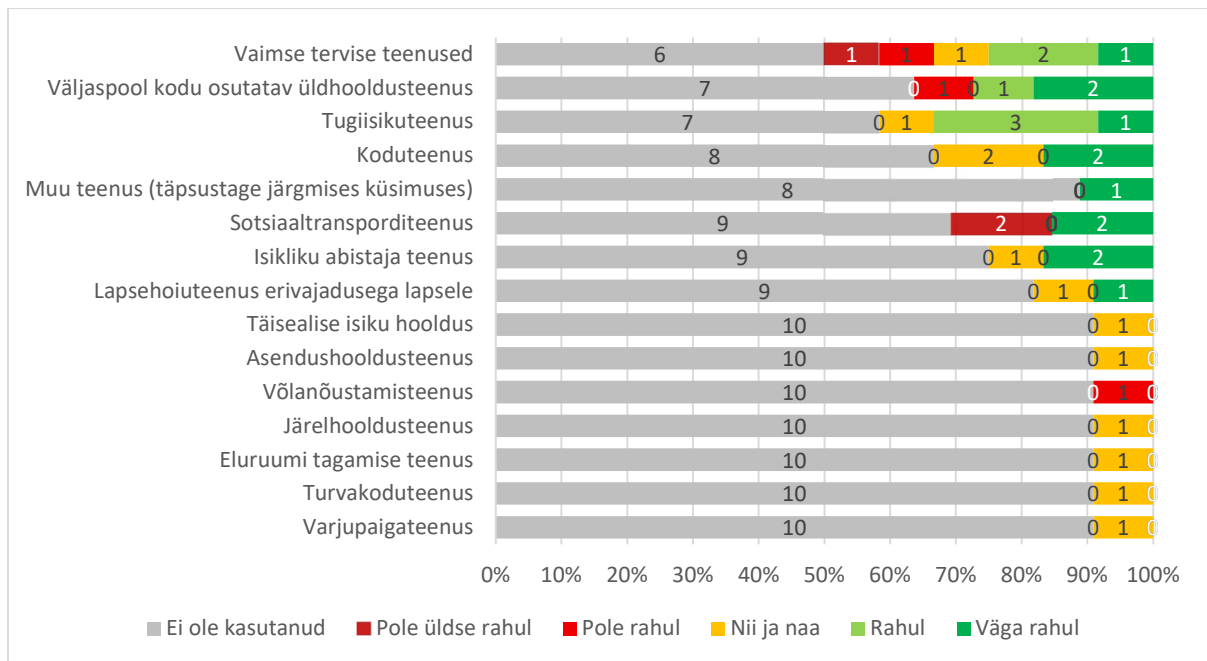

Joonis 24. Mure tundmine lapse või eaka heaolu pärast ja pöördumine kellegi poole (n=124)

Selgub, et 58% vastajatest teab, kuhu pöörduda, kui vajadus peaks tekkima mõne lapse heaolu pärast mure tekkimisel ja 6% vastajatest on pidanud ka realselt abi küsima. Sotsiaalhoolekandelist abi pole viimase kahe aasta jooksul vajanud 86% vastajatest ja seega tuleb teenustega rahulolu hinnangutesse

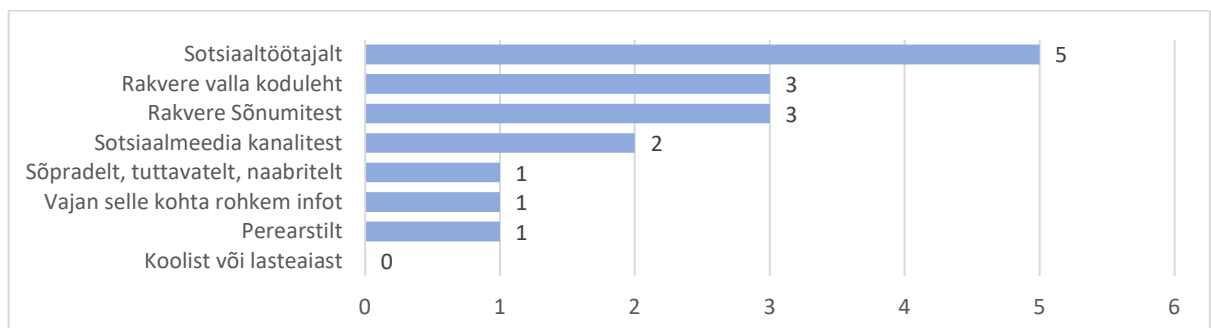
suhtuda veidi ettevaatlikult. Samalaadne uuring on plaanis teha kahe aasta pärast, seega tuuakse tulemused siinkohal siiski ära, et nende muutusi oleks võimalik tulevikus võrrelda.

Joonisel 25 on toodud teenused neid kasutanud vastanute (14 tk) arvude järjestuses ja ära on toodud iga teenuse juures neid mitte kasutanud vastajate osakaal. Jooniselt on näha, et teistest veidi sagedamini on vajatud vaimse tervise teenuseid, millega rahulolu on üpris madal ning väljapool kodu osutatavat üldhooldusteenust, millega on rahul enamus seda kasutanud vastajad. Tugiisiku- ja koduteenusel on enamus kasutanutest sellega rahul, kuid sotsiaaltranspordiga rahulolematud on pooled selle kasutajatest. Kaks vastajat jättis ka kommentaari sotsiaalteenuseid puudutavasse avatud vastuse lahtrisse. Üks kirjeldas negatiivset kogemust sotsiaaltranspordi teenusega ja teine tundis muret tänaval üksi liikunud lapse üle.

Joonis 25. Rahulolu kasutatud sotsiaalteenusega (n=14)

Sotsiaalteenuste kohta on selle vajajad infot saanud (vt joonis 26) pigem sotsiaaltöötajalt ja valla kodulehelt või Rakvere sõnumitest, kuid üksikutele on jõudnud info ka sõpradelt, tuttavatelt ja naabritelt või nad vajaksid infot rohkem. Jällegi vastajate arvust tingituna tuleb selle küsimuse põhjal järelduste tegemisel olla ettevaatlik.

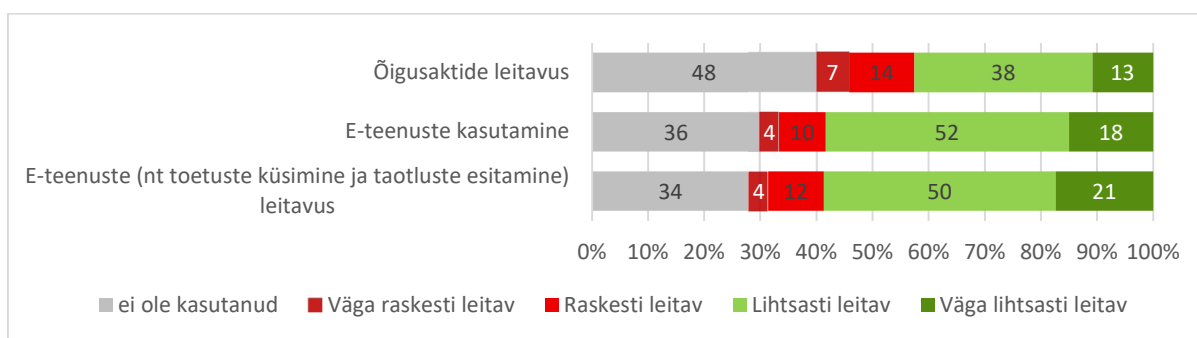
Joonis 26. Vajalike sotsiaalteenuste kohta info saamise allikas (n=14, need kes vajaksid ise või kelle pereliige vajab abi)

Sotsiaalvaldkonna temaatika lõpetuseks said vastajad kirjutada, millisest sotsiaalabist nad veel puudust tunnevad ning 12 vastajat seda võimalust kasutas. Lisaks olemasolevatele teenustele ja

toetustele toodi välja, et puudus on vaimse tervise õest ja toest täisealistele noortele, sest tasulised vastuvõttud on liiga kallid. Toodi välja, et näiteks sotsiaaltranspordi reeglid pole paigas ja seega infot on erinevat selle teenuse kohta. Vaja oleks ka kodukülastuse tegemist, et hinnata eaka abivajadust ning abivajaduse puhul kardetakse häbimärgistamist, seega võiks abi osutamine olla anonüümne ehk nii, et vald ei teaks milline vallakodanik teenust vajab.

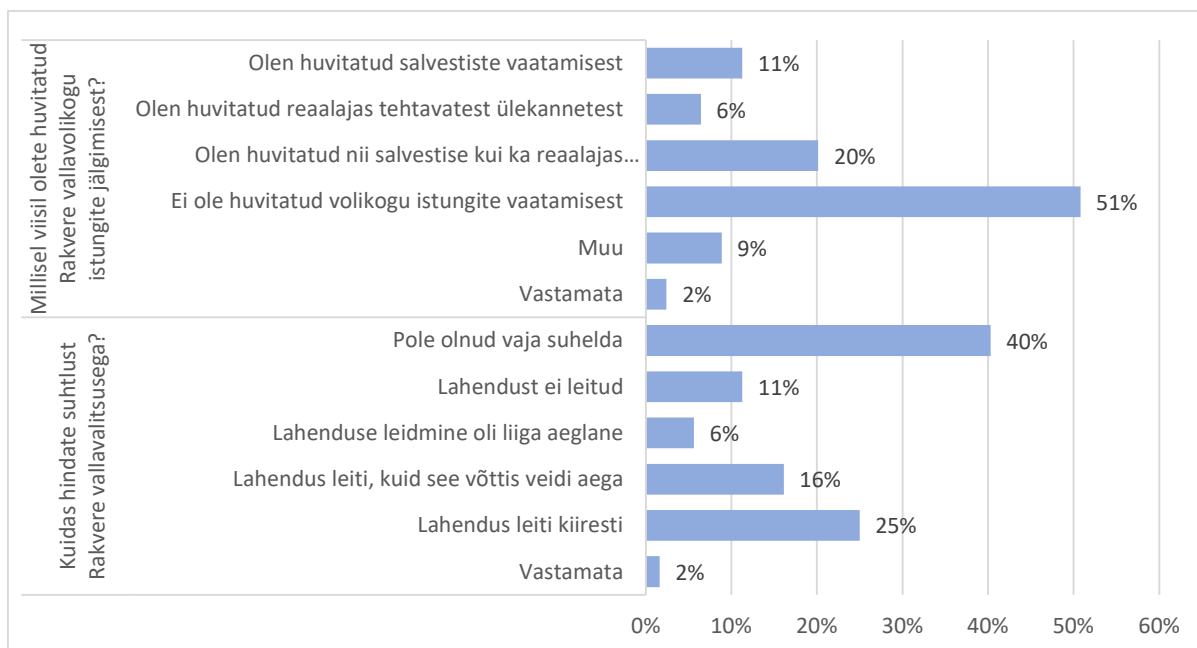
SUHTLEMINE VALLAVALITSUSEGA, SUHTUMINE FOSFORIIDI KAEVANDAMISESSE JA TUUMAJAAMA EHTUSSE

Küsitluse viimane osa puudutas vastajate hinnanguid koostööle vallavalitsuse ja -ametnikega. Joonisel 27 on toodud vastused valla kodulehe, kui peamise infokanali, kasutusmugavuse kohta. Kolmandik vastanutest ei ole valla kodulehel õigusakte pidanud otsima ja e-teenuseid kasutanud, kuid need, kes on seda teinud, on enamasti hinnanud seda lihtsaks.

Joonis 27. Hinnangud valla kodulehe kasutusmugavuse kohta (n=120–121)

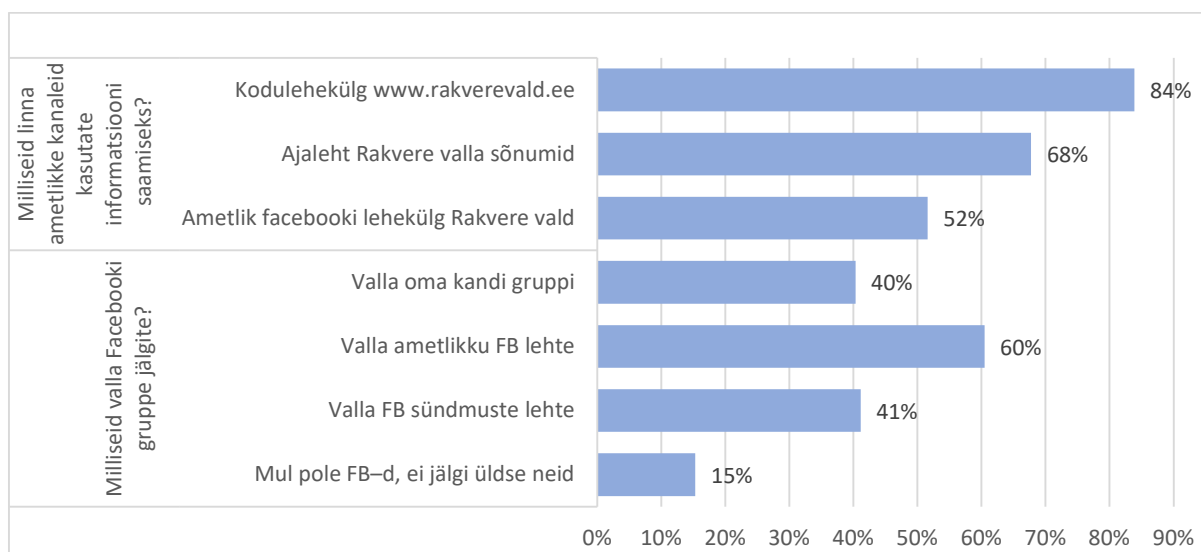
Pooled vastajatest ei ole huvitatud volikogu istungite vaatamisest (vt joonis 28), kuid 35% on istungite jälgimisest erinevatel viisidel huvitatud. Küsimuse juures oli võimalik valida ka teisi viise volikogu tegevusega kursis olemiseks ja selle valiku teinud 10 vastajat tõid välja, et loevad valla lehest, on volikoguliikmed või siis loevad koosolekute protokolle.

Joonis 28. Volikogu istungite vaatamine ja suhtlemine vallavalitsusega (n=124)

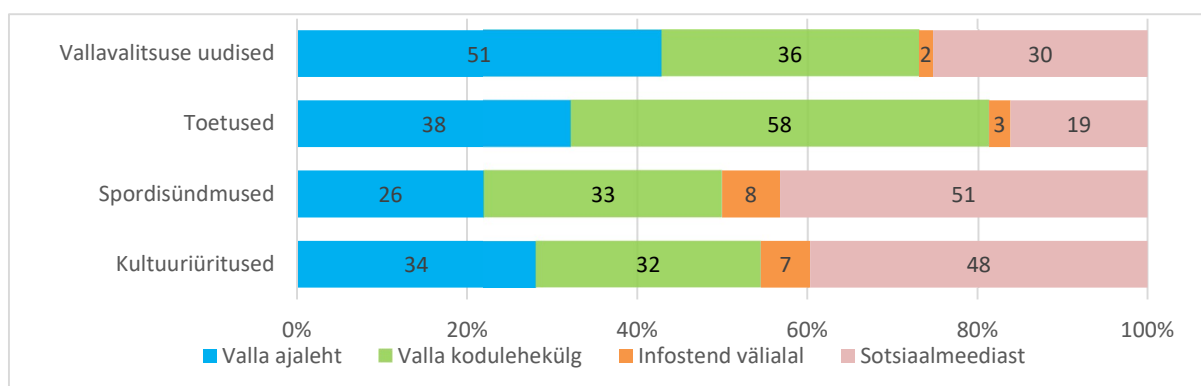
Vallavalitsusega suhtlemise kohta oli võimalus kirjutada kommentaar ja 15 vastajat seda võimalust kasutasid. Oli neid, kes olid väga rahul suhtlemisega, kuid oli ka neid, kes on saanud halbu kogemusi, millest enamik oli kas probleemi ära unustamisega või mittedobiva lahenduse saamisega seotud. Kõik kommentaarid on edastatud tellijale, kes edastab saadud kommentaarid vastavate osakondade juhtidele.

Vallavalitsusest tuleva infoga kursis olemine eeldab tänapäeval erinevate infosaamise ja sotsiaalmeedia kanalite kasutamist, seega sooviti küsitluses teada saada, milliseid ametlikke kanaleid kasutatakse ja Facebooki lehti või gruppe jälgitakse sellise info saamiseks. Joonisel 29 on näha, et enamik vastajaid vaatab Rakvere valla kodulehte (84%), loeb ajalehte „Rakvere valla sõnumid“ (68%) ja Rakvere valla ametlikku Facebooki lehekülge (52%). Valla Facebooki lehekülgedest on populaarseim Rakvere valla ametlik leht, kuid populaarne on ka Rakvere sündmuste FB ja vastaja oma kandi FB leht.

Joonis 29. Erinevate infokanalite ja Facebooki lehtede või gruppide jälgimine (n=124)

Järgnevalt oli vastajatel võimalus valida, millist nelja kanalit nad eelistavad vallavalitsuselt info saamiseks. Joonisel 30 on näha, et infot toetuste kohta eelistatakse saada pigem valla kodulehelt, vallavalitsuse uudiseid valla ajalehest, kuid spordisündmuste ja ürituste infot soovitakse saada kõige rohkem sotsiaalmeediast.

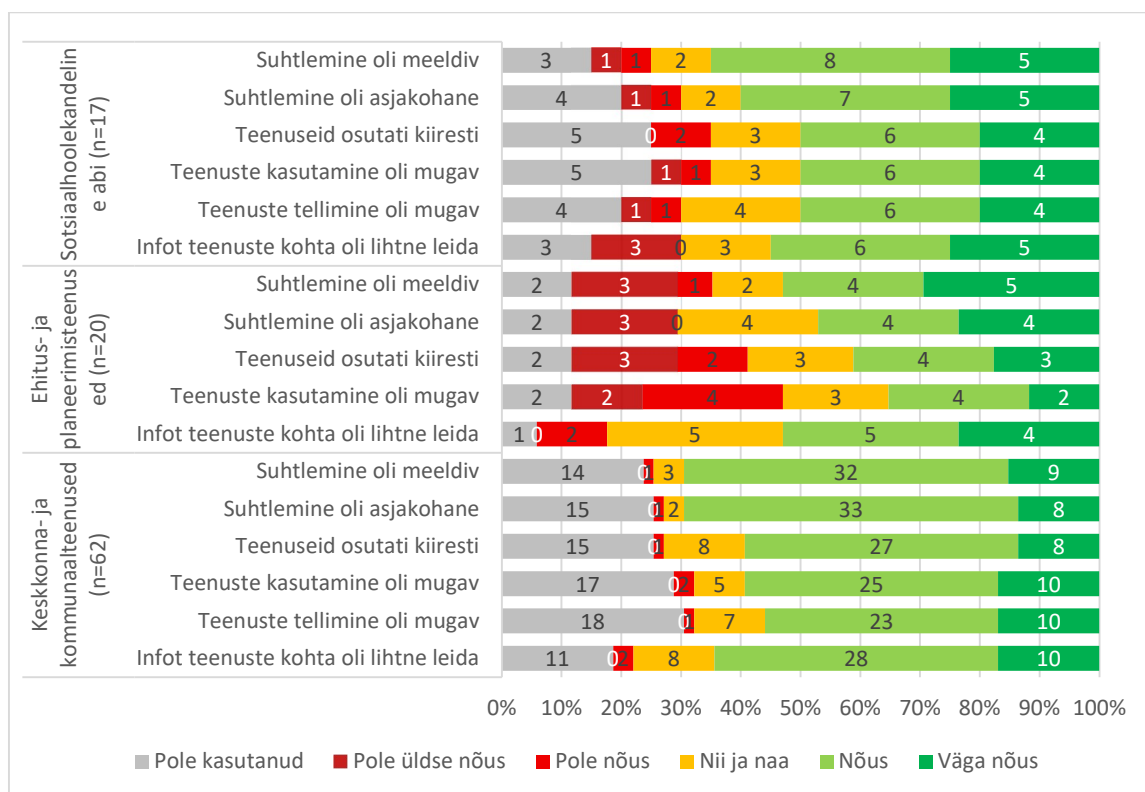

Joonis 30. Erinevate infokanalite ja Facebooki lehtede või gruppide jälgimine (n=124)

Vallavalitsuse hallata on mitmeid erinevaid valdkondi ja selleks, et nendega rahulolu uurida, paluti esmalt märkida, milliseid teenuseid on viimase viie aasta jooksul kasutatud (vt joonis 30). Vastavalt

valikutele sai vastaja hinnata kasutatud teenuste erinevaid aspekte. Joonisel 31 on näha, et keskkonna- ja kommunaalteenuste kasutajaid on kõige rohkem olnud ja selle teenuste kasutajate arvud on piisavad, et nende teenuste erinevaid aspekte saaks hinnata. Teiste teenuste puhul tuleb järelduste tegemisse suhtuda ettevaatlikult. Vastajad said valida võimaluse „pole kasutanud“, sest teenuseid võidi kasutada ilma konkreetseid aspekte kasutamata.

Võrreldes erinevate teenuste aspekte hakkab silma, et keskkonna- ja kommunaalteenuste kasutajate hinnangute seas negatiivseid hinnanguid peaaegu ei esine, kuid ehitus- ja planeerimisteenuste puhul on neid päris mitmeid. Suhtlemist peeti üldiselt meeldivaks, kuid ehitus- ja planeerimisteenuste puhul ei peetud teenuse kasutamist eriti mugavaks.

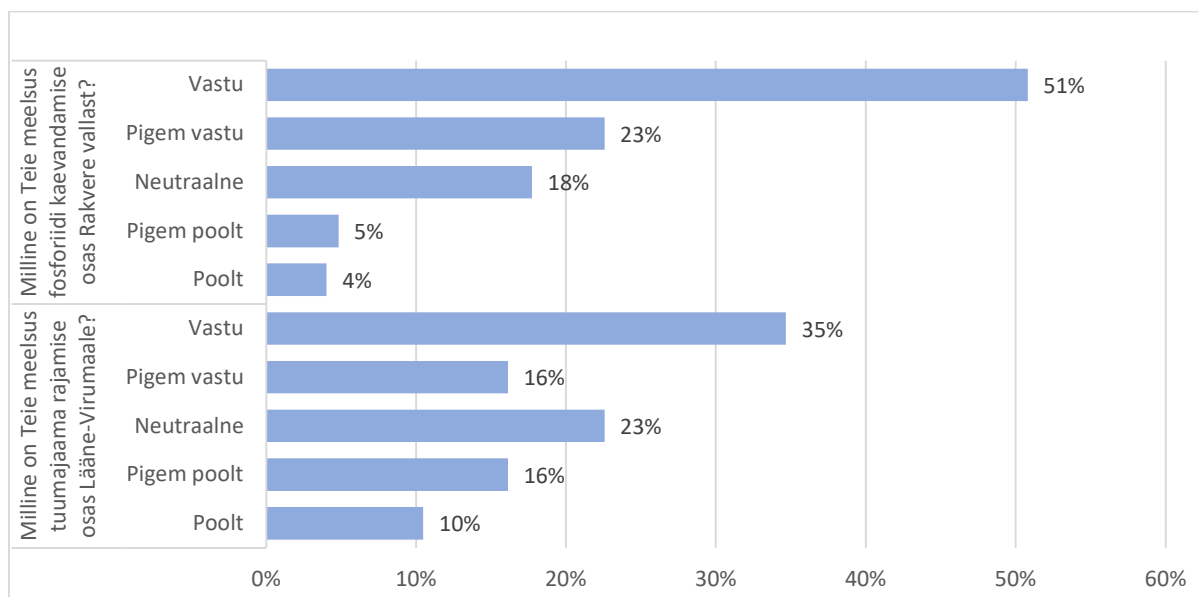
Joonis 31. Hinnangud kasutatud teenuste erinevate aspektide kohta.

Iga teenuse hindamise bloki juures oli võimalik välja tuua kommentaare, kuid kuna küsitlus oli pikk, siis võis see olla põhjuseks, miks seda võimalust ei kasutatud.

Kõige viimasena analüüsitakse uuringu esimeses pooles küsitud suhtumist Rakvere vallas fosforiidi kaevandamise ja Lääne-Virumaale tuumajaama rajamise osas, mille tulemused on toodud joonisel 32. Enamus vastajaid on mõlema küsimuse puhul vastu, kuigi tuumajaama osas on vastaseid vähem kui fosforiidi kaevandamise osas.

Nendele küsimustele oli võimalik vastata kommentaarina, millest mitmed olid väga pikad ja põhjalikud. Poolt ja pigem poolt olivad töid välja lootuse, et inimesed saavad tööd ja ehk ka Eesti majanduslik olukord läheks paremaks ning et mingi alternatiivi peab energia tootmisele leidma, aga kindlasti tuleb põhjalikult uurida, mida üks või teine lahendus kaasa toob. Neutraalsed vastajad ütlesid, et kehtib hoiak, et kuigi on vaja, siis „mitte minu õuele“ seda teha või nad lähevad mujale elama, kui selgub, et selliste asjade lisandumine elukeskkonda halvemaks teeb. Vastaste seas oli mitmeid, kes töid välja, et kolisid siia piirkonda, sest tahavad puhast loodust ja vaikset elukeskkonda ja seega nad ei soovi tööstust ja müra. Üks vastaja ütles, et kuna ta on veel noor inimene, kes teeb

oma eluks plaane nii, et tagasi tulla kodukanti, siis ei soovi ta, et tema lapsepõlvemaad üles kaevatakse või ära rikutakse muul moel.

Joonis 32. Suhtumine fosforiidi kaevandamisesse ja tuumajaama rajamisse lähipiirkonda (n=124).

Kuna fosforiidikaevanduse vastaseid oli rohkem, siis järgnevalt tuuakse ära nendest osade vastused tsitaatidena. Samas lahtis sai koostmunteerida ka tuumajaama osas oma meelsust. Terviklikud vastused on edastatud ka tellijale failina.

Pigem vastu:

- Tuumaenergia puhul on jaama ehitamine väga kallid ja aega võttev. Näiteks USA's radioaktiivseid jäätmekäitluseks seal samas tuumajaama kõrval, pole lahendust jäätmekäitluseks. Eelistan rohelise energia arendamist. Fosforiidi puhul peab olema peal kõva kontroll, et hoida ära reostust.
- Tundub, et fosforiidi kaevandamisega seotud võimaliku keskkonna negatiivset mõju ei osata piisavalt hinnata ja ilmselt selle tekkimisel on see pöördumatu.
- Teema vajab kohalikult elanikkonnale rohkem valgustamist. Ka Sämi liivakarjääri osas, kus plaanitakse kaevandamist. Andke teada, mida teete, mis on oht ja kuidas need likvideeritakse/kompenseeritakse ning mis kõige tähtsam – millist otsest kasu saavad nn kannatajad ehk inimesed, kelle majapidamised asuvad konkreetse rajatise või tegevuse lähedal. Ärge pumbake saadud raha sinna, kus seda on niigi, vaid panustage piirkonda, mis selgelt teistest maha jäänud ning suuremal või vähemal määral kannatavad plaanitud tegevuste elluviimisel. Looge meile paremaid tingimusi, millest puudust tunneme. Rääkige oma inimestega lihtsalt ja inimkeeli, mitte ärge lootke (või pigem, et ei loetagi), et nad DHS-i Kotkas kaudu infot hangivad.

Vastu:

- Fosforiidi kaevandamine on halb igal juhul. Pole vahet, kes või mis eesmärgil seda teeb. Tuumaenergia on puhas.

- Tuulikute vastu olen, pigem nõus tuumajaamaga. Kaevandusi on juba piisavalt, neid juurde kindlasti ei soovi.
- Suurt maardlat rajada on ju kõva kahju loodusele, ümbritsevale keskkonnale, elanikkonnale eriti kui piirkonnas elab üle 1000 inimese. Au ja kiitus neile, kes on alati olnud näoga rahva poole. Tuumajaam no ei tea päris uus asi Eestis. Väikse Eesti jaoks peaks ikka seda elektrit praegugi jätkuma. Juhid peaks olema targad ja arukad, siis ka elu parem.
- Põhjavee reostumise oht, põhjavee kadumise oht. Tuumajaama jäägid jäävad ju minu lastelastele.
- Peale Ubjas kaevanduste tegemist on joogivee kvaliteet langenud.
- Kui rajada kaevandus, siis mis saab meie veest? Öeldakse, et vett ei mõjuta, kuid tegelikult mõjutab palju. Teiseks tuumajaam, mis saab meie õhust? Kiviõlis on näha, mis toimub õhuga.
- Kui on valida kas tuulikud või tuumajaam siis pigem tuumajaam, mis tagab stabiilse elektriga varustatuse.
- Fosforiidikaevandus võib rikkuda põhjavee ja tuumajaam on samuti keskkonnale ohtlik.
- Ei ole kindlust, et see oleks inimestele ohutu. Ei ole õigeid vaheneid kaevandamiseks jne.

Uuringu kokkuvõtteks võib öelda, et kuigi vastajaid hirmutas see, et küsitlus oli mahukas, siis need, kes vastasid, said oma arvamuse välja öelda mitmes valdkonnas ja saadud vastused olid asjalikud ja väljendasid olukorra osas kas positiivsust või selget muret. Rakvere valla otsustajatel on sellest uuringust nii mõnegi asja osas mõtteainet, kuid üldiselt on vastajad oma elukeskkonnaga rahul.